

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
COMMUNITY ORGANIZATIONS
DEVELOPMENT INSTITUTE

รายงานผลการปฏิบัติงาน
ปีงบประมาณ 2566

(1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566)

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	(1)
1. วิสัยทัศน์และพันธกิจ	1
1.1 วิสัยทัศน์	1
1.2 พันธกิจ	1
2. แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)	2
3. ผลการดำเนินงาน	5
3.1 งานตามภารกิจหลักและนโยบายการพัฒนาขบวนองค์กรชุมชน	6
(1) การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง	6
(2) การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น	13
(3) การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการ ป้องกันทุจริตและประพฤติมิชอบ	17
(4) การประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา	22
(5) การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา	29
(6) การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางใน การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	31
(7) การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	33
(8) การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	36
(9) การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	37
(10) การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ	41
(11) การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตาม	46
(12) การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร	50
3.2 งานตามนโยบายรัฐบาล	55
การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	
(1) โครงการบ้านมั่นคง	55
(2) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	60
(3) โครงการบ้านพอเพียง	63
(4) โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อ้อและภัยพิบัติ	65

3.3	สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566	67
3.4	สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ	69
3.5	การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	76
3.6	รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ	79
3.7	รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน	81
ภาคผนวก		
1)	นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)	96
2)	แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	98

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหลักขององค์กรและงานตามนโยบาย **ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง** ประกอบด้วย 1) การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง 2) การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย 3) การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน และ 4) การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเกิดการพัฒนาในระดับพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

ระดับจังหวัด	<ol style="list-style-type: none"> 1.เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด เสนอต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด 2.รูปธรรมการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ใน 74 จังหวัด
ระดับตำบล	<ol style="list-style-type: none"> 1.พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบล โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ 430 ตำบล วงเงินที่ได้รับรวม 107.95 ล้านบาท และได้รับการเชื่อมโยงแผนกับแผนของหน่วยงาน 705 ตำบล ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย 72 ตำบล การพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล 2.พื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366 ตำบล โดยเป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ 3.เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมือง โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปธรรมการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชน 4.พื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 343 ตำบลใน 33 จังหวัด โดยมีประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานในพื้นที่ 5,890 คน และเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ 2,965 เครือข่าย 5.เกิดการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน งบประมาณสมทบรวม 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย
ระดับครัวเรือน	<p>ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น 31,368 ครัวเรือน</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. บ้านมั่นคง 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชนใน 14 จังหวัด 2. ที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร 100 ครัวเรือน 3. บ้านพอเพียง : ซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัย 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด 4. ที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ 1,470 ครัวเรือนใน 30 จังหวัด

จากการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายในพื้นที่ผ่านประเด็นงานต่าง ๆ และขับเคลื่อนงานตามนโยบายในการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท โดยสรุปผลการดำเนินงานสำคัญใน 4 มิติ ดังนี้

1. คนมีความสามารถเพิ่มขึ้น

ผู้นำและคนในชุมชนองค์กรชุมชน 5,327 คน เกิดความเชื่อมั่นในแนวคิด “ชุมชนเป็นแกนหลัก พื้นที่เป็นตัวตั้ง” โดยมีทำเนียบผู้นำชุมชนองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา ในระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการประสานงานและเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นฐานข้อมูลผู้ที่ได้รับการพัฒนาและมีความรู้ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ นำไปใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ดังนี้

(1) การบริหารจัดการที่ดี 531 คน ก่อให้เกิดคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนต่อต้านการทุจริตใน 343 ตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และเกิดการบริหารจัดการโครงการที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล

(2) ความรู้ด้านงานพัฒนา 3,290 คน โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน ส่งผลให้ตำบลมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 1,135 ตำบลสอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและบริบทของพื้นที่

(3) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ “นักสื่อสารชุมชน” 990 คน โดยมีการนำเสนอข่าว บทความ และคลิป เผยแพร่ผ่านช่องทางของสถาบันฯ สื่อสาธารณะ ไม่น้อยกว่า 20 ชิ้น/ผลงาน

(4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 152 คน ในการใช้งานโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (Social Welfare Fund) ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

(5) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 364 คน โดยเกิดการพัฒนายกระดับฝีมือ “ช่างชุมชน” ผู้การแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

เกิดพื้นที่รณรงค์การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนใน 33 จังหวัด 343 ตำบล และมีคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 5,890 คน จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 46,775 คน สู่ “การสร้างวัฒนธรรมสุจริตพร้อมกับการต่อต้านการทุจริต” โดยเกิดรูปธรรมปฏิบัติการเฝ้าระวังและแจ้งเบาะแสการทุจริตและประพฤตินิยมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น ช่องทางการแจ้งเบาะแสผ่านการสแกน QR code การติดตั้งตู้ไวอาวายรับเรื่องร้องเรียน เพื่อบรรณส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

2.1 การพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชน 2,612 องค์กร โดยองค์กรชุมชนมีคุณภาพ ประกอบด้วย

1) **สภาองค์กรชุมชน 7,785 ตำบล สมาชิก 254,326 คน และมีกลุ่ม/องค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนรวม 156,497 องค์กรใน 77 จังหวัด** โดยเกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน **1,162 ตำบล** ในการเป็นกลไกกลางแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

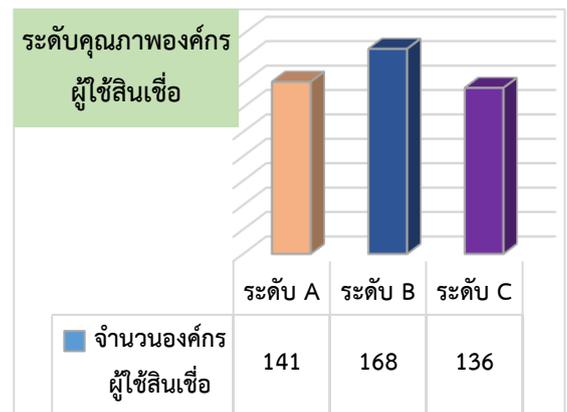
สภาองค์กรชุมชนตำบลกำโลน จังหวัดนครศรีธรรมราช สนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ โดยจัดทำแผนผังการเดินทางท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในตำบลและทำให้คนได้รู้จักมากยิ่งขึ้น **สภาองค์กรชุมชนตำบลเทือก จังหวัดสุพรรณบุรี** ส่งเสริมการสร้างอาชีพในการทำอาหาร และร้านค้าชุมชน ส่งผลให้เกิดครัวตำบลเทือก เพื่อให้พ่อค้าแม่ค้าที่ทำอาหารมาขายรวมกันและเป็นศูนย์กลางด้านอาหารที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะให้กับคนในชุมชน

2) **สวัสดิการชุมชน ในปี 2566 เกิดการรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,005 กองทุน** ตามเกณฑ์การรับรองฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดี พร้อมทั้งมีระบบโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (Codi_SWF) เป็นเครื่องมือในการบริหารกองทุนให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบฐานข้อมูลร่วมของกองทุนสวัสดิการชุมชน

3) **องค์กรผู้ใช้สินเชื่อ สามารถจัดระดับความเข้มแข็งและมาตรการในการพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่สอดคล้องกับคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ 445 องค์กร** ซึ่งมีคุณภาพระดับ A และ B รวม 309 องค์กร และพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ 141 สหกรณ์ 243 คน ภายใต้ความร่วมมือกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และกรมส่งเสริมสหกรณ์

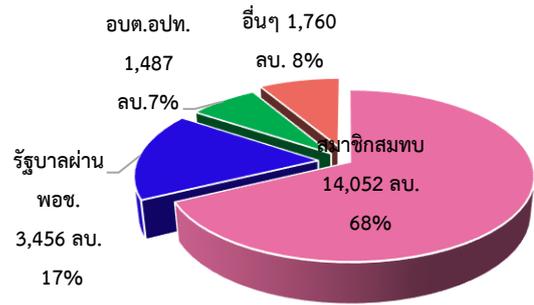

จากรูปธรรมการดำเนินงานของขบวนองค์กรชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่ สะท้อนให้เห็นบทบาทและพลังของขบวนองค์กรชุมชนในการช่วยเหลือและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในหลากหลายมิติตามปัญหาความต้องการและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาร่วมกันอย่างบูรณาการ อันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนในการจัดการตนเองได้อย่างยั่งยืน

3. คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น

เงินกองทุนสวัสดิการชุมชน

3.1 กองทุนสวัสดิการชุมชนสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับคนในชุมชน จากกองทุนสวัสดิการชุมชน ตำบล/เมือง 5,935 กองทุน สมาชิกกองทุน 6,760,604 ราย มีเงินกองทุนสะสมรวม 20,755.56 ล้านบาท ซึ่งเงินกองทุนส่วนใหญ่ ร้อยละ 68 หรือ 14,052 ล้านบาท เป็นเงินจากการสมทบของสมาชิก

ในปี 2566 สนับสนุนงบประมาณสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน วงเงิน 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตายให้กับสมาชิกและคนในชุมชนทุกช่วงวัย ทำให้สมาชิกสามารถเข้าถึงระบบสวัสดิการของชุมชน โดยมีผู้ได้รับสวัสดิการตรงสะสมรวม 5,602,437 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 3,981.010 ล้านบาท

3.2 ผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 31,368 ครัวเรือน

1) บ้านมั่นคง : เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนระหว่างขบวนการองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชนใน 14 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 110.48 ของเป้าหมาย ทำให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้

"คนบ้านดงกล้วย มั่นคง บ่แมนแต่บ้าน"

อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well - Being) ที่ดียิ่งขึ้น เช่น โครงการบ้านมั่นคงในที่ดิน สปก.บ้านดงกล้วย ตำบลนาจำปา จังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรยากไร้ได้รับการจัดสรรที่ดินและรวมตัวกันเป็น 'สหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัด' จำนวน 75 ครัวเรือน โดยมีการแบ่งพื้นที่เป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่แปลงรวมใช้ในการปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์ และไม้ยืนต้น รวมทั้งพื้นที่ส่วนกลางในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทำให้เกษตรกรที่ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีที่ดินทำกิน และมีอาชีพจนนำไปสู่การมีรายได้จากการทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ทำให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม

2) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง : เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुक้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ

การพัฒนาที่อยู่อาศัยในพื้นที่คลองเปรมประชากร เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2563 ซึ่งมีพื้นที่ที่สามารถดำเนินการได้ 17 ชุมชน 1,503 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.32 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด ประกอบด้วย บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,034 ครัวเรือน อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 368 ครัวเรือน และพื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 101 ครัวเรือน ซึ่งในปี 2566 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณ 100 ครัวเรือน ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สหกรณ์เคหสถานพัฒนา 99 มีสุขร่วมใจ จำกัด เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์ และสหกรณ์ และเกิดการแก้ไขปัญหาการรุกร้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน **ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้รุกร้า/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกต้องกฎหมาย”** และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนเป็นพื้นที่จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคนในพื้นที่ อาทิ การจัดกิจกรรมศิลปะเด็กและเยาวชน ‘Street Art by Sand’ เพื่อส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ร่วมกิจกรรมสร้างสรรค์ ขับเคลื่อนความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยเด็ก **กิจกรรมร้อย รัศมี โลก** เพื่อสร้างเสริมการขับเคลื่อนกิจกรรมรัศมีโลก ปลุกฝังให้คนรักขสิ่งแวดล้อมของตนเอง

3) บ้านพอเพียง : เกิดการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้ด้อยโอกาส 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด และมีผลการดำเนินงานสะสมนับตั้งแต่ปี 2560 - 2566 รวม 129,434 ครัวเรือน ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชนมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคง” และก่อให้เกิดการประสานความร่วมมือกับภาคพัฒนาในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยอย่างบูรณาการร่วมกัน

4) การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไล่อื้อ : ชุมชนที่ประสบภัยไฟไหม้ ไล่อื้อและน้ำท่วม 1,470 ครัวเรือนใน 30 จังหวัด มีที่อยู่อาศัยชั่วคราว โดยเป็นชุมชนที่ถูกไล่อื้อ/ต้องสร้างบ้านชั่วคราว 955 ครัวเรือน ประสบภัยพิบัติรวม 515 ครัวเรือน ประกอบด้วย อัคคีภัย 185 ครัวเรือน วาตภัย 264 ครัวเรือน และอุทกภัย 66 ครัวเรือน ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนได้รับการดูแล มีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

จากการศึกษาประเมินมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 11 ชุมชน ใน 7 จังหวัด 815 ครัวเรือน พบว่า เกิดมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ โดยเปรียบเทียบจากการสนับสนุนสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันฯ และเงินสมทบจากชุมชนงบประมาณรวม 206,134,076 บาท กับมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบสิ่งปลูกสร้างและที่ดินของชุมชน มูลค่ารวม 569,045,700 บาท **ซึ่งมีมูลค่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 362,911,624 บาท คิดเป็นร้อยละ 176.06** เป็นการใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาศักยภาพคน” ตามแนวทางการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ 1) สนับสนุนแบบให้เปล่า โดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างเท่าเทียม 2) สนับสนุนในรูปแบบหมุนเวียนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาในการผ่อนชำระยาว ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน 3) สนับสนุนด้านการบริหารจัดการและงานพัฒนาศักยภาพคนและผู้นำ ซึ่ง

เป็นรูปแบบของการกระจายเม็ดเงินลงสู่ชุมชนควบคู่กับกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา

ดังนั้น ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัย ทำให้ผู้มีรายได้น้อยได้เข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยสามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

3.3 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมืองใน 77 จังหวัด

เกิดระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสุขภาพในชุมชนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส มีการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งมีกิจกรรมสำคัญที่ชุมชนดำเนินการ และรูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการและบริบทของพื้นที่ อาทิ **โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย จังหวัดนนทบุรี** มีการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาาร่วมของตำบล/เมือง โดยตำบลปลายบาง จัดทำโครงการการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการขยะในชุมชน เนื่องจากมีปัญหาขยะล้นเมือง โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะและนำขยะมาขาย มีการจัดบัญชีการขายขยะไว้ เมื่อครบจำนวนตามที่ตกลงกัน จะสามารถถอนเป็นเงินสดได้ รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิกที่ร่วมโครงการ

วิทัศน์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
จังหวัดนนทบุรี

4. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น

จากการดำเนินงานร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชน ภาคีพัฒนา และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในระดับพื้นที่และการผลักดันเชิงนโยบายเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยในปี 2565 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1 เกิดพื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบลใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 113.50 ของเป้าหมาย โดยเกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่ และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 430 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของพื้นที่รูปธรรม และแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน 705 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 62.11 วงเงินที่ได้รับรวม 107.95 ล้านบาท ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล การพัฒนาสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล เช่น การจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดการขยะ การพัฒนาที่อยู่อาศัย 72 ตำบล และการพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล เช่น การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ และการสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน

สภาองค์กรชุมชนเทศบาลตำบลเชียงแห้ว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี รวมตัวเป็นกลุ่มท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของตำบลเชียงแห้ว โดยมีการพาเที่ยวและจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การปลูกบัว การเลี้ยงปลา การสาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน รวมถึงการขายสินค้าอุปโภค บริโภคบริเวณหนองบัวแดง สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจำนวนมาก และช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลเชียงแห้วให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

4.2 เกิดพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366 ตำบลใน 77 จังหวัด เป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ โดยสรุปผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 88.53 และจำแนกผลการประเมินในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1	คนมีแนวคิด/มีความสามารถเพิ่มขึ้น	ร้อยละ 87.43
มิติที่ 2	องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง	ร้อยละ 87.42
มิติที่ 3	คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น	ร้อยละ 89.29
มิติที่ 4	ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น	ร้อยละ 89.97

4.3 เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด ใน 77 จังหวัด โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด และก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมใน 74 จังหวัด ใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการน้ำ ขยะ การแก้ไขปัญหาหมอกควัน (2) ด้านสังคม เช่น การพัฒนาสวัสดิการชุมชน คุณภาพชีวิต (3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มุ่งเน้นการรับรองสิทธิในที่ดิน และซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคง และ (4) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ การรวมกลุ่ม ท่องเที่ยวชุมชน เกษตรกรรม

4.4 เกิดความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา 65 หน่วยงาน

❖ **ระดับนโยบาย 6 บันทึกความร่วมมือ 19 หน่วยงาน**

1) **ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน** ร่วมกับ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้

2) **ความร่วมมือเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง** ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล

3) **ความร่วมมือทางวิชาการ** เรื่องการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และสังคมฐานรากให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการสู่การปฏิบัติ

4) ความร่วมมือ ‘พัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาสเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม’ ร่วมกับ 4 หน่วยงาน พัฒนาระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Emergency Social Services : ESS Thailand) ผ่าน Line OA ESS Help Me ซึ่งเป็นเครือข่ายในการชี้เป้า เฝ้าระวัง ป้องกันเหตุฉุกเฉินทางสังคมตลอด 24 ชั่วโมง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ

5) ความร่วมมือการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับ 4 หน่วยงาน กำหนดเป้าหมาย 60 ศูนย์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก หรือ “Active Learning” โดยปรับปรุงสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กให้มีความพร้อมในการใช้เด็กเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ และปรับแนวทางการเรียนการสอน ซึ่งในปี 2566 มีการดำเนินการแล้วเสร็จใน 37 ศูนย์

6) ความร่วมมือการสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับ 7 หน่วยงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการ บำรุงรักษา นำไปสู่การพัฒนาศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนป่าชุมชนในพื้นที่ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่ใน 15 จังหวัด

❖ ระดับพื้นที่ปฏิบัติการ 49 หน่วยงาน อาทิเช่น

1) จังหวัดสงขลา : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาชุมชนริมคลองสำโรง ร่วมกับ 24 หน่วยงาน เพื่อฟื้นฟูคลองสำโรงที่เน่าเสียให้เป็น “คลองสวย น้ำใส ไร้ขยะ ชุมชนมีสุข”

2) จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน ร่วมกับ 19 หน่วยงาน เพื่อเป็นการจัดการตำบลโดยใช้บ้านเป็นเครื่องมือ และขยายไปสู่สัมมาชีพในพื้นที่ในการแก้ปัญหาความยากจน เกิดการร่วมกันจัดทำแผนภาคประชาชน

เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มีความสุข ภายใต้แนวคิด “บ้านแห่งความสุข”

ผลการประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) การประเมินการปฏิบัติงานขององค์การมหาชน เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 99.50 และมีผลการดำเนินงานตามเกณฑ์การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0) รวม 456.11 คะแนนจาก 500 คะแนน และจากสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบว่า ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบันฯ ในระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.40

2) การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ประจำปีงบประมาณ 2566 สรุปผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน **คะแนนภาพรวม 93.82 อยู่ในระดับผ่าน**

3) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน **ได้รับรางวัลเลิศรัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566** สาขา การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภท ร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication) เรื่อง “การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยเมืองชุมแพ บ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน ที่ชุมชนร่วมสร้าง” บ้านมั่นคงเมืองชุมแพ จ.ขอนแก่น

ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางในการดำเนินงาน

มิติที่ 1 คนมีความสามารถเพิ่มขึ้น

สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหรือส่งผลกระทบต่อในพื้นที่ ทำให้แกนนำและคนในชุมชนขององค์กรชุมชน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้เท่าทันสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรชุมชนและกลไกดำเนินงานในทุกกระดับ และสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ เพื่อหนุนเสริมการดำเนินงานในพื้นที่และปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทของพื้นที่ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีพัฒนาและหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

มิติที่ 2. องค์กรชุมชนเข้มแข็งมีความสามารถในการบริหารจัดการ

ระดับคุณภาพของสภาองค์กรชุมชน และองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ พบว่า ยังมีองค์กรที่มีคุณภาพในระดับ C และ D ซึ่งเป็นระดับที่ต้องมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพให้มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและเป็นกลไกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะการประเมินคุณภาพของสภาองค์กรชุมชนตำบลที่ได้รับการจัดตั้งจัดตั้งที่เป็นปัจจุบัน และดำเนินการติดตามคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ เพื่อไม่ให้ NPL เกินค่าเป้าหมายและมีคุณภาพในการบริหารจัดการองค์กรที่ดี

มิติที่ 3. คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น

การดำเนินการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองลาดพร้าวมีความล่าช้า เนื่องจากการหยุดสร้างเงื่อนไขของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้การก่อสร้างที่อาศัยไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย โดยจะมีการติดตามและประสานแผนดำเนินการก่อสร้างเงื่อนไขและลงพื้นที่สร้างความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมายร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความมั่นใจและเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการเมื่อมีการสร้างเงื่อนไข

มิติที่ 4. ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น

การบูรณาการการขับเคลื่อนงานระดับพื้นที่ยังไม่ครอบคลุมและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดทำและเชื่อมโยงแผนพัฒนาในทุกมิติระหว่างชุมชนกับแผนของหน่วยงานในทุกกระดับ ซึ่งจะต้องมีการพัฒนา และสร้างวาระการเปลี่ยนแปลงจากล่างขึ้นบนด้วยการวิเคราะห์และนำเนื้อหาจากพื้นที่เสนอสู่ระดับจังหวัด กลุ่มจังหวัด และนโยบาย และติดตามผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการความร่วมมือร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ

กรณีตัวอย่างการพัฒนางานเชิงพื้นที่ : จังหวัดเพชรบุรี

การเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับแผนจังหวัด

จังหวัดเพชรบุรี		โครงการเสริมสร้างความมั่นคง
วิสัยทัศน์ : เพชรบุรี นำอยู่ นำกิน นำเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง		ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคม ประชาชนพึ่งตนเองได้ ตาม
แผนระดับจังหวัด	แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การเสริมสร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคมประชาชน พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชา	แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการจัด กิจกรรม “เพชรบุรีนำอยู่ เมืองสันติ สุข ร่มเย็น”
สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี		ขบวนการองค์กรชุมชนจังหวัด เพชรบุรี ได้รับการสนับสนุนให้มี บทบาทในการพัฒนาศักยภาพผู้นำ ในองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ และผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ระดับพื้นที่
แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพชรบุรี ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มีการเชื่อมโยง ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่แบบ มีส่วนร่วมทุกมิติ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง น้อมนำ ศาสตร์พระราชาในการขับเคลื่อน	

การขับเคลื่อนการบูรณาการของขบวนการองค์กรชุมชนและ
เครือข่ายจังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการ
เสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชนและข้อเสนอเชิง
นโยบาย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยงกับ
หน่วยงานในระดับจังหวัด มีผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วม
ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ
มนุษย์ จ.เพชรบุรี (2) สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี (3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี (4) สำนักงาน
เกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี (5) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และ (6) บริษัท
ประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี จำกัด โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบต่อชุมชนสู่การจัดทำ
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ประเด็นด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบของ
จังหวัดเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
- 2) ประเด็นด้านสุขภาวะ เตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงอายุและยกระดับเป็นนโยบายสำคัญของ
จังหวัดเพชรบุรี
- 3) ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร สนับสนุนและรณรงค์การทำเกษตร ปศุสัตว์ ประมง การ
แปรรูปอาหาร และการผลิตอุตสาหกรรมอาหารโดยไม่ใช้สารเคมี
- 4) ประเด็นความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหาร
จัดการที่ดินในเขตคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ทั้งนี้ หน่วยงานร่วมแลกเปลี่ยนและรับข้อเสนอจากแผนพัฒนาของภาคประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีภาคประชาชนเป็นกลไกเชื่อมโยงบูรณาการทำงานร่วม และใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

รูปธรรมการแก้ไขปัญหาระดับตำบล

ในปี 2566 จังหวัดเพชรบุรีมีการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และนำไปสู่พื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหา จำนวน 6 ตำบล ประกอบด้วย ตำบลหนองโสน ตำบลเขากระปุก ตำบลพุนสุวรรค์ ตำบลหาดเจ้าสำราญ ตำบลหนองจอก และตำบลหนองชุมพล ซึ่งทั้ง 6 ตำบล สามารถเชื่อมโยงแผนระดับตำบลกับแผนของของหน่วยงานในพื้นที่ได้ เช่น

- (1) ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัด เพชรบุรี มีการเชื่อมโยงกับอบต.หนองโสน เรื่องการอบรมและให้ความรู้ด้านการเกษตร
- (2) ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี เชื่อมโยงกับ เทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ เรื่องการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (3) ตำบลหนองจอก อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เชื่อมโยงกับเทศบาลตำบลหนองจอก ในการส่งเสริมให้ชุมชนมีการสืบสานวัฒนธรรม

ตำบลหนองโสน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (ปี 2566 - 2570) ตำบลหนองโสน ประกอบด้วย

- (1) ด้านสังคม พัฒนาพื้นที่สร้างสรรค์ โครงการหมู่บ้านสีขาว สนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน พัฒนาศักยภาพสภาองค์กรชุมชน
- (2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก้ปัญหาขยะ ควบคุมการบรรทุกสินค้า
- (3) ด้านเศรษฐกิจ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ให้ความรู้การจัดทำบัญชีครัวเรือน อบรมเพิ่มผลผลิตทางการทำเกษตร
- (4) ด้านการแก้ไขและพัฒนาที่อยู่อาศัย พัฒนาและแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ผู้บุกรุกในที่ดินรัฐ เอกชน ให้เกิดความมั่นคง

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผน อบต.หนองโสน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคลังและเศรษฐกิจชุมชน แผนงานการเกษตร โครงการอบรมส่งเสริมให้ความรู้ทางการเกษตร งบประมาณ 10,000 บาท

รูปธรรมในพื้นที่:

(1) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยภายใต้โครงการบ้านมั่นคง “สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงตำบลหนองโสน จำกัด” ปรับปรุง ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยร่วมกับช่างชุมชน และหน่วยงานภาคีในพื้นที่ ทำให้คนในตำบลที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

(2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โดยสภาองค์กรชุมชนขับเคลื่อน ต่อยอดโครงการพื้นที่สีเขียวในพื้นที่กลางของชุมชน ปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงปลานิล ปลาสด เลี้ยงไก่ไข่ เพื่อสร้างแหล่งอาหารในชุมชน เกิดอาชีพสร้างรายได้ และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (2566 – 2570) ประกอบด้วย

- (1) ด้านสังคม : การพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน
- (2) ด้านสุขภาพ : การส่งเสริมโรงเรียนผู้สูงอายุ
- (3) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : การจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วม และการอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผนเทศบาลตำบลหาดเจ้าสำราญ แผนงานด้านการป้องกันและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการอบรมเยาวชนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 50,000 บาท

รูปธรรมในพื้นที่:

การขับเคลื่อนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้เกิดการจัดการขยะและดูแลแหล่งน้ำในชุมชน โดยร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ช่วยกันจัดการขยะ และส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และหลังจากมีการขับเคลื่อนเรื่องนี้ในพื้นที่ พบว่า ปริมาณขยะลดลง คนในชุมชนร่วมกันคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง มีการคัดแยกขยะไปขาย สร้างรายได้ ถือเป็นการร่วมมือกันของคนทั้งชุมชนในการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

ตำบลหนองจอก อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ระยะ 5 ปี (2566 – 2570) ประกอบด้วย

- (1) ด้านสังคม การส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรชุมชนสืบสานการจัดงานด้านวัฒนธรรม ลานวัฒนธรรม ย่านชุมชน เก้าหนองจอก
- (2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การรณรงค์ลดการเผาเพื่อลดปัญหาด้านมลพิษ
- (3) ด้านเศรษฐกิจ การส่งเสริมความรู้และพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ

การเชื่อมโยงแผนกับหน่วยงาน : เชื่อมโยงกับแผนเทศบาลตำบลหนองจอก (2566 - 2570) ยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ โครงการจัดงานลานวัฒนธรรม งบประมาณ 100,000 บาท ส่งเสริมให้ชุมชนมีการสืบสานวัฒนธรรมและมีการนำสินค้ามาขายในงาน สร้างอาชีพสร้างรายได้

รูปธรรมในพื้นที่: ส่งเสริม อาชีพและ การท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม ชุมชนเก้าตำบลหนองจอก

สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองจอก ขับเคลื่อนการอนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่นเชิงท่องเที่ยววิถีไทย ด้วยการจัดกิจกรรมลานวัฒนธรรม “เปิดบ้านย่านชุมชนเก้าหนองจอก” สู่อ่างทองเที่ยววิถีไทยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย การนั่งรถไฟสายประวัติศาสตร์ จากสถานีรถไฟเพชรบุรี สู่อ่างทองบ้านหนองจอก การเสวนาเรื่องเล่าขานตำนานหนองจอก ชมนิทรรศการรูปเก่าเล่าเรื่อง การเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมบ้านเก่า ความเป็นมาของชุมชนหนองจอก และบัวหลวงหนองจอก เป็นต้น ซึ่งจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว ทำให้ประชาชนในจังหวัดรวมถึงนักท่องเที่ยวต่างถิ่น ต่างเข้ามาเที่ยวชมงานอย่างคึกคัก รวมถึงมีการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของชุมชน ส่งผลให้การจัดกิจกรรมนี้เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในตำบลอีกทาง

การต่อยอดนโยบายคณะกรรมการสถาบันฯ สู่อ่างทองเที่ยววิถีไทย อนุรักษ์ศิลปกรรมท้องถิ่น

ป่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระจาน อำเภอกำแพง จังหวัดเพชรบุรี ต่อยอดสู่การเป็น วนาคารต้นไม้ และทำให้กลายเป็นชุมชนต้นแบบคาร์บอนต่ำของประเทศไทย บ้านถ้ำเสือเป็นชุมชนเล็กๆ ที่มีแต่ความอุดมสมบูรณ์ความเขียวขจีของต้นไม้ใหญ่ ป่าชุมชนของบ้านถ้ำเสือมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 4,821 ไร่ เป็นป่าชุมชนที่ได้มีการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม โดยการรับรู้ปัญหาตลอดจนหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกันภายในชุมชน โดยการดูแลรักษาป่าชุมชนนั้นมาจากความร่วมมือระหว่างคนในชุมชนและหน่วยงานต่างๆ ตัวอย่างเช่น กรมป่าไม้ อกส. มีการดำเนินการป่าชุมชนมาอย่างต่อเนื่อง และด้วยสภาพแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์นี้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต่อยอดสู่โครงการวนาคารต้นไม้ ที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือร่วมใจของชาวชุมชนและผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง

การขับเคลื่อนงานต่อไปของชุมชนบ้านถ้ำเสือ คือ การขับเคลื่อนชุมชนริมแม่น้ำเพชรบุรี และพื้นที่ในชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยจะมีการจัดผังเส้นทางการท่องเที่ยว ณ ชุมชนบ้านถ้ำเสือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเรียนรู้และสัมผัสความอุดมสมบูรณ์อันเกิดจากธรรมชาติ และรักษาความสมบูรณ์ไว้ด้วยแรงร่วมใจของคนในชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ สำหรับนักท่องเที่ยวหรือผู้ที่สนใจ อยากจะมาเยี่ยมชมหรือมาท่องเที่ยว มาอยู่กับป่า ธรรมชาติ สายน้ำ มาดูการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อยู่อย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างธรรมชาติ และมนุษย์ มาสัมผัสธรรมชาติ สามารถติดต่อได้ที่ช่องทางออนไลน์ เฟซบุ๊ก โทรมสเตย์ บ้านถ้ำเสือ

1 วิสัยทัศน์และพันธกิจ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นองค์การมหาชน จัดตั้งขึ้นตามพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 โดยการรวมสองหน่วยงาน คือ สำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท และสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2543 ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ดังนี้

วิสัยทัศน์ 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

จากการระดมความเห็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่างมีความเห็นในทิศทางร่วมกันว่า ควรจะต้องมีการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ โดย**องค์กรชุมชนจะเป็นฐานของชุมชนท้องถิ่นและเป็นองค์การสำคัญที่จะเอื้อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี** การมีขบวนองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง เป็นเอกภาพและมีธรรมาภิบาล เป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ซึ่งต้องมีกลไกเครือข่ายและการบริหารจัดการขบวนองค์กรชุมชนที่ดี พร้อมทั้งเชื่อมประสานและผนึกพลังกับภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาครัฐ ธุรกิจเอกชน วิชาการ ประชาสังคม และสื่อมวลชน ฯลฯ ในการหนุนเสริมความเข้มแข็งของขบวนองค์กรชุมชน และผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย เพื่อบรรลุเป้าหมายสู่ชุมชนท้องถิ่นที่เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ในอนาคต

การขับเคลื่อนให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง จึงเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องการให้บรรลุ ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนา อันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และนโยบายระดับสากลตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

พันธกิจ

- (1) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน ทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม
- (2) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
- (3) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ตลอดจนประสานงานการสนับสนุนและให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
- (4) ส่งเสริมและสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

2 แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 มีการประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกองค์กรที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานและการพัฒนาของขบวนการองค์กรชุมชน การเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และกรอบเป้าหมายการพัฒนาในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเด็นงาน พัฒนาด้านต่าง ๆ ร่วมกับขบวนการองค์กรชุมชนและภาคีพัฒนาทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยคณะกรรมการสถาบันฯ เห็นชอบแผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2565 อันเป็นทิศทางสำคัญในการถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการประจำปีของสถาบันฯ ในประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

การเชื่อมโยงแผนปฏิบัติการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน)

ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผน/นโยบายที่เกี่ยวข้อง

แผนปฏิบัติการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570)

พอช.

ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

เป้าหมาย : (1) สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ (2) เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ
ตัวชี้วัด : ความแตกต่างของรายได้และการเข้าถึงบริการภาครัฐระหว่างกลุ่มประชากร

15

พลังทางสังคม

เสริมสร้างทุนทางสังคม

เป้าหมาย : ภาคพัฒนามีบทบาทในการพัฒนามากขึ้น
ตัวชี้วัด : ดัชนีวัดทุนทางสังคม เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 10

17

ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม

มาตรการแบบเจาะจงกลุ่มเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะกลุ่ม

เป้าหมาย : ระบบและกลไกในการให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
ตัวชี้วัด : ดัชนีความยากจนแบบหลากหลายมิติของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือลดลงร้อยละ 10

21

ต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ป้องกันทุจริตและประพฤติมิชอบ

เป้าหมาย : ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต
ตัวชี้วัด : ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรมค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ร้อยละ 60

11

การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต

เป้าหมาย : (1) เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในท้องถิ่นของตนเอง
(2) ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้และมีความซื่อสัตย์สุจริต
ตัวชี้วัด : (1) มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชนที่ดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริต (2) มีกรรมาธิการยกร่างดำเนินการไปสู่เครือข่ายองค์กรชุมชนระดับตำบลร้อยละ 20 ทุกปีจนครอบคลุมทุกตำบลทั่วประเทศ

หมวดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม

เป้าหมาย : ครีเรือ่นยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม หลุดพ้นจากความยากจน
ตัวชี้วัด : ทุกครัวเรือนที่มีสถานะยากจนข้ามรุ่นในปี 2566 หลุดพ้นจากความยากจนข้ามรุ่นภายในปี 2570

หมวดหมายที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทยประชาชน

เป้าหมาย : การบริการภาครัฐ มีคุณภาพ เข้าถึงได้
ตัวชี้วัด : ความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการของภาครัฐ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90

แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) กระทรวง พม. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบท

แผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานระบบคลองและการพัฒนาชุมชนริมคลองเปรมประชากร (พ.ศ. 2562 – 2570) กระทรวงมหาดไทย การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) 11 ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกันและยั่งยืน
เป้าหมาย : สร้างหลักประกันทุกคนเข้าถึงที่อยู่อาศัยและการบริการพื้นฐานที่เพียงพอ ปลอดภัย ในราคาที่สามารถจ่ายได้และยกระดับชุมชนแออัดภายในปี พ.ศ. 2573

นโยบายรัฐบาล การพัฒนาความเข้มแข็งจากฐานราก

วิสัยทัศน์ : 2579 ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งเต็มพื้นที่ประเทศไทย

01 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

เป้าหมาย : (1) ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองบนพื้นฐานทุนชุมชนท้องถิ่นได้อย่างสมดุล
(2) ชุมชนผู้มีรายได้น้อย ในเมืองและชนบท มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

02 การสานพลังความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย

เป้าหมาย : (1) ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ชุมชนเข้มแข็ง
(2) องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมมีความเข้มแข็งในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่

03 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน

เป้าหมาย : (1) ผู้นำชุมชนมีศักยภาพ สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมยุคใหม่
(2) องค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนสู่สภาพพึ่งพาตนเอง

04 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เป้าหมาย : (1) พอช. เป็นหน่วยงานกลางขององค์กรชุมชนและประชาสังคมในการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน
(2) บุคลากรมีสมรรถนะสูง สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมสู่การบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูป แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายสำคัญสู่แผนปฏิบัติการ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ยุทธศาสตร์/แผน/นโยบาย	ยุทธศาสตร์ชาติ	แผนแม่บท	แผนปฏิรูปประเทศ	แผนพัฒนาฯ 13	นโยบายสำคัญ
	<p>ด้านที่ 4 การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (หลัก)</p> <p>ด้านที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบบริหารจัดการภาครัฐ (รอง)</p>	<p>ประเด็นที่ 17 ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม (หลัก)</p> <p>ประเด็นที่ 15 พลังทางสังคม (รอง)</p> <p>ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (รอง)</p>	<p>แผนปฏิรูปที่ 11 ด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ</p>	<p>หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม</p> <p>หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน</p>	<p>การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก</p> <p>การพัฒนาที่อยู่อาศัย</p>
	4 ประเด็นการพัฒนา 13 แผนงาน				
แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ 2566	<p>1 การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง (รวม 3 แผนงาน)</p>	<p>2 การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย (รวม 2 แผนงาน)</p>	<p>3 การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน (รวม 4 แผนงาน)</p>	<p>4 การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น (รวม 4 แผนงาน)</p>	
	<p>1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง 1,000 ตำบล</p> <p>2. การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 500 ตำบล</p> <p>3. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 29,850 ครัวเรือน</p> <ul style="list-style-type: none"> - บ้านมั่นคง 3,750 ครัวเรือน - ชุมชนริมคลองเปรมประชากร 100 ครัวเรือน - บ้านพอเพียง 25,000 ครัวเรือน - ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ภัยพิบัติ 1,000 ครัวเรือน 	<p>4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 270 ตำบล 7 จังหวัด</p> <p>5. การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 50 หน่วยงาน / องค์กร</p>	<p>6. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน ร้อยละ 80</p> <p>7. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 1,050 ตำบล</p> <p>8. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 780 กองทุน</p> <p>9. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร้อยละ 80</p>	<p>10. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 4 ระบบ</p> <p>11. การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด</p> <p>12. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม ร้อยละ 85</p> <p>13. การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80</p>	

3 ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของสถาบันฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ดำเนินงานภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

โดยมีสาระสำคัญครอบคลุมงานตามภารกิจหลักขององค์กร งานตามนโยบายรัฐบาล การประเมินผล การปฏิบัติงาน รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ และสถานะการเงินของสถาบันฯ

1 งานตามภารกิจ

2 งานตามนโยบายรัฐบาล

3 การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

4 รายงานผลการดำเนินงานคณะกรรมการตรวจสอบ

5 รายงานสถานะการเงิน

3.1 งานตามภารกิจ

เป็นการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรในการสนับสนุนและพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตามแผนงานและโครงการต่างๆ ภายใต้ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง ดังนี้

ประเด็นการพัฒนา : การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง

1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง

1.1 การสนับสนุนการจัดทำ แผนพัฒนาเชิงพื้นที่เชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่

เพื่อให้คนในชุมชนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นร่วมกัน โดยใช้แผนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี พร้อมทั้งรักษาเอกลักษณ์และปรับใช้ภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในการจัดการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและเป็นพื้นฐานสำคัญในการฟื้นฟูและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่ความสมดุลและยั่งยืน

เกิดพื้นที่รูปธรรมการแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,135 ตำบลใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 108.10 ของเป้าหมาย (1,050 ตำบล) โดยตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นมีผลสำเร็จที่เกิดขึ้นใน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

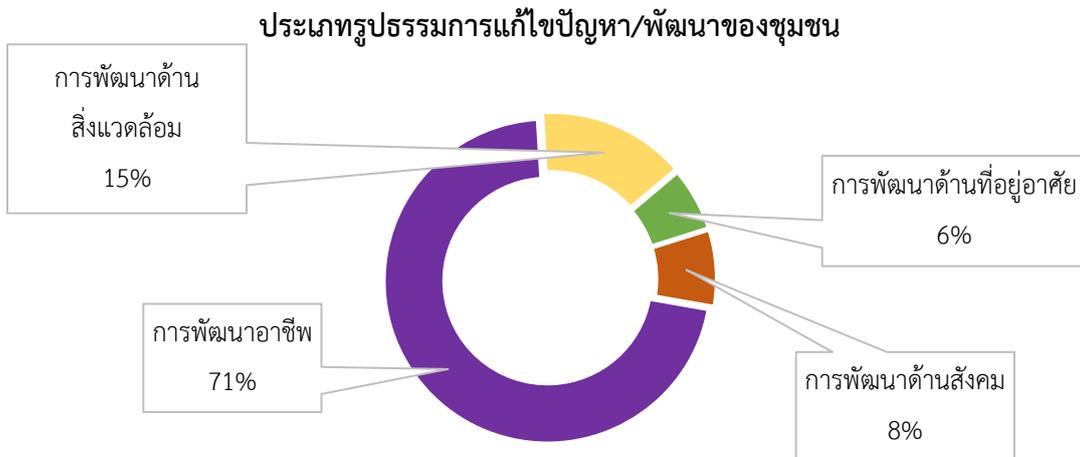
- (1) มีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่
- (2) ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ เช่น เชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นกับแผนของหน่วยงาน สนับสนุนงบประมาณ/ทรัพยากร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- (3) มีรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาอาชีพ การจัดการที่อยู่อาศัย ที่ดินทำกิน ภัยพิบัติ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันตามสภาพปัญหา ความต้องการ บริบทของชุมชน การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งแต่ละพื้นที่มีการปรับแผนในการช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับสถานการณ์และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และเทศบาล ซึ่งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 430 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 37.89 ของพื้นที่รูปธรรม วงเงินที่ได้รับรวม 107.95 ล้านบาท และแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนได้รับการเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน จำนวน 705 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 62.11

นอกจากนี้ ชุมชนยังได้รับการสนับสนุนทรัพยากรในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ วิทยากรให้ความรู้ สถานที่ในการจัดกิจกรรม เป็นต้น ก่อให้เกิดรูปธรรมการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ดังนี้

- (1) การพัฒนาอาชีพ 809 ตำบล เช่น การท่องเที่ยวชุมชน การแปรรูปอาหาร ตลาดนัดชุมชน
- (2) การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม 167 ตำบล เช่น การปลูกป่า การจัดการน้ำ การจัดการขยะ
- (3) การพัฒนาด้านที่อยู่อาศัย 72 ตำบล เช่น การซ่อมแซม/ปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในโครงการบ้านพอเพียง
- (4) การพัฒนาด้านสังคม 87 ตำบล เช่น การส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยชุมชน การสนับสนุนวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

จากการขยายผลการพัฒนาและยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการในช่วงปี 2561 – 2566 ก่อให้เกิดพื้นที่รูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นรวม 4,975 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.58 ของพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ อันก่อให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

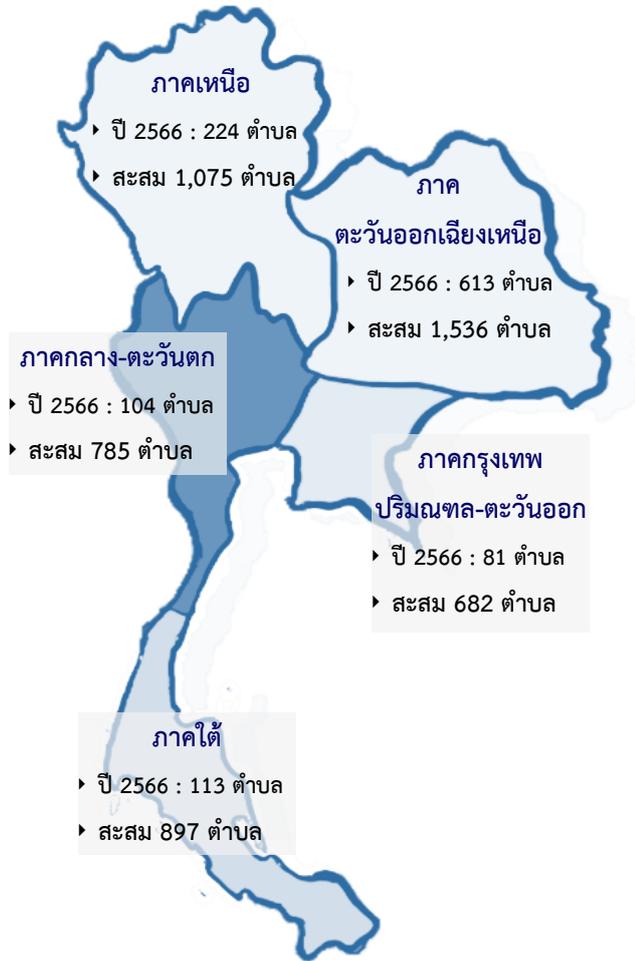
- ชุมชนมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน อันเป็นทิศทางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง
- แผนงาน/โครงการ/กิจกรรมของชุมชนได้รับการเชื่อมโยงบรรจุเป็นแผนของหน่วยงานท้องถิ่น/หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ชุมชนสามารถเข้าถึงหน่วยงานในการขอรับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดการใช้งบประมาณของชุมชนและหน่วยงานอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ และเป็นการปรับเปลี่ยนวิธีงบประมาณที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการของชุมชนตามแผนพัฒนาของชุมชน
- เกิดการจัดความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมระหว่างชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงานต่างๆ เพิ่มขึ้น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้อย่างเป็นระบบ

จำนวนตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง ปี 2561 - 2566

ตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

- ปี 2566 จำนวน 1,135 ตำบล
- ผลการดำเนินงานสะสม (ปี 61-66) รวม 4,975 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 63.58 ของตำบลทั่วประเทศ

- (1) เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนในพื้นที่
- (2) ชุมชนท้องถิ่นได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน/ภาคีความร่วมมือ
- (3) เกิดการแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

ตัวอย่างตำบลรูปธรรมแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเอง

เทศบาลตำบลเชียงแหว อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี

▶ แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงแหว ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ประกอบด้วย

- (1) ด้านเศรษฐกิจ สนับสนุนการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย เช่น กบ ปลา วัว เป็นต้น
- (2) การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย โดยสำรวจข้อมูลที่อยู่อาศัย สำหรับการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยทั้งตำบล
- (3) ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลบัวแดงบานหนองหานกุมภวาปี

▶ แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 - 2570 ของเทศบาลตำบลเชียงแหวโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวทะเลบัวแดง จำนวน 700,000 บาท

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดกลุ่มท่องเที่ยวทะเลบัวแดงของตำบลเชียงแหว รวมตัวกันเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยมีการพาเที่ยวและจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น การปลูกบัว เลี้ยงปลา สาธิตการทำอาหารพื้นบ้าน รวมถึงการขายสินค้าอุปโภค บริโภคบริเวณหนองบัวแดง เป็นต้น สามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนจำนวนมาก และเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในตำบลเชียงแหวให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น

ตำบลทับตีเหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

- ▶ **จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลทับตีเหล็ก ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)** ประกอบด้วย
 - (1) ด้านเศรษฐกิจ ในการส่งเสริมกลุ่มอาชีพและการส่งเสริมการทำร้านค้าของชุมชน
 - (2) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการจัดการขยะครัวเรือน
 - (3) ด้านสังคม ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย และแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยในชุมชน

- ▶ **แผนพัฒนาท้องถิ่นของ อบต.ทับตีเหล็ก (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในโครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพเพื่อเสริมรายได้ จำนวน 100,000 บาท**

จากการจัดทำแผนและเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้เกิดครัวตำบลทับตีเหล็ก เพื่อให้พ่อค้าแม่ค้าที่ทำอาหารมาขายรวมกัน เป็นศูนย์กลางด้านอาหารที่ปลอดภัย มีสุขลักษณะ และราคาถูก เป็นรายได้เสริมให้กับพ่อค้าแม่ค้าในชุมชนและลดรายจ่ายให้กับชุมชนในการซื้ออาหารรับประทาน

ตำบลสะตอ อำเภอเขาสมิง จังหวัดตราด

- ▶ **จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตำบลทับตีเหล็ก ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)** ประกอบด้วย
 - (1) ด้านสังคม ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - (2) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ พัฒนาอาชีพ ให้กับผู้มีรายได้น้อย
 - (3) ด้านที่อยู่อาศัย ซ่อมแซม สร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้เดือดร้อนประเภทต่างๆ ในชุมชน
 - (4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดการขยะ ป้องกันเชื้อโรค และดูแลความสะอาดในชุมชน

▶ **เชื่อมโยงกิจกรรมและได้รับการสนับสนุนวิทยากรจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในการอบรมให้ความรู้ส่งเสริมอาชีพการสานตะกร้าจากพลาสติกเส้น โดยมีผู้ร่วมอบรมจำนวน 20 คน ประกอบด้วย เด็ก ผู้สูงอายุ และผู้ว่างงาน ซึ่งบางคนมีอาชีพเดิมอยู่แล้วแต่ต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อนำไปประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว ผลจากการฝึกอบรมผู้เข้าร่วม มีความรู้และทักษะใหม่ ๆ นำไปถ่ายทอดให้กับคนในชุมชนสามารถออกแบบลวดลายและจัดจำหน่ายตามสถานที่งานต่าง ๆ และจำหน่ายผ่านออนไลน์ ส่งผลให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งตะกร้า 1 ใบ จำหน่ายได้ในราคาใบละ 450 - 600 บาท จากต้นทุนใบละ 300 บาท เกิดการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน**

1.2

บูรณาการและสังเคราะห์ แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเป็น นโยบายสู่การพัฒนาในระดับ จังหวัด

ยกระดับคุณภาพแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเป็นแผนระยะ 5 ปี โดยบูรณาการแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลสู่แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด และสามารถเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนจากจังหวัดในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นตามแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน ก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ โดยมีเครือข่ายองค์กรชุมชน/ ขบวนการองค์กรชุมชน/ สภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการบูรณาการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด

การขับเคลื่อนจังหวัดบูรณาการ โดยคนในพื้นที่เป็นผู้กำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานพัฒนาทั้งในระดับตำบลและจังหวัด เน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของขบวนการชุมชนให้เกิดทักษะและความสามารถในการพัฒนา สร้างการเรียนรู้ในพื้นที่เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนงาน ส่งเสริมงานวิชาการและงานวิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนา “1 แผนพัฒนา 1 จังหวัด” โดยในปี 2566 มีการดำเนินการครอบคลุมทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ

เกิดแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัด 77 จังหวัด โดยมี การเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชนต่อจังหวัด เพื่อเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ของจังหวัด และนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายใน 70 จังหวัด และก่อให้เกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนท้องถิ่นตามบริบทของพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรมใน 74 จังหวัด ซึ่งสามารถจำแนกรูปธรรมที่มีการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การจัดการน้ำ การแก้ไขปัญหาหมอกควัน และการจัดการขยะ
- 2) ด้านสังคม เช่น การพัฒนาสวัสดิการชุมชน คุณภาพชีวิต
- 3) ด้านที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มุ่งเน้นการรับรองสิทธิในที่ดิน และซ่อมแซมปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้มั่นคง
- 4) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมอาชีพ การรวมกลุ่ม ท่องเที่ยวชุมชน เกษตรกรรม

ภาค	แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	ข้อเสนอเชิงนโยบาย	รูปธรรมการเชื่อมโยง
เหนือ	17	17	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	18	20
ใต้	14	12	14
กลาง-ตะวันตก	13	10	10
กทม.-ตะวันออก	13	13	13
รวม	77	70	74

**ตัวอย่าง : แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดระยะ 5 ปี จังหวัดเพชรบุรี
มีการบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานระดับจังหวัด**

จังหวัดเพชรบุรี		โครงการเสริมสร้างความมั่นคง
วิสัยทัศน์ : เพชรบุรี นำอยู่ นำกิน นำเที่ยว ชุมชนท้องถิ่นพึ่งพาตนเอง		ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคม ประชาชนพึ่งตนเองได้ ตาม
แผนระดับจังหวัด	แผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี 5 ปี (พ.ศ. 2566 -2570)	แนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการจัด
สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี	ประเด็นการพัฒนาที่ 2 การเสริมสร้างความมั่นคง	กิจกรรม “เพชรบุรีนำอยู่ เมืองสันติ
	ความสงบเรียบร้อย ด้วยต้นทุนทางสังคมประชาชน	สุข รมเย็น”
	พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน ด้วยศาสตร์พระราชา	
	⬆	
แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	แผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับจังหวัดเพชรบุรี ระยะ	ชบวนองค์กรชุมชนจังหวัด
	5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่มีการเชื่อมโยง	เพชรบุรี ได้รับการสนับสนุนให้มี
	ประเด็นการพัฒนาที่ 1 ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่แบบ	บทบาทในการพัฒนาศักยภาพผู้นำ
	มีส่วนร่วมทุกมิติ โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง น้อมนำ	ในองค์กรชุมชนให้มีความรู้ ทักษะ
	ศาสตร์พระราชาในการขับเคลื่อน	และผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วม
		ตั้งแต่ระดับพื้นที่

การขับเคลื่อนการบูรณาการของชบวนองค์กรชุมชนและเครือข่ายจังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการเสนอแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นภาคประชาชนและข้อเสนอเชิงนโยบาย เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 เพื่อนำไปสู่การเชื่อมโยง กับหน่วยงานในระดับจังหวัด มีผู้แทนหน่วยงานเข้าร่วม ประกอบด้วย (1) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จ.เพชรบุรี (2) สำนักงานจังหวัดเพชรบุรี (3) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเพชรบุรี (4) สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพชรบุรี (5) สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเพชรบุรี และ (6) บริษัทประชารัฐรักสามัคคีเพชรบุรี จำกัด โดยมีการวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาและผลกระทบต่อชุมชน ผู้การจัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ประเด็นด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบของจังหวัดเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้ง
- 2) ประเด็นด้านสุขภาพ เตรียมความพร้อมสู่สังคมผู้สูงวัยและยกระดับเป็นนโยบายสำคัญของจังหวัดเพชรบุรี
- 3) ประเด็นความมั่นคงทางอาหาร สนับสนุนและรณรงค์การทำเกษตร ปศุสัตว์ ประมง การแปรรูปอาหาร และการผลิตอุตสาหกรรมอาหารโดยไม่ใช้สารเคมี
- 4) ประเด็นความมั่นคงที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการที่ดินในเขตคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

ทั้งนี้ หน่วยงานร่วมแลกเปลี่ยนและรับข้อเสนอจากแผนพัฒนาของภาคประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาจัดทำแผนพัฒนาในด้านที่เกี่ยวข้องตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ โดยมีภาคประชาชนเป็นกลไกเชื่อมโยงบูรณาการทำงานร่วม และใช้แผนพัฒนาเป็นเครื่องมือช่วยแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.3

การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น

เป็นการยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการ เป็นพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง โดยมีประเด็นสำคัญที่บ่งชี้ความเข้มแข็งชุมชนใน 4 มิติ ประกอบด้วย

- (1) *คนมีคุณภาพ* : ผู้นำชุมชนมีทักษะ ความรู้ความสามารถในการพัฒนาชุมชนและมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมสาธารณะในชุมชน
- (2) *องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง* : มีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบ/กลไกการในการบริหารจัดการชุมชน เพื่อแก้ไขปัญหา/พัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- (3) *คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น* เช่น คราวเรือนผู้มีรายได้น้อย มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน มีสถาบัน/องค์กรการเงิน มีอาชีพ/รายได้ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น
- (4) *ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น* : หน่วยงาน/ภาคีเข้าร่วมสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรชุมชน ชุมชนได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือทรัพยากรจากหน่วยงานตามปัญหาความต้องการของชุมชน

เกิดพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง 1,366

ตำบลใน 77 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 117.56 ของเป้าหมาย 1,162 ตำบล โดยเป็นการประเมินตนเองร่วมกันของสมาชิกในตำบลตามกรอบการประเมิน 4 มิติ มีประเด็นการประเมิน 28 ข้อ 100 คะแนน แบ่งระดับความเข้มแข็งของชุมชนเป็น 3 ระดับ คือ

- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดีเยี่ยม (Excellent) ร้อยละ 90 ขึ้นไป
- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดีมาก (Very Good) ร้อยละ 80-89
- ตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง ระดับดี (Good) ร้อยละ 70-79

โดยตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งที่ผ่านการประเมินนั้น จะต้องมีผลการประเมินร้อยละ 80 ขึ้นไป และผลคะแนนแต่ละมิติ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75

ภาค	จังหวัด	ผลการดำเนินงาน (ตำบล)	ผลการประเมินระดับความเข้มแข็ง (ตำบล)	
			ดีมาก (ร้อยละ 80 - 89)	ดีเยี่ยม (ร้อยละ 90 ขึ้นไป)
เหนือ	17	300	228	72
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	536	297	239
ใต้	14	204	104	100
กลางและตะวันตก	13	183	103	80
กทม.ปริมณฑลและตะวันออกเฉียง	13	143	116	27
รวม	77	1,366	848 (ร้อยละ 62.08)	518 (ร้อยละ 37.92)

สรุปผลการประเมินภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก (Very Good) คิดเป็นร้อยละ 88.53 จำแนกผลการประเมินในแต่ละมิติ ดังนี้

มิติที่ 1	คนมีคุณภาพ	ร้อยละ 87.43
มิติที่ 2	องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง	ร้อยละ 87.42
มิติที่ 3	คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น	ร้อยละ 89.29
มิติที่ 4	ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น	ร้อยละ 89.97

จากการขยายผลยกระดับพื้นที่ปฏิบัติการเป็นพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง ในช่วง 3 ปี (พ.ศ. 2564 – 2566) ก่อให้เกิดพื้นที่ต้นแบบสู่ชุมชนเข้มแข็งรวม 3,313 ตำบล คิดเป็นร้อยละ 42.34 ของพื้นที่ปฏิบัติการทั่วประเทศ โดยนำเครื่องมือ “ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง” วิเคราะห์คุณภาพและระดับความเข้มแข็งของตำบลในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะมิติที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องมีการหนุนเสริมและพัฒนาเพิ่มขึ้น และเป็นเครื่องมือติดตามความก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาในระดับพื้นที่ โดยชุมชน นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวอย่างผลการประเมินพื้นที่ต้นแบบชุมชนเข้มแข็ง

ตำบลจอมพระ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์	คะแนนรวม 85.25 ระดับดีมาก (Very Good)		
	ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง 4 มิติ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้
	มิติที่ 1 คนมีคุณภาพ	100	90
	มิติที่ 2 องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง	100	81
	มิติที่ 3 คุณภาพชีวิตคนในชุมชนดีขึ้น	100	86
	มิติที่ 4 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานภาคี ท้องที่ ท้องถิ่น	100	84

2. การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น

2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท เป็นการพัฒนาชุมชนเมืองและชนบทให้มีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการจัดการแก้ไขปัญหา พื้นฟูและพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้ตำบล/เมืองมีระบบช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกในชุมชน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 512 ตำบล/เมืองใน 77 จังหวัด โดยชุมชนมีแผนแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต และบูรณาการช่วยเหลือทางสังคมในการดูแลสมาชิกและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในชุมชนรายภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ 110 ตำบล/เมือง 17 จังหวัด
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 122 ตำบล/เมือง 20 จังหวัด

- ภาคใต้ 98 ตำบล/เมือง 14 จังหวัด
- ภาคกลางและตะวันตก 90 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด
- ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก 92 ตำบล/เมือง 13 จังหวัด

มหกรรมการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน 2023
(Improving quality of Life for community sustainability 2023)

ณ มหาลัยบ้านนอก ตำบลเนินซ้อ อำเภอแก่ง จังหวัดระยอง

ขบวนองค์กรชุมชน 13 จังหวัด ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก จัดมหกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน 2023 ร่วมกับสำนักงานภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีผู้แทนชุมชนต่างๆ จาก 13 จังหวัด และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประมาณ 150 คน ภายใต้การสนับสนุนจากบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) มีเป้าหมายหลัก เพื่อนำเสนอผลรูปธรรมผลิตภัณฑ์/บริการของชุมชนจากการดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

และศูนย์บ่มเพาะเศรษฐกิจและทุนชุมชนในพื้นที่ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก ผ่านการเปิดวงเสวนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบนความยั่งยืนร่วมกัน และเปิดพื้นที่เรียนรู้ระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเศรษฐกิจและทุนชุมชน และพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อความยั่งยืนของชุมชน การพัฒนาขบวนองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง ผ่านแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิต 5 ดี ดังนี้

1. เศรษฐกิจ ดี ชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน มีการรวมกลุ่มด้านอาชีพต่างๆ จากต้นทุนในพื้นที่ เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พริกแกง น้ำพริกและสมุนไพร ยกกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน รับรองมาตรฐานสินค้า ออกแบบบรรจุภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางตลาดร่วมกับหน่วยงานต่างๆ

2. ที่อยู่อาศัย ดี มีการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนชัดเจน ประสานความร่วมมือกับท้องถิ่น และจัดทำแผนการพัฒนาที่อยู่อาศัย สู่การสร้างความมั่นคงปลอดภัยในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

3. สุขภาพ ดี มีข้อมูลด้านสุขภาพชุมชน มีกลุ่ม/องค์กรดำเนินการด้านอาหารปลอดภัย ลดการใช้สารเคมีเป็นสารอินทรีย์ ชุมชนผลิตอาหารปลอดภัยบริโภคเองได้เพิ่มขึ้น มีกลุ่มผู้ออกกำลังกายและดูแลสุขภาพจากภูมิปัญญาสมุนไพรในชุมชนเพิ่มขึ้น

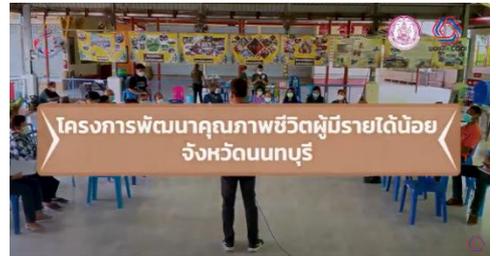
4. สิ่งแวดล้อม ดี ชุมชนมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น มีกลุ่ม/องค์กรในการจัดการขยะตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ การฟื้นฟูระบบนิเวศดิน น้ำ ป่า ลดการใช้สารเคมี ปุ๋ยเคมี เป็นปุ๋ยอินทรีย์ การจัดการแหล่งน้ำ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่า และมีแผนพัฒนาเชื่อมโยงกับหน่วยงาน

5.สังคม ดี เกิดการรวมกลุ่ม รวมเครือข่ายขบวนองค์กรชุมชนร่วมคิด ร่วมวางแผน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนในชุมชน การให้ความรู้ภูมิปัญญา ทุนการศึกษาแก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ เกิดความรักสามัคคี ร่วมกันกำหนดระเบียบ/กติกา/ธรรมเนียมชุมชน ระบบการดูแล/เกื้อกูลกัน ปรีกษาหารือกันอย่างต่อเนื่อง และนำไปสู่ความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนเพิ่มขึ้น

ภายในงานมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ตลาดนัดคุณภาพชีวิต การออกร้านจำหน่ายและแสดงสินค้าจากพื้นที่ตำบลรูปธรรม “5 ดี ของดีที่บ้านเรา 13 จังหวัด” การแสดงพื้นบ้าน ต้นบาโลป การจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน Work shop “อีโคพริ้นท์” ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติบนผืนผ้า “รักษ์โลก รักษ์สิ่งแวดล้อม” จากจังหวัดระยอง เวทีเสวนาแลกเปลี่ยนจากพื้นที่รูปธรรม/หน่วยงาน และการประกวด มิสแกรนด์ของดี 13 จังหวัด

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อย จังหวัดนนทบุรี : มีการวิเคราะห์ศักยภาพและประเด็นปัญหาพร้อมของตำบล/เมืองในการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนสู่การจัดทำแผนแก้ไข ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของตำบล/เมืองระยะ 3 - 5 ปี โดยครอบคลุมทุกมิติ และประสานความร่วมมือในการบูรณาการแผนงานและงบประมาณกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาคีต่างๆ สู่พื้นที่รูปธรรม “ตำบล/เมืองฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่น” ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิต

การจัดกิจกรรมในตำบลต่างๆ มีความแตกต่างตามบริบทของตำบลนั้นๆ เช่น ตำบลปลายบาง จัดทำโครงการจัดการสิ่งแวล้อม การจัดการขยะในชุมชน เนื่องจากมีปัญหาขยะล้นเมือง โดยส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะ และนำขยะมาขาย มีการจัดบัญชีการขายขยะไว้ เมื่อครบจำนวนตามที่ตกลงกัน จะสามารถถอนเป็นเงินสดได้ รวมทั้งมีการจัดสวัสดิการต่างๆ ให้กับสมาชิกที่ร่วมโครงการด้วย

วีดิทัศน์ การพัฒนาคุณภาพชีวิต
จังหวัดนนทบุรี

รูปธรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิต : การพัฒนาทักษะผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ ตำบลลุ่มสุม อำเภอยะโยคี จังหวัดกาญจนบุรี

ตำบลลุ่มสุมอยู่ในพื้นที่ลุ่มไปด้วยภูเขาทำให้ในพื้นที่มีไม้ไผ่จำนวนมากและภาครัฐมีการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกไผ่ข้างหม่น ทำให้เกิดภาวะไม้ไผ่ล้นตลาด คนในตำบลส่วนใหญ่จึงประกอบอาชีพการตัดไม้ไผ่ขายเป็นอาชีพหลัก สภาองค์กรชุมชนตำบลลุ่มสุม จึงจัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพการทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพให้กับคนในตำบลสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพและมีรายได้เสริม อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของไม้ไผ่ให้มีรูปแบบการใช้งานที่หลากหลาย

ขณะที่การประกอบอาชีพค้าขายและแรงงานต่างๆ ได้รับผลกระทบ แต่กลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ไม่ได้รับผลกระทบ จึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสร้างอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับผู้ว่างงานและผู้สูงอายุในตำบล ด้วยในพื้นที่มีป่าไผ่ซึ่งเป็นวัตถุดิบสำคัญ สามารถหาจากป่าได้โดยไม่ต้องลงทุนซื้อ ประกอบกับในหมู่บ้านมีผู้ประกอบอาชีพนี้อยู่แล้ว จึงมีต้นทุนในด้านองค์ความรู้ที่จะถ่ายทอดให้กับคนในพื้นที่ได้

สภาองค์กรชุมชน ได้เสนอกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพให้กับผู้สูงอายุและคนว่างงานในพื้นที่ตำบลลุ่มสุม ด้วยการอบรมการทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ เมื่อวันที่ 12 - 13 พฤษภาคม 2566 เป็นการอบรมตั้งแต่เริ่มการหาไม้ ทำไม้ จนไปถึงการประกอบแคร์/โซฟา/เฟอร์นิเจอร์ต่างๆ จากไม้ไผ่ ภายหลังจากการอบรม มีการรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มผู้ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่สมาชิก 20 คน เพื่อร่วมกันผลิตเฟอร์นิเจอร์จำหน่ายเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงาน พบว่าคนในชุมชนมีการช่วยเหลือกัน ผู้เดือดร้อน ยากจน ว่างงาน มีองค์ความรู้และทักษะการทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ ส่งผลให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้จากการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่เป็นรายได้หลักและรายได้เสริม เดือนละประมาณ 3,000 - 5,000 บาท โดยนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นคือไม้ไผ่มาต่อยอด และเกิดการขยายกลุ่มทำเฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ ก่อให้เกิดการสร้างรายได้-อาชีพ และพัฒนาคุณภาพชีวิตไปพร้อมกัน

**ประเด็นการพัฒนา : การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนา
สู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบาย**

**3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกัน
การทุจริตและประพฤติมิชอบ**

การป้องกันและต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน

เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการต่อต้านการทุจริต โดยส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชนและภาคีที่เกี่ยวข้อง มีบทบาท ความสามารถและมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่โดยตรง อันเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของกระบวนการและกลไกที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศ

เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนขับเคลื่อนภารกิจ “การสร้างสังคมสุจริต และต่อต้านการทุจริต” โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานใน 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 รวมกลุ่มแกนนำผู้ก่อการดี : เกิดการรวมกลุ่มขององค์กรชุมชนมากกว่า 30 ประเภท อาทิ สภาองค์กรชุมชน เครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน เครือข่ายแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย เครือข่ายสภาเด็กและเยาวชน เป็นต้น ร่วมเป็นเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนในการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริตในระดับพื้นที่

ขั้นที่ 2 สร้างพันธมิตรความร่วมมือ : ขยายความร่วมมือของภาคประชาชนและองค์กรชุมชน โดยมีการทำความเข้าใจกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ก่อให้เกิดความร่วมมือ ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนกับภาคประชาชนและองค์กรชุมชน และเกิดการยอมรับในบทบาทของเครือข่ายภาคประชาชน

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์พื้นที่ปัญหา : เครือข่ายทั้งในระดับจังหวัดและตำบลมีการวิเคราะห์ สภาพปัญหา สาเหตุ และผลกระทบของปัญหาการทุจริต รวมถึงภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานการต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

ขั้นที่ 4 หารือวางแผนปฏิบัติการ : ทุกพื้นที่ดำเนินการวางแผนปฏิบัติการในพื้นที่ที่สอดคล้องตามบริบททางสังคม สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม โดยประชาชนในพื้นที่มีบทบาทสำคัญในการคิดและกำหนดทิศทางการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และหน่วยงานภาครัฐร่วมพัฒนาและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานร่วมกัน ในหลายพื้นที่มีการกำหนดเป็น ธรรมนูญชุมชน บันทึกร่วมมือ หรือประกาศเป็นวาระสำคัญในพื้นที่

ขั้นที่ 5 ดำเนินงานตามแผนให้เกิดผล : นำแผนไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ซึ่งมีรูปแบบและเกิดรูปธรรมที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ โดยจำแนกเป็น 4 ภารกิจ ดังนี้

- 1) ด้านการสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่
- 2) ด้านการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส
- 3) ด้านการสร้างธรรมาภิบาลการดำเนินงานของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน

4) ด้านการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

ขั้นที่ 6 ชวนคนสรุปบทเรียน ประเมินค่า : เกิดเวทีสรุปผลการดำเนินงานและสื่อสารทางสังคมในจังหวัดร่วมกันทุกพื้นที่ เพื่อนำไปพัฒนาแผนการดำเนินงานในปี 2567 โดยแต่ละพื้นที่ที่มีการรายงานผลการดำเนินงานในพื้นที่

ขั้นที่ 7 จัดสัมมนา เผยแพร่ขยายผล : หลายพื้นที่ที่สามารถสื่อสารทางสังคมเพื่อให้เกิดการรับรู้และตระหนักว่า การต่อต้านทุจริตเป็นภารกิจของประชาชนทุกคน ไม่ใช่ภาระผ่านการจัดเวทีสัมมนาในระดับจังหวัดในหลายแห่ง รวมถึงการจัดกิจกรรมในช่วงการเลือกตั้งนับเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารต่อชุมชนและสังคม ให้ลุกขึ้นมาต่อต้านการทุจริตร่วมกัน

ขั้นที่ 8 ภาคประชาชนร่วมผลักดันนโยบาย : เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนร่วมมือกันสื่อสารบทบาทและสถานะของประชาชนในภารกิจต่อต้านทุจริต โดยประชาชนต้องเป็นกลไกที่สำคัญในการเฝ้าระวังการทุจริต ผ่านการสนับสนุนของหน่วยงานภาคีพัฒนาต่าง ๆ มีการสื่อสารในระดับพื้นที่ผ่านการเข้าพบหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และต่อเครือข่ายประชาชนด้วยกัน เพื่อสร้างสถาบันบทบาทและความสามารถให้กับประชาชน

จากการดำเนินงาน ก่อให้เกิดพื้นที่รูปธรรมการป้องกันและต่อต้านการทุจริต 343 ตำบลใน 33 จังหวัด โดยขยายผลพื้นที่ตำบลใหม่ 216 ตำบล และยกระดับพื้นที่ตำบลเดิมดำเนินการต่อเนื่องจากปีที่ผ่านมาใน 127 ตำบล ครอบคลุม 33 จังหวัดใน 5 ภาค ดังนี้

ภาค	จน.จังหวัด	จน.ตำบลใหม่	จน.ตำบลเดิม
เหนือ	7	54	10
ตะวันออกเฉียงเหนือ	8	38	30
ใต้	10	38	29
กลาง-ตะวันตก	4	48	29
กทม.-ตะวันออก	4	38	29
รวม	33	216	127

เกิดกลไกคณะทำงานเครือข่ายระดับตำบล 343 ตำบล/เมืองในการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่ โดยมีประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่ 5,890 คน และเกิด

การเชื่อมโยงเครือข่ายจากทุกภาคส่วนร่วมดำเนินการในพื้นที่ ทั้งเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน 2,965 เครือข่าย เครือข่ายเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่ 450 เครือข่าย เครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม 292 เครือข่าย และหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ 1,672 หน่วยงาน จากการดำเนินงานผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้ภาคประชาชนในพื้นที่เกิดการตื่นตัวและเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 46,775 คน

สรุปผลการดำเนินงานของเครือข่ายในระดับพื้นที่

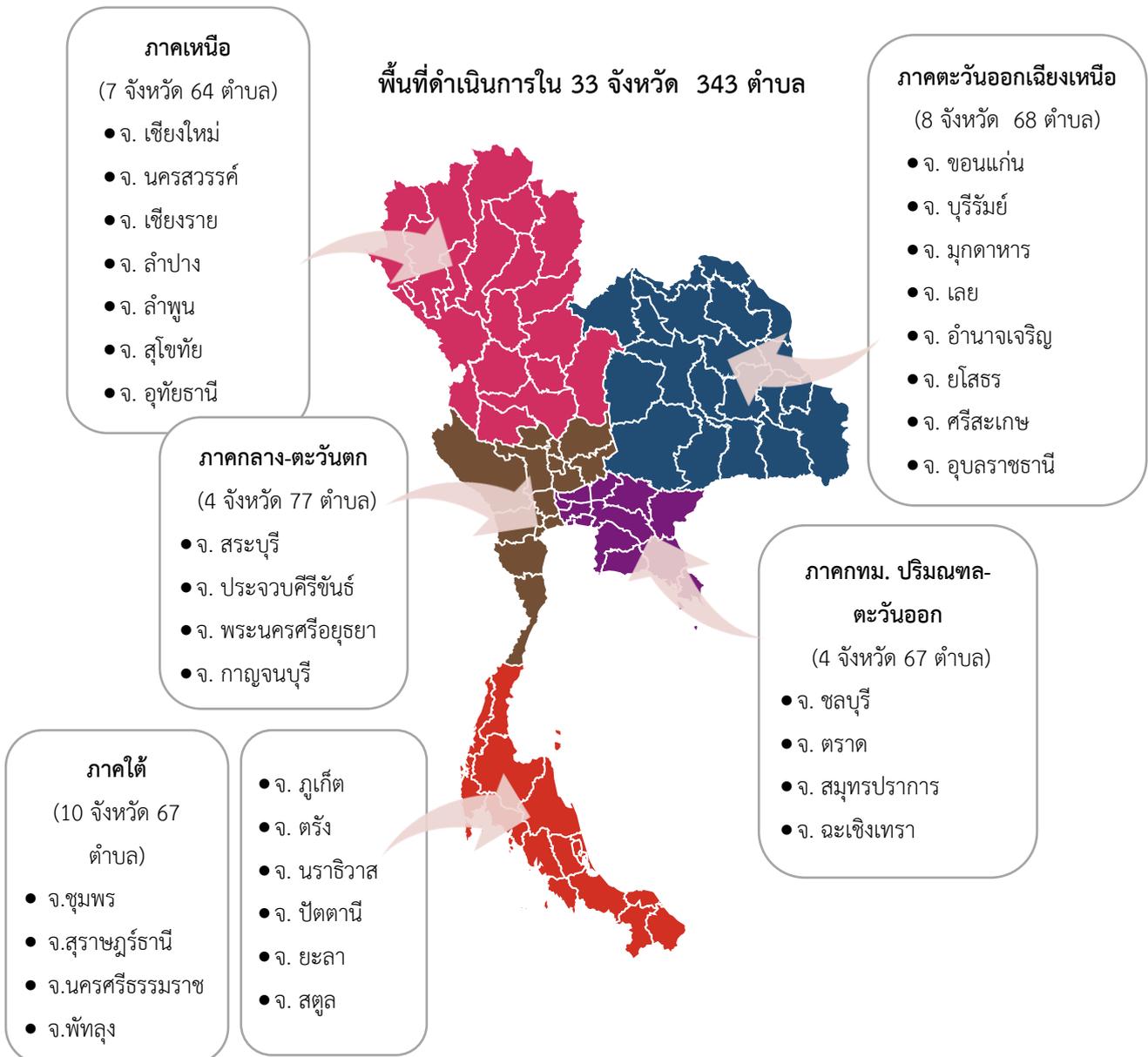
กลไกและการขับเคลื่อนงานภาพรวม	ผลที่เกิดขึ้น
จัดตั้งเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 ตำบล)	343 ตำบล/เมือง
เกิดแผนปฏิบัติการของเครือข่ายระดับตำบล (เป้าหมาย 210 ตำบล)	343 ตำบล/เมือง
จำนวนของประชาชนเข้าร่วมเป็นคณะทำงานเครือข่ายในพื้นที่	5,890 คน
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคประชาชน/องค์กรชุมชน	2,965 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายเด็กและเยาวชน คนรุ่นใหม่	450 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาคเอกชนและประชาสังคม	292 เครือข่าย
จำนวนการเชื่อมโยงเครือข่ายภาครัฐในพื้นที่	1,672 หน่วยงาน
การขับเคลื่อนงาน แบ่งตามกิจกรรมสำคัญ 4 ภารกิจ	
1. จำนวนกิจกรรมสร้างการรับรู้และจิตสำนึกประชาชนในพื้นที่	590 ครั้ง
2. จำนวนการสร้างระบบพื้นที่เปิดเผยโปร่งใส	425 ครั้ง
3. จำนวนการสร้างธรรมาภิบาลของเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน	439 ครั้ง
4. จำนวนการปฏิบัติการเฝ้าระวังและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่	484 ครั้ง
5. จำนวนประชาชนในพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม	46,775 คน

การพัฒนาและจัดการองค์ความรู้ : พอช. ร่วมกับภาคประชาชนและองค์กรชุมชน มีการจัดทำและพัฒนาคู่มือสนับสนุนการขับเคลื่อนงานการสร้างสังคมสุจริตและต่อต้านการทุจริตโดยเครือข่ายภาคประชาชน เป็นแกนหลักอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายในพื้นที่ และเผยแพร่สู่สาธารณะ มีการจัดทำรายการออนไลน์เพื่อสื่อสารสังคมในภารกิจงานการสร้างสังคมสุจริต โดยการร่วมมือของเครือข่ายองค์กรชุมชนและเครือข่ายเยาวชนและคนรุ่นใหม่ ในชื่อ **"สื่อสารสร้างสรรค์ ชุมชนเข้มแข็ง"** ซึ่งมีการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์มาใช้อย่างหลากหลาย ทั้งในระบบการประชุมออนไลน์ (ผ่านระบบ ZOOM) ถ่ายทอดสดผ่าน Facebook และการติดต่อเพื่อเข้าไปรับฟังย้อนหลัง

ทั้งแบบคลิปเต็มและตัดต่อในรูปแบบวิดีโอสั้น ผ่าน YouTube และ Tiktok เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการทำงานที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ รวมถึงนวัตกรรมอื่น ๆ ในระดับพื้นที่ รวมทั้งประสานองค์กรต่อต้านคอร์รัปชัน (ประเทศไทย) จัดอบรมออนไลน์ เกี่ยวกับเครื่องมือ ช่องทาง และแอปพลิเคชัน อาทิ ACTAi Corruption Watch เป็นต้น ให้กับเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนทั่วประเทศ เพื่อหนุนเสริมประสิทธิภาพการขับเคลื่อนงานการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในพื้นที่

เกิดนวัตกรรมทางสังคมในระดับพื้นที่ โดยมีการคิดค้นช่องทางการแจ้งเบาะแสมายังเครือข่ายฯ โดยผ่านการสแกน QR code สู่แบบฟอร์มการกรอกข้อมูลออนไลน์ และการตั้งตู้ไว้วางย (ตู้รับเรื่องร้องเรียน) เพื่อรวบรวมและส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป อีกทั้งมีนวัตกรรมที่น่าสนใจในแต่ละบริบทพื้นที่ชุมชนท้องถิ่น อาทิ การจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกิจกรรมการต่อต้านการทุจริตกับกิจกรรมทางศาสนา อาทิ การนำพระสงฆ์มาสอนให้กับกลุ่มประชาชนและเด็กนักเรียนในพื้นที่ กิจกรรมทางสิ่งแวดล้อม อาทิ การปั่นจักรยาน โดยมีกิจกรรมการแจ้งเบาะแสการทุจริตไปด้วย เป็นต้น

**การขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการป้องกัน
และต่อต้านการทุจริต โดยการมีส่วนร่วมของ
เครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชน
ตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย**

สภาองค์กรชุมชนตำบลทุ่งหลวง อำเภอคีรีมาศ จังหวัดสุโขทัย ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การทุจริตในพื้นที่ และกำหนดแนวทาง - แผนการขับเคลื่อนงานภายใต้โครงการป้องกันและการต่อต้านการทุจริตใน 4 ด้าน ดังนี้

<p>ด้านที่ 1 การสร้างความรู้ ตระหนัก และจิตสำนึก</p>	<ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมสร้างการตื่นรู้กับชุมชนที่ตลาดชุมชนเทศบาลตำบลทุ่งหลวง เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 154 คน เพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องปัญหาการทุจริตของประเทศไทยและแนวทางการแก้ไขปัญหา ปรับทัศนคติ ค่านิยม และปลูกจิตสำนึก ค่านิยมสุจริตในพื้นที่ - กิจกรรมสร้างสำนึกเด็กและเยาวชนที่โรงเรียนวัดหลายฯ และโรงเรียนวัดดุสิตารามเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 250 คน โดยจัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการป้องกันการทุจริตให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมหาทางแก้ไขปัญหา
<p>ด้านที่ 2 การสร้างระบบพื้นที่ เปิดเผยโปร่งใส</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เวทีบันทึกข้อตกลงกับท้องถิ่น เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2566 มีการทำความร่วมมือระหว่างเครือข่ายประชาชน เทศบาลตำบลทุ่งหลวงกับผู้แทนของท้องถิ่น โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างพลังความร่วมมือกับเทศบาลตำบลทุ่งหลวง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนายุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการทุจริต โดยเน้นการส่งเสริมการพัฒนา ระบบและมีแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน
<p>ด้านที่ 3 สร้างธรรมาภิบาล การบริหารจัดการที่ดี</p>	<p>กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลและต่อต้านการคอร์รัปชัน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2566 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม 100 คน เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางในการป้องกัน ป้องปราบ ประชาสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องกับสโลแกนในการขับเคลื่อนงาน : “ยึดมั่นคุณธรรมความดี สามัคคีร่วมใจ สุจริตโปร่งใส พัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”</p>
<p>ด้านที่ 4 การปฏิบัติการต่อต้าน การทุจริต</p>	<p>ส่งเสริมให้เกิดช่องทางผ่าน Application Line มีกลุ่ม Line ซึ่งมีผู้เข้าร่วม 55 คน เป็นกลุ่ม line ในการสร้างการเรียนรู้ รับรู้ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการพัฒนาตำบลสีขาว และตั้งตู้รับเรื่องร้องเรียนไว้ตามพื้นที่ต่างๆ เช่น หน้าสำนักงานเทศบาล เพื่อเป็นช่องทางในการรับเรื่องที่ไม่เป็นธรรมในตำบล</p>

4. การประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนา เป็นการผนึกพลังและจัดความสัมพันธการทำงานร่วมกันระหว่างสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ขบวนการองค์กรชุมชน และภาคีพัฒนาในการหนุนเสริมการจัดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ พัฒนาชุมชนท้องถิ่นและผลักดันเชิงนโยบายสาธารณะ โดยมีรูปแบบความร่วมมือในลักษณะต่างๆ ทั้งในระดับพื้นที่และนโยบาย

เกิดการประสานความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกับ 65 หน่วยงาน ประกอบด้วย ระดับนโยบาย 19 หน่วยงาน และระดับพื้นที่ 49 หน่วยงาน ดังนี้

4.1 ระดับนโยบาย 6 บันทึกความร่วมมือ รวม 19 หน่วยงาน

4.1.1 ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน
เข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ร่วมกับวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม 2565

มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ชุมชนท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งตนเองได้ โดยวิทยาลัยพัฒนศาสตร์สนับสนุนภารกิจของ พอช. และบริการทางวิชาการ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำองค์กรและบุคลากรของ พอช. ผ่านการวิจัยร่วมกัน รวมถึงการพัฒนาชุมชนและสังคมที่จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการพัฒนาทางสังคม

ผลการดำเนินงานปี 2566 มีการจัดทำข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชน วิเคราะห์พื้นที่ตำบลต้นแบบนวัตกรรม เทคโนโลยี และตำบลเข้มแข็ง จำนวน 20 พื้นที่ เป็นพื้นที่พัฒนากระบวนการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 10 พื้นที่ และพื้นที่พัฒนาตำบลเข้มแข็ง จำนวน 10 พื้นที่ ในพื้นที่ 7 จังหวัด ในการถอดองค์ความรู้ และสังเคราะห์เนื้อหาวิชาการที่มุ่งเน้นการขับเคลื่อนงานพัฒนาชุมชนเข้มแข็งด้วยคนมีคุณภาพ

4.1.2 ความร่วมมือเพื่อสร้างความ
เข้มแข็งให้กับสหกรณ์โครงการบ้านมั่นคง ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2565

มีเป้าหมายเพื่อให้สหกรณ์มีระบบบริหารจัดการที่ดี สามารถดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล โดยมีนาวาตรีสุธรรม ระหงส์ เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธานในพิธีลงนามความร่วมมือ และมีผู้เข้าร่วม 300 คน ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประสานความร่วมมือ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงให้มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีระบบบัญชีที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ การจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน สามารถอำนวยความสะดวกให้กับ

สมาชิกได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตามเจตนารมณ์ที่ได้จัดตั้ง สหกรณ์ และสมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาโครงการบ้านมั่นคง

ผลการดำเนินงานปี 2566 มีการพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้ สิ้นเชื้อร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการอบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/สหกรณ์ โดยมีผู้เข้ารับการอบรม รวม 243 คน จาก 141 องค์กร

4.1.3 ความร่วมมือทางวิชาการ เรื่อง การเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2565

โดยมีวัตถุประสงค์

- (1) เพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน และสังคมฐานรากให้มีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางวิชาการสู่การปฏิบัติ
- (2) เพื่อร่วมผลักดันข้อเสนอจากการปฏิบัติจริงของพื้นที่สู่สาธารณะ และส่งเสริมให้การทำงานด้านการพัฒนาชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน
- (3) เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ การเรียนการสอน การฝึกอบรม การศึกษาวิจัย และการบริการวิชาการสู่การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง
- (4) เพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของทั้ง 3 ฝ่ายในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น กำหนดพื้นที่ปฏิบัติการ เป้าหมาย 15 จังหวัด และจะดำเนินการต่อเนื่อง 3 ปี

ความคืบหน้าการดำเนินงานปี 2566 สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับผู้แทนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใน 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย ขอนแก่น ชลบุรี พัทลุง และสุพรรณบุรี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาจังหวัดสู่จังหวัดจัดการตนเอง

4.1.4 ความร่วมมือ ‘พัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาส เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม’ ร่วมกับ 4 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2566

การพัฒนาระบบดูแล ช่วยเหลือเด็กเยาวชนด้อยโอกาส เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาและสังคม (ระบบการขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาทางสังคมด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ : พม. smart) ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ประกอบด้วย (1) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (3) สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และ (4) กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

ผลการดำเนินงานปี 2566 คือการพัฒนาระบบแจ้งเหตุฉุกเฉินทางสังคม (Emergency Social Services : ESS Thailand) ผ่าน Line OA ESS Help Me ซึ่งเป็นเครือข่ายในการชี้เป้า ฝ้าระวัง ป้องกันเหตุฉุกเฉินทางสังคมตลอด 24 ชั่วโมง ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ พบว่า มีประชาชนให้ความสนใจระบบ ESS เป็นจำนวนมาก มีการเพิ่มเพื่อน ผ่าน Line OA ESS Help Me จนถึงปัจจุบัน (ตุลาคม 2566) จำนวนรวมทั้งสิ้น 436,084 ราย ซึ่งในระบบจะสามารถแจ้งเหตุโดยระบุปัญหา แชรร์พิกัด แจ้งเบอร์โทรติดต่อกลับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ติดต่อกลับได้

4.1.5 ความร่วมมือการสร้างเสริมเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน
 โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐานร่วมกับ 4 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2566

การส่งเสริมพัฒนาเด็กตามแนวทางการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็ก หรือ “Active Learning” ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) สถาบันพัฒนาระบบบริการสุขภาพองค์รวม (สพบ.) (4) มูลนิธิยุวพัฒน์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ทำให้เด็กเติบโตเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีภูมิคุ้มกันชีวิต เป็นผู้ใหญ่ที่จะช่วยพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป และมีเป้าหมายการพัฒนาระดับพื้นที่ คือ (1) การจัดและปรับสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็กเล็กให้เหมาะสมกับเด็ก และ (2) การปรับหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ที่จำเป็นต้องอาศัยการเปิดใจในการเรียนรู้และความช่วยเหลือจากคุณครูและบุคลากรของศูนย์เด็กเล็ก รวมถึงกำลังใจจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการต่อยอดการทำงานและสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในอนาคตร่วมกัน

ความคืบหน้าในปี 2566 มีพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยที่บูรณาการการเรียนรู้โดยเด็กเป็นศูนย์กลาง จำนวน 60 ศูนย์ทั่วประเทศ ประกอบด้วย ศูนย์ต้นแบบ 20 ศูนย์ และศูนย์ขยายผล 40 ศูนย์

ณ 30 กันยายน 2566 เกิดการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก จำนวน 37 ศูนย์ และจะดำเนินการต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยและเยาวชน อันเป็นสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคนตามเจตนารมณ์ของโครงการต่อไป

4.1.6 ความร่วมมือการสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนร่วมกับ 7 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2566

เป็นการดำเนินงานร่วมกับ 7 หน่วยงาน ได้แก่ (1) กรมป่าไม้ (2) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (3) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) (4) ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า (5) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (6) มูลนิธิชุมชนไท และ (7) มูลนิธิสืบนาคะเสถียร โดยมีวัตถุประสงค์บันทึกความร่วมมือ ดังนี้

- (1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการพัฒนาศักยภาพขององค์กรชุมชน รวมถึงหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ฟื้นฟู บริหารจัดการ บำรุงรักษา
- (2) สนับสนุนกระบวนการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมให้กับเครือข่ายป่าชุมชนระดับจังหวัด เครือข่ายฝายมีชีวิต เพื่อเตรียมความพร้อมของชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ในการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตในพื้นที่นำร่องตามที่ทุกฝ่ายกำหนดร่วมกัน เพื่อนำไปสู่การจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่า
- (3) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ทั้งภาครัฐ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน เข้าร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ความคืบหน้าการดำเนินงานปี 2566 เกิดการยกระดับศูนย์ประสานงานและเครือข่ายพื้นที่ต้นแบบปีที่ 1 จำนวน 15 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ 4 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3 จังหวัด ภาคกลางและตะวันตก 3 จังหวัด ภาคกรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก 3 จังหวัด และภาคใต้ 2 จังหวัด ร่วมกันออกแบบโครงสร้างการบริหารจัดการและแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินงานตามกลไกแผนจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ KM และฝึกอบรมสู่การพัฒนา นโยบายสาธารณะในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

4.2 ระดับพื้นที่ 4 บันทึกความร่วมมือ รวม 49 หน่วยงาน

4.2.1 จังหวัดสงขลา : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาชุมชนริมคลองสำโรง ร่วมกับ 24 หน่วยงาน ระหว่างวันที่ 31 ตุลาคม – 1 พฤศจิกายน 2565

ร่วมกับ 24 หน่วยงานในพื้นที่ ลงนามบันทึกความร่วมมือ พัฒนาชุมชนริมคลองสำโรง จ.สงขลา เพื่อฟื้นฟูคลองสำโรงที่เน่าเสียให้เป็น “คลองสวย น้ำใส ไร้อายุ ชุมชนมีสุข” เป้าหมายเพื่อ (1) เกิดความมั่นคงในการอยู่อาศัย และเพื่อทำให้น้ำไหลเวียนตลอดทั้งปี (2) จัดทำแผนปฏิบัติการ ร่วมระหว่าง ชุมชน ท้องถิ่น และหน่วยงาน เพื่อจัดระบบคลอง ปรับปรุง สิ่งก่อสร้าง และพัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคง คลองสำโรงมีภูมิทัศน์สวยงาม (3) เกิดแผนการพัฒนาทรัพยากร สิ่งแวดล้อม คุณภาพน้ำในคลองสำโรงและคุณภาพชีวิตประชาชน ริมคลองดีขึ้น โดยการบูรณาการงบประมาณ จัดกลไกที่มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (4) สนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันทำงานด้วยการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายการพัฒนา ทำให้เกิดการดำเนินงานเชิงบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 (1) สำรวจแนวเขตพื้นที่คลองสำโรงทั้งสองฝั่งและส่งเสริมให้มีการไหลเวียนของน้ำตลอดทั้งปี (2) จัดทำแผนปฏิบัติการร่วม ชุมชน ท้องถิ่น หน่วยงานในการจัดระบบคลอง จัดระเบียบอาคาร ปรับปรุง สิ่งก่อสร้าง และพัฒนาชุมชนให้มีความมั่นคง (3) ร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรสิ่งแวดล้อม คุณภาพริมคลองสำโรงและการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และ (4) สนับสนุนให้ชุมชนร่วมกันทำงานอย่างเป็นเครือข่ายการพัฒนา เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย และสร้างการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

หมายเหตุ : 24 หน่วยงานประกอบด้วย (1) สำนักงานจังหวัดสงขลา (2) ปลัดจังหวัดสงขลา (3) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดสงขลา (4) อุตสาหกรรมจังหวัดสงขลา (5) ท้องถิ่นจังหวัดสงขลา (6) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา (7) สำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (8) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดสงขลา (9) ประชาสัมพันธ์จังหวัดสงขลา (10) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาสงขลา (11) อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา (12) องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา (13) นายกเทศมนตรีนครสงขลา (14) นายกเทศมนตรีเมืองเขารูปช้าง (15) นายกเทศมนตรีตำบลเกาะแก้ว (16) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสงขลา (17) สำนักงานสิ่งแวดล้อมและควบคุมมลพิษที่ 16 (18) สำนักงานการจัดการน้ำเสียสาขา สงขลา (19) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสงขลา (20) อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (21) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (22) ผู้บัญชาการทัพเรือภาคที่ 2 (23) ผู้บัญชาการกองพลพัฒนาที่ 4 และ (24) พลังงานจังหวัดสงขลา

4.2.2 กรุงเทพมหานคร: บันทึกความร่วมมือ พัฒนาขบวนองค์กรชุมชนในพื้นที่ กรุงเทพฯ ปริณทลและ ตะวันออกร่วมกับ มูลนิธิ ttb ธนาคารทหารไทยธนชาติ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2566

วัตถุประสงค์เพื่อ (1) จุดประกายให้คนในชุมชนทุกเพศทุกวัย และองค์กรชุมชนร่วมกันส่งเสริมเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นอย่างยั่งยืน (2) เพื่อปลูกพลังอาสาสมัคร ttb เจ้าหน้าที่ พอช. และผู้นำองค์กรชุมชน เข้าร่วมลงมือเปลี่ยนชุมชนผ่านกิจกรรม fai-fah for communities ให้ชุมชนได้มีชีวิตที่ดีขึ้น (3) พัฒนาและต่อยอดแนวทางการ “ให้คืน” สู่สังคม 4) นำองค์ความรู้ตามศักยภาพ ความถนัดและการเป็นอาสาสมัคร โดยเป็น “ผู้ให้” เพื่อตอบแทนชุมชนและสังคมให้ได้รับการพัฒนาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และ (5) ร่วมกำหนดพื้นที่ดำเนินการสนับสนุนองค์ความรู้ตามความต้องการและตอบโจทย์ปัญหาที่เหมาะสมของแต่ละชุมชน

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 มูลนิธิ TTB สนับสนุนชุมชนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแผนชุมชนในหลากหลายโครงการ เช่น การสนับสนุนโครงการการพัฒนาอาชีพแปรรูปกล้วย กล้วย กล้วย by บ้านมั่นคงประชาสามัคคี เป็นการต่อยอดการสร้างอาชีพของคนในชุมชนอย่างมีส่วนร่วม ที่สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงประชาสามัคคี จำกัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ และ การสนับสนุนงบประมาณโครงการ ECO PRINT ให้ชุมชนในตำบลเทศบาลเมืองแกลง จังหวัดระยอง เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำอาชีพ สร้างรายได้ร่วมกันในชุมชน

4.2.3 จังหวัดแม่ฮ่องสอน : บันทึกความร่วมมือ พัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน ร่วมกับ 19 หน่วยงาน ระหว่างวันที่ 16 - 17 มีนาคม 2566

โครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจน และส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มีความสุข จังหวัดแม่ฮ่องสอน (Home Of Happiness) เพื่อเป็นการจัดการตำบลโดยใช้บ้านเป็นเครื่องมือและขยายไปสู่สมาชิกในพื้นที่ในการแก้ปัญหาความยากจน ซึ่งไม่ใช่แค่การมุ่งหน้าให้เกิดการแก้ปัญหาความยากจนเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีมุ่งเน้นไปสู่การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนเป็นสำคัญ

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566 เกิดแผนพัฒนาของภาคประชาชนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่อยู่อาศัย แก้ไขปัญหาความยากจนและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตผู้ด้อยโอกาสให้มี

ความสุข ภายใต้แนวคิด “บ้านแห่งความสุข” โดยแผนการพัฒนา ด้านที่อยู่อาศัยของสภาองค์กรชุมชนทั้ง 12 แห่งได้รับการบรรจุ ในแผนพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566-2570 เป้าประสงค์ที่ 3 กลุ่มคนเปราะบาง ผู้ด้อยโอกาส ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา คุณภาพชีวิต ภายใต้โครงการสำคัญที่ 2 โครงการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืน งบประมาณรวม 7,698,850 บาท โดยมีสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด แม่ฮ่องสอนเป็นหน่วยในการรับงบประมาณ และจะเริ่ม ดำเนินงานตามแผนงานในปี 2567 ในกลุ่มเป้าหมายสภาองค์กร ชุมชน 12 ตำบล 380 ครัวเรือน

หมายเหตุ: 19 หน่วยงานประกอบด้วย (1) ที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน (2) ทหารคำจังหวัดแม่ฮ่องสอน (3) องค์การบริหารส่วนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (4) สำนักงานพัฒนาชุมชน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (5) สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดแม่ฮ่องสอน (6) สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (7) สำนักงานแรงงาน จังหวัดแม่ฮ่องสอน (8) สำนักงานพาณิชย์ จังหวัดแม่ฮ่องสอน (9) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดแม่ฮ่องสอน (10) สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วน ท้องถิ่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน (11)

4.2.4 กรุงเทพมหานคร: บันทึกความร่วมมือ การพัฒนาชุมชนต้นแบบ สุขภาวะในเขตคลองสามวา ร่วมกับ 5 หน่วยงาน เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2566

ร่วมกับ 5 หน่วยงาน ได้แก่ (1) มูลนิธิพัฒนาที่อยู่อาศัย (มฟ ศ.) (2) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) (3) สำนักงานเขตคลองสามวา (4) สำนักงานหลักประกันสุขภาพ แห่งชาติ เขต 13 และ (5) ศูนย์บริการสาธารณสุข 64

เป็นการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนสุขภาวะชุมชน ใน 3 ประเด็น 1) การพัฒนาระบบและกลไกเพิ่มขีดความสามารถ การจัดการสุขภาวะของพื้นที่ 2) พัฒนานวัตกรรม และ 3) ส่งเสริมการบูรณาการเข้าสู่งานประจำ

โดย พอช. สนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กของชุมชนใน เขตคลองสามวา และขยายพื้นที่ทำงานร่วมกับชุมชนบ้านมั่นคง ในเขตคลองสามวา เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยและกายภาพชุมชนให้ มีความมั่นคงนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อให้ประชาชนมี ที่อยู่อาศัยที่ยั่งยืนต่อไป

ประเด็นการพัฒนา : การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คนและขบวนองค์กรชุมชน

5. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา

การพัฒนาศักยภาพผู้นำและคนรุ่นใหม่ เพื่อให้มีคุณภาพและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้าใจในการปรับตัว ความสามารถ ทักษะในการคิดวิเคราะห์ เทคนิคและรูปแบบการพัฒนาที่ทันสมัยในการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสังคมยุคใหม่ พัฒนาทักษะในการเชื่อมโยงและบูรณาการการทำงานร่วมระหว่างขบวนองค์กรชุมชนและการทำงานร่วมกับภาคีพัฒนาในพื้นที่พร้อมทั้งสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องท่ามกลางการปฏิบัติการจริง เพื่อให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น นำความรู้ความสามารถจากการพัฒนามาใช้ในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง

เกิดการพัฒนาศักยภาพผู้นำและคนรุ่นใหม่ 5,327 คน ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 5 ภาค โดยมีการจัดทำ **ทำเนียบผู้นำขบวนองค์กรชุมชนที่ได้รับการพัฒนา** และบันทึกข้อมูลผู้นำขบวนองค์กรชุมชนในระบบโปรแกรมระบบบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (codi areainterop) เพื่อเป็นฐานข้อมูลซึ่งมีผู้นำที่ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) การบริหารจัดการที่ดี 531 คน ก่อให้เกิดคณะทำงานเครือข่ายภาคประชาชนและองค์กรชุมชนต่อต้านการทุจริตใน 343 ตำบล เป็นกลไกขับเคลื่อนการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และเกิดการบริหารจัดการโครงการที่ถูกต้องตามหลักธรรมาภิบาล

(2) ความรู้ด้านงานพัฒนา 3,290 คน โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของภาคประชาชน ส่งผลให้ตำบลมีแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นใน 1,135 ตำบลสอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและบริบทของพื้นที่

(3) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ “นักสื่อสารชุมชน” 990 คน โดยมีการนำเสนอข่าว บทความ และคลิป เผยแพร่ผ่านช่องทางของสถาบันฯ สู่อารมณ์ ไม่น้อยกว่า 20 ชิ้น/ผลงาน

(4) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ 152 คน ในการใช้งานโปรแกรมบริหารการเงินและบัญชีกองทุนสวัสดิการชุมชน (Social Welfare Fund) ก่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ

(5) ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน 364 คน โดยเกิดการพัฒนายกระดับฝีมือ “ช่างชุมชน” สู่อุตสาหกรรม ปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย และเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน

ตาราง แสดงจำนวนผู้นำที่ได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ จำแนกรายภาค

ประเภทหลักสูตร	ภาค					ส่วนกลาง	รวม
	กรุงเทพฯ ปริมณฑลและ ตะวันออก	กลางและ ตะวันตก	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้		
การบริหารจัดการที่ดี	291	66	-	714	-	-	531
การพัฒนาความรู้ด้านงานพัฒนา	203	50	1,232	947	858	-	3,290
การสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์	-	12	-	13	-	965	990
เทคโนโลยีสารสนเทศ	43	-	-	30	79	-	152
ผู้เชี่ยวชาญงานชุมชนเฉพาะด้าน	35	-	-	-	329	-	364
รวม	572	128	1,232	1,164	1,266	965	5,327

การพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชน 5 กลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2565 ณ ห้องประชุมสวนชุมแสง ตำบลท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีการพัฒนาศักยภาพผู้นำสภาองค์กรชุมชนด้านการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการ แนวคิด เจตนารมณ์ การนำ พรบ.สภาองค์กรชุมชนตำบลไปใช้ หลักเกณฑ์ วิธีการ รับรองคุณภาพกลุ่มองค์กรชุมชนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบล และการทำงานพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ร่วมกับเครือข่ายภาคีภาคประชาสังคม มีผู้เข้าร่วม 32 คน ได้แก่ ตัวแทนสภาองค์กรชุมชนตำบล 5 กลุ่มจังหวัด คณะกรรมการประสานงานสภาองค์กรชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเจ้าหน้าที่ พอช. ภาคอีสาน

โดยหลังจากการพัฒนาดังกล่าวผู้เข้าร่วมได้นำแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาไปฝึกปฏิบัติการ จัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งแผนงานพัฒนาของตำบล โดยสภาองค์กรชุมชนสามารถเสนอแผนงานงบประมาณ โครงการ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานเชื่อมโยงการทำงานกับหน่วยงานภาคีต่าง ๆ

6. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

การพัฒนาคุณภาพ สภาองค์กรชุมชน

เป็นการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจและเชื่อมั่นเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน พ.ศ.2551 ในการทำงานตามบทบาทภารกิจ พร้อมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของสภาองค์กรชุมชนให้เป็นกลไกกลางและเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาของชุมชนและประเด็นสาธารณะ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและภาคีร่วมพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในการจัดการตนเอง

เกิดการพัฒนาคุณภาพสภาองค์กรชุมชน 1,162

ตำบล ใน 77 จังหวัด โดยสภาองค์กรชุมชนสามารถเป็นกลไกกลางในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในตำบล จากการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนผ่านประเด็นงานพัฒนาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาที่อยู่อาศัย เศรษฐกิจชุมชน การป้องกันและต่อต้านการทุจริต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมสุขภาพชุมชน เป็นต้น ส่งผลให้ชุมชนเกิดการพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อันเป็นประชาธิปไตยชุมชนจากฐานราก

สภาองค์กรชุมชนสะสมทั่วประเทศ จำนวน 7,785 แห่ง มีสมาชิกสภาองค์กรชุมชนตำบล ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนของชุมชนและผู้ทรงคุณวุฒิรวม 254,326 คน และมีกลุ่มหรือองค์กรชุมชน/เครือข่ายองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง จำนวนรวมทั้งสิ้น 156,497 องค์กร ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด ดังนี้

ตาราง แสดงจำนวนการจัดตั้งสะสมสภาองค์กรชุมชนตำบล แยกตามรายภาค (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566)

ภาค	จำนวนจัดตั้งสะสม (แห่ง)	จำนวนกลุ่มองค์กรชุมชนที่จัดแจ้ง (องค์กร)	จำนวนสมาชิก (ราย)
เหนือ	1,671	40,957	53,446
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,908	59,330	100,637
ใต้	1,166	18,019	32,806
กลางและตะวันตก	1,159	17,836	38,232
กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	881	20,355	29,205
รวม	7,785	156,497	254,326

การจัดประชุมระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล

ระหว่างวันที่ 29-30 พฤศจิกายน 2566 มีการ ‘การประชุมในระดับชาติของสภาองค์กรชุมชนตำบล ณ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) โดยมีผู้แทนสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศในระดับจังหวัด 77 จังหวัด พร้อมด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ เจ้าหน้าที่ และผู้บริหาร พอช. เข้าร่วมประมาณ 200 คน โดยสาระสำคัญในการประชุม คือ ‘สภาองค์กรชุมชนเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา สร้างการกระจายอำนาจ สู้ความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น ภายใต้วิถีวัฒนธรรมพื้นถิ่น’ มีการหารือใน 5 ประเด็นหลัก คือ (1) สิทธิชุมชน (2) สิทธิมนุษยชน (3) การกระจายอำนาจ (4) เศรษฐกิจฐานราก และ (5) ผลกระทบจากนโยบายการพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก โครงการผันน้ำยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน ฯลฯ เพื่อนำข้อเสนอจากภาคประชาชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

รูปธรรมสภาองค์กรชุมชนในการขับเคลื่อนงานในชุมชน

สภาองค์กรชุมชนตำบลกำโลน จังหวัดนครศรีธรรมราช พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ภายใต้กิจกรรมหัวข้อ “ส่งเสริมพัฒนาเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ – จัดทำเส้นทาง/แผนผัง/ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์” โดยการจัดทำแผนผังทำมือ เพื่อโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปสู่ตำบลเขาแก้ว ตำบลท่าดี และเทศบาลตำบลขุนทะเล และมีการประเมินระดับเข้มแข็งของชุมชนเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งของตำบล และนำข้อมูลมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนา 5 ปี โดยตำบลกำโลน ต้องเร่งแก้ไขปัญหาเพื่อให้คนภายนอก รู้จัก “กำโลน” เป็นพื้นที่น่าท่องเที่ยว กำโลนมีดีเกินที่คิด โดยมุ่งหวังให้เกิดความร่วมมือการบูรณาการร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ ให้คนรู้จักกำโลน

7. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

7.1 การสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน

เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น บนพื้นฐาน “ให้อย่างมีคุณค่า รัับอย่างมีศักดิ์ศรี” ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานสำคัญ คือ การใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่แต่ละชุมชนเป็นฐานในการจัดสวัสดิการครอบคลุมตั้งแต่เกิดจนตาย บนฐานของการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างพลังในการพึ่งตนเอง และสร้างความร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการสนับสนุนให้เกิดการจัดสวัสดิการอย่างต่อเนื่อง

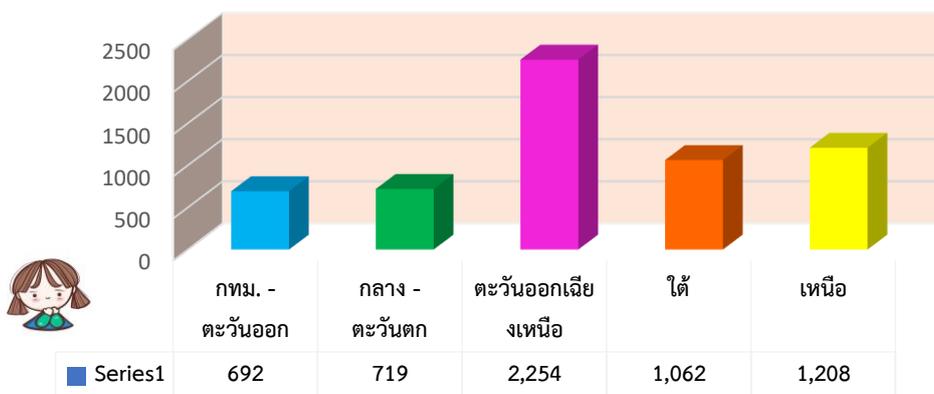
เกิดการสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชนรวม 1,663 กองทุน ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน งบประมาณสมทบรวม 233.82 ล้านบาท ส่งผลให้กองทุนสวัสดิการชุมชนสามารถจัดสวัสดิการพื้นฐานให้กับสมาชิกครอบคลุมทุกช่วงวัยตั้งแต่เกิด แก่ เจ็บ ตาย

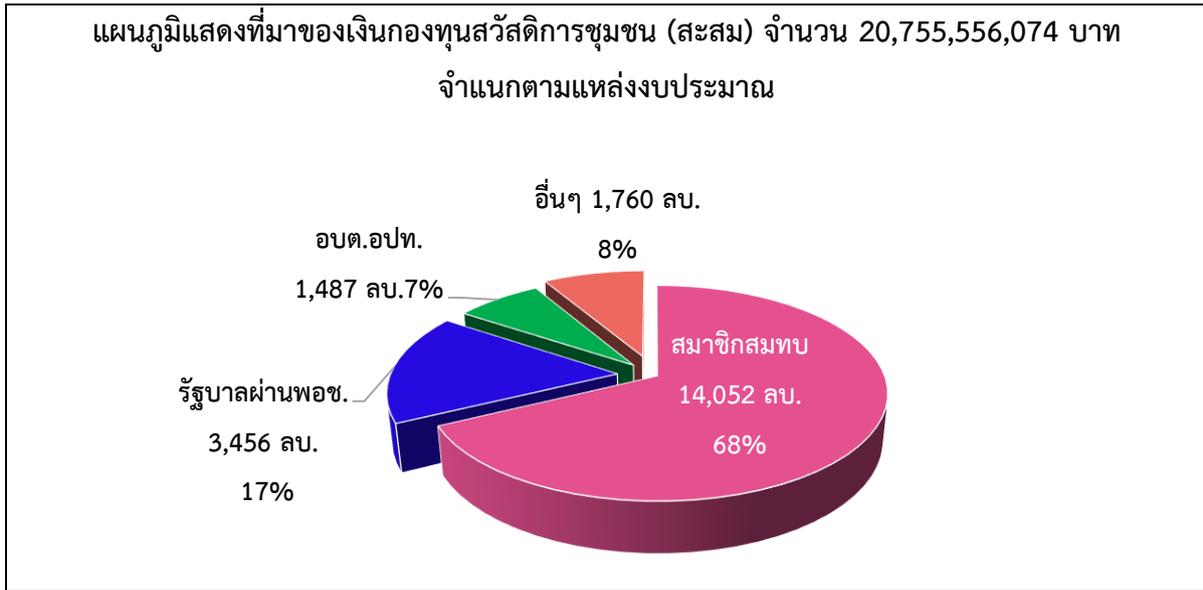
ณ 30 กันยายน 2566 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง 5,935 กองทุน จำนวนสมาชิกกองทุน 6,760,604 ราย และมีเงินกองทุน (สะสม) รวม 20,755,556,074 บาท จำแนกเป็น

- (1) เงินสมทบจากสมาชิก 14,052,008,978.94 บาท คิดเป็นร้อยละ 68
- (2) เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน พอช. 3,456,108,210.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 17
- (3) เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,487,151,589.11 บาท คิดเป็นร้อยละ 7
- (4) เงินสมทบจากแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 1,760,287,298.67 บาท คิดเป็นร้อยละ 8

ส่งผลให้เกิดการจัดสวัสดิการพื้นฐานให้สมาชิกครอบคลุมตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ซึ่งมีรูปแบบสวัสดิการ 13 ประเภท เช่น สวัสดิการรับขวัญเด็กแรกเกิด ทุนการศึกษา จ่ายกรณีเข้ารับรักษาตัวในโรงพยาบาล งานอุปสมบท งานแต่งงาน บำนาญผู้สูงอายุ สวัสดิการเสียชีวิตจัดงานศพ สวัสดิการผู้ด้อยโอกาส คนพิการ ทุนประกอบอาชีพ ภัยพิบัติ ฯลฯ โดยมีผู้รับสวัสดิการตรง 5,602,437 ราย เงินจ่ายสวัสดิการรวม 3,981,010,726.04 บาท

ตาราง/แผนภูมิแสดงจำนวนกองทุนสวัสดิการชุมชน จำนวน 5,935 กองทุน

ตารางแสดงข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนเปรียบเทียบกับจำนวนข้อมูลตำบล/หมู่บ้าน/สมาชิก/เงินกองทุน (สะสม) และจำนวนคณะกรรมการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ภาค	จำนวนตำบลทั้งหมด	จำนวนกองทุน/ร้อยละของตำบล	จำนวนหมู่บ้าน		จำนวนสมาชิก	จำนวนเงินกองทุน (สะสม)	จำนวนคณะกรรมการ (คน)
			ทั้งหมด	เข้าร่วม			
กทม. - ตะวันออก	976	692 70.90%	7,096	6,483	765,191	2,478,369,150	80,590
กลาง - ตะวันตก	1,143	719 62.90%	6,389	6,062	567,551	2,000,179,772	100,566
ตะวันออกเฉียงเหนือ	2,709	2,254 83.20%	60,878	25,767	2,598,520	7,579,651,783	199,200
ใต้	1,086	1,062 97.79%	7,406	7,237	1,350,325	4,080,769,224	148,555
เหนือ	1,566	1,208 77.14%	17,968	13,755	1,479,017	4,616,586,145	125,510
รวมทั้งสิ้น	7,480	5,935 79.34%	99,737	59,304	6,760,604	20,755,556,074	654,421

7.2 การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน

เป็นการยกระดับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนที่มากกว่าการรับรองการมีตัวตนขององค์กร เป็นการรับรองคุณภาพและมาตรฐานในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และได้รับการยอมรับจากทุกภาค โดยมี

การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน : เกณฑ์การรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย 4 ข้อ

- 1) มีข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนที่เป็นปัจจุบันในระบบสารสนเทศโปรแกรมบริหารกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 2) มีโครงสร้างคณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 3) มีข้อบังคับ/ระเบียบกองทุนสวัสดิการชุมชน
- 4) กองทุนมีการจัดสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกและชุมชน/สังคมให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

คณะอนุกรรมการสวัสดิการชุมชนพิจารณารับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 1,005 กองทุน โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ประกาศรับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน ณ วันที่ 18 สิงหาคม 2566 และเผยแพร่บนเว็บไซต์สถาบันฯ อันเป็นการสะท้อนคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการมีระบบบริหารจัดการที่ดีและเป็นปัจจุบัน รวมถึงบทบาทของกองทุนสวัสดิการชุมชนในการช่วยเหลือสมาชิก กลุ่มเปราะบางและชุมชนได้เข้าถึงสวัสดิการของชุมชนที่ร่วมกันดำเนินการตามบริบทและศักยภาพของกองทุนสวัสดิการชุมชนในแต่ละพื้นที่ ประกอบด้วย

- ภาคเหนือ 205 กองทุน
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 381 กองทุน
- ภาคใต้ 180 กองทุน
- ภาคกลางและตะวันตก 122 กองทุน
- ภาคกรุงเทพปริมณฑลและตะวันออก 117 กองทุน

กองทุนสวัสดิการชุมชนมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลวังกะพี้ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับรางวัลป้วย อิงกากรณ์ ปี 2566 ด้านการพัฒนาสังคมสูงวัย เป็นกองทุนที่มีความโดดเด่นเรื่องการดูแลผู้สูงวัยได้ดีเยี่ยม โดยกองทุนใช้ข้อมูลตัวเลขประชากรและตัวเลขการจ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลในแต่ละปีมาวิเคราะห์ แล้วนำมาแก้ปัญหา จัดโครงการและกิจกรรมเพื่อ

พัฒนาคุณภาพชีวิตและสุขภาพของผู้สูงอายุ จากความร่วมมือของคนในพื้นที่ทั้งท้องถิ่น ท้องที่ ภาครัฐ เอกชน วัด ประชาชน เพื่อให้ (1) ผู้สูงอายุ ที่ติดบ้านได้ออกมาร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนมากขึ้น (2) ผู้สูงอายุ ติดเตียง มีคนไปเยี่ยมเยียนถามไถ่สุขภาพ และมอบของให้เพื่อเป็นกำลังใจ (3) ผู้สูงอายุ ติดสังคม กล้าแสดงออกได้ใช้ภูมิความรู้สืบสานวิถีวัฒนธรรมให้กับลูกหลานต่อ จากการดำเนินงาน พบว่า ผู้สูงวัยในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมกลองยาว เผ่าข้าวหลาม ทำขนมเทียน บ้าบิ่น ข้าวต้มมัด ฯลฯ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม และมาเจอกันทำให้เกิดความสุข สนุกสนานมีรอยยิ้ม และจากการตรวจสอบค่าใช้จ่ายรักษาพยาบาล พบว่า สามารถลดค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้ถึง 70% อาจจะได้ว่าเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพชีวิตของคนที่นี่ดีขึ้น แม้ไม่มากแต่ทำให้ค่าใช้จ่ายของกองทุนสวัสดิการนั้นไปทำแผนต่อยอดในด้านอื่นๆ ที่ครอบคลุมคนทุกช่วงวัยต่อไป

8. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

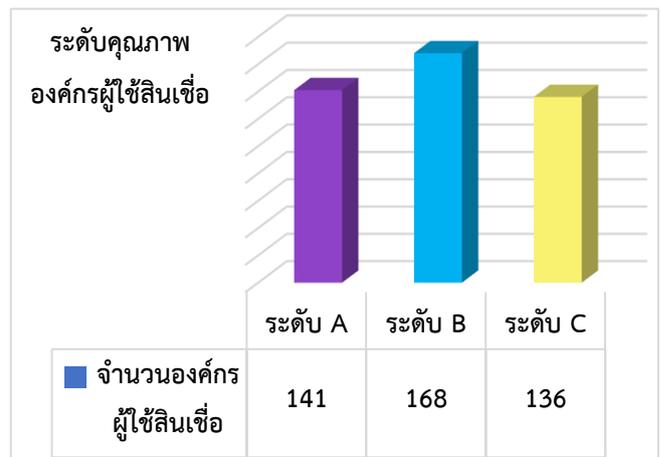
8.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ เป็นการสนับสนุนกลไกการบริหารและพัฒนาระบบสินเชื่อ การประเมินคุณภาพและพัฒนาองค์กรผู้ใช้สินเชื่อระดับพื้นที่ เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ และการฟื้นฟูแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด

โดยดำเนินการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ ร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์ในการอบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/สหกรณ์ มีผู้เข้ารับการอบรม 243 คน จาก 141 องค์กร

ระดับคุณภาพขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ

สามารถจัดระดับความเข้มแข็งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ A มีความเข้มแข็งดีมาก ระดับ B มีความเข้มแข็งปานกลาง และระดับ C มีความเข้มแข็งพอใช้/ต้องปรับปรุง

จากการประเมินคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ จำนวน 445 องค์กร ซึ่งมีคุณภาพระดับ A และ B รวม 309 องค์กร หรือร้อยละ 69.44

ภาค/ส่วนกลาง	จำนวนรวมทั้งสิ้น	จำนวนองค์กรตามระดับความเข้มแข็ง		
		ระดับดีมาก (A)	ระดับปานกลาง (B)	ระดับพอใช้ (C)
● เหนือ	55	24	17	14
● ตะวันออกเฉียงเหนือ	56	8	25	23
● ใต้	50	22	23	5
● กลางและตะวันตก	55	6	22	27
● กรุงเทพฯปริมณฑลและตะวันออก	163	71	40	52
● องค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง	48	4	34	10
● องค์กรผู้ใช้สินเชื่อบ้านมั่นคงส่วนกลาง	18	6	7	5
รวม	445	141	168	136

8.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด

1) การสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชน ในปี 2566 ระหว่างเดือน ตุลาคม 2565 - กันยายน 2566 มีการสนับสนุนสินเชื่อแก่องค์กรชุมชนรวม 16 องค์กร วงเงิน 362.75 ล้านบาท โดยมีผู้รับประโยชน์ 45 ชุมชน 1,081ครัวเรือน

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย (ลบ.)
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน (ลบ.)	
สินเชื่อบ้านมั่นคง	13	42	862	262.04	312.92
สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากร	3	3	219	100.71	154.51
รวมทั้งสิ้น	16	45	1,081	362.75	467.43

2) ผลการดำเนินงานสินเชื่อสะสม ตั้งแต่เริ่มดำเนินงานถึงกันยายน 2566 รายละเอียด ดังนี้

ประเภทสินเชื่อ	สินเชื่ออนุมัติ				สินเชื่อเบิกจ่าย	รับชำระคืน	ตัดบัญชีเป็นสูญ		สินเชื่อคงเหลือ		สินเชื่อผิดนัด		
	องค์กร	ชุมชน	ครัวเรือน	จำนวนเงิน			องค์กร	จำนวนเงิน	องค์กร	จำนวนเงิน	องค์กร	จำนวนเงิน	%
สินเชื่อบ้านมั่นคง	508	2,687	47,502	9,665.97	8,787.43	4,239.49	-	-	415	4,547.94	8	70.50	1.55
สินเชื่ออื่นๆ	499	3,737	361,696	1,951.66	1,951.66	1,379.43	1	2.98	244	569.25	169	404.72	71.1
รวมทั้งสิ้น	1,007	6,424	409,198	11,617.63	10,739.09	5,618.92	1	2.98	655	5,117.19	177	475.22	9.29

** จำนวนองค์กรทั้งหมด 655 องค์กร ใช้สินเชื่อที่อยู่อาศัย (บ้านมั่นคง) 415 องค์กร สินเชื่ออื่นๆ 244 องค์กร (มี 4 องค์กรใช้สินเชื่อทั้ง 2 ประเภท) **

3) ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคงไทยเข้มแข็ง วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันแล้วสะสมรวม 2,996.49 ล้านบาท ผู้รับประโยชน์ 18,856 ครัวเรือน 234 องค์กร 60 จังหวัด

4) ผลการอนุมัติสินเชื่อโครงการบ้านมั่นคง (คลองเปรมประชากร) วงเงินที่ได้รับความเห็นชอบจาก คณะอนุกรรมการและคณะกรรมการสถาบันสะสมรวม 630.67 ล้านบาท 12 องค์กร 1,679 ครัวเรือน

**ประเด็นการพัฒนา : การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา
ชุมชนท้องถิ่น**

9. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

9.1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน :

○ การพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน โดยการอบรมกองเลขาขบวนองค์กรชุมชน จำนวน 150 คน 77 จังหวัด ในการใช้ระบบสารสนเทศ เพื่อให้สามารถใช้ระบบสารสนเทศของสถาบันฯ ในการทำงานและบริหารโครงการของชุมชนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

(1) การใช้โปรแกรมระบบบูรณาการชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเอง (Codi Area Interop) บันทึกข้อมูลการเงินกองทุนสวัสดิการชุมชน และข้อมูลการจ่ายสวัสดิการเพื่อให้ข้อมูลในระบบสารสนเทศของสถาบันให้เป็นปัจจุบัน สามารถนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนพัฒนา และสื่อสารได้อย่างถูกต้อง

(2) การใช้โปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI Project Management System) ในการเสนอโครงการขอรับงบประมาณสนับสนุนการทำงานพัฒนาจากสถาบัน และการรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

○ โครงการยกระดับตำบลเข้มแข็งด้วยการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 10 ตำบล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) การประยุกต์ใช้นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะระบบ IOT โดยมีนายนิรันดร์ สมพงษ์ เกษตรกรในพื้นที่โครงการบ้านมั่นคงชนบท เป็นวิทยากรต้นแบบถ่ายทอดองค์ความรู้ และมีวิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นภาคีวิชาการเข้าร่วมถอดบทเรียน ซึ่งมีพื้นที่ปฏิบัติการ ดังนี้

1) ต.บ้านแพรง อ.บ้านแพรง จ.พระนครศรีอยุธยา	วางแผนประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการปลูกสมุนไพร
2) ต.คลองน้อย อ.บ้านแพรง จ.พระนครศรีอยุธยา	เตรียมการใช้งาน Smart Farm IOT ในการรดน้ำแปลง เกษตร
3) ต.สำพะเนียง อ.บ้านแพรง จ.พระนครศรีอยุธยา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการรดน้ำผัก
4) ต.ปากช่อง อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในแปลงเกษตร และพื้นที่ ปลูกผักสลัด
5) ต.วังกระแจะ อ.ปากช่อง จ.นครราชสีมา	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT บริหารจัดการน้ำอย่าง ประหยัด
6) ต.โนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในโรงเพาะเห็ด และ การเลี้ยงสัตว์น้ำ
7) ต.สามเมือง อ.สีดา จ.นครราชสีมา	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT บริหารจัดการน้ำใน แปลง และการเลี้ยงสัตว์
8) ต.นาขา อ.หลังสวน จ.ชุมพร	ประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในแปลงเกษตร และโรงเรือน ปลูกผักอินทรีย์
9) ต.บ้านควน อ.หลังสวน จ.ชุมพร	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในโรงเรือนปลูกผักสลัด
10) เทศบาล ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร	เตรียมประยุกต์ใช้ Smart Farm IOT ในการบริหารจัดการ น้ำในสวนปาล์ม

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้การพัฒนา
ตำบลเข้มแข็งมิติคนมีคุณภาพและมิติการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิง
พื้นที่” ประจำปี 2566

ผลจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้และประยุกต์ใช้ระบบ IOT ตาม
บริบทและความพร้อมของพื้นที่ตนเอง และในระยะต่อไปจะมีการเตรียมความพร้อมของพื้นที่ที่สนใจ เพื่อ
ขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล (depa) และสำนักงาน
นวัตกรรมแห่งชาติ (NIA)

○ การพัฒนาระบบข้อมูลแผนที่ชุมชน (COPIN) โดยการประสานงานกับทีมผู้เชี่ยวชาญในการประยุกต์ใช้งานระบบข้อมูล Urban Risk Map จาก Massachusetts Institute of Technology (MIT) พัฒนา ระบบข้อมูลแผนที่ชุมชน (COPIN) เพื่อเป็นเครื่องมือจัดเก็บข้อมูลที่ชุมชนสามารถป้อนได้ด้วยตนเอง แสดง ข้อมูลทันทีบนแผนที่ มีรายงาน (Dashboard) และแสดงผลเปรียบเทียบความเข้มแข็งกับชุมชนและพื้นที่อื่น ทั้งในระดับจังหวัด ระดับประเทศได้ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา หรือประสานความร่วมมือกับ หน่วยงาน ภาครัฐที่เกี่ยวข้องได้ โดยการใช้งานผ่านช่องทางไลน์แอปพลิเคชัน

○ การสนับสนุนพัฒนาและขยายผลการใช้งานแพลตฟอร์มต่างๆ เช่น แพลตฟอร์ม Konthai.com ของบริษัทวิสาหกิจเพื่อสังคมเกษตรกรรมน้ำปากพอง จำกัด แพลตฟอร์มรับซื้อของเก่า ยูนิ (UNII) โดยดำเนินการร่วมกับขบวนองค์กรชุมชนตำบลเสม็ดใต้ อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีความ เข้มแข็งเรื่องจัดการขยะ และเว็บไซต์ตลาดนัดองค์กรชุมชนออนไลน์ (ตลาดนัดองค์กรชุมชน.com) เพื่อเป็น ช่องทางการจำหน่ายสินค้าออนไลน์ให้แก่ขบวนองค์กรชุมชน

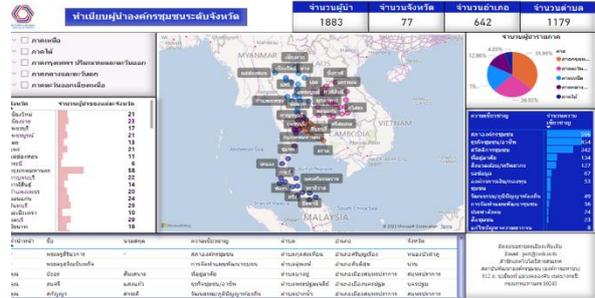
○ การใช้งานแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Government Platform for PDPA Compliance : GPPC) ของสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยสถาบันได้รับเลือกเป็นหน่วยงานเข้าร่วมโครงการเป็นระยะเวลา 1 ปี โดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีผู้ปฏิบัติงานสถาบันจำนวน 10 คน เข้าร่วมอบรมความรู้เรื่องการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ผ่านระบบออนไลน์ MOOC (Massive Open Online Course) และได้รับ สิทธิ์เข้าใช้งานแพลตฟอร์มภาครัฐเพื่อรองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Government Platform for PDPA Compliance : GPPC) ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย ได้แก่

- (1) ระบบจัดการการขอความยินยอม (Consent Management)
- (2) ระบบบริหารบันทึกกิจกรรมการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล (Record of Processing Activities Management)
- (3) ระบบจัดการแจ้งเหตุละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล (Data Breach Notification Management)
- (4) ระบบจัดการคำขอใช้สิทธิของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (Data Subject Access Request Management)
- (5) ระบบงานสำหรับสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Office of the Personal Data Protection Commission: OPDPC)

9.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (open data)

● จัดทำและประกาศใช้นโยบายมาตรฐานและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลของสถาบันพัฒนา องค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ภายใต้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ

- ปรับปรุงข้อมูลในระบบฐานข้อมูลของสถาบัน ได้แก่ (1) ข้อมูลผู้รับผลประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยจากครัวเรือนเป้าหมาย 197,992 ครัวเรือน (2) ข้อมูลสภาองค์กรชุมชนที่มีการควมรวมพื้นที่การดำเนินงาน (3) ทำเนียบผู้นำชุมชนระดับจังหวัด และ (4) ติดตามสถานะการปิดโครงการในโปรแกรม BMOS และ PMS

- การจัดทำรายงานข้อมูลทำเนียบผู้นำ ขบวนการองค์กรชุมชนระดับจังหวัดที่อยู่ในหน้าจอเดียว (Dashboard) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดต่อประสานงาน และเผยแพร่แก่ผู้ที่ต้องการติดต่อขบวนการองค์กรชุมชน

- เชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานภายนอก คือ

- (1) ข้อมูลผู้รับประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยในระบบติดตามการขอรับบริการกระทรวงการพัฒนาสังคมฯ (Social Welfare Data Management Platform) และระบบฐานข้อมูลกลางผู้รับสวัสดิการจากกระทรวง พม. (dbcenter.m-society.go.th) รวมถึงระบบศูนย์กลางการบริการประชาชนในการติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร (Citizen Portal) ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.)

- (2) ข้อมูลผู้รับประโยชน์โครงการด้านที่อยู่อาศัยกับระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศค.) และหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) www.ruamshare.com

- (3) ข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนกับแอปพลิเคชันทางรัฐด้วยการต่อประสานโปรแกรมประยุกต์ (API) ในการแสดงผลข้อมูลกองทุนสวัสดิการชุมชนผ่านระบบศูนย์รวมบริการของภาครัฐ (Citizen Portal) ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (สพร.)

- พัฒนาระบบเปิดเผยข้อมูล (Open data) สถาบันฯ ดำเนินการลงทะเบียนชุดข้อมูลโครงการบ้านพอเพียง กับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ตามเกณฑ์การจัดทำตัวชี้วัดเรื่องการพัฒนาระบบบัญชีข้อมูล (Data Catalog) เพื่อนำไปสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open Data) ซึ่งมีชุดข้อมูลโครงการบ้านพอเพียงผ่านระบบเว็บไซต์ gdcatalog.codi.or.th ทั้งหมด 5 ชุดข้อมูลประกอบด้วย

- (1) คู่มือบ้านพอเพียงปี 2566
- (2) รายชื่อโครงการบ้านพอเพียงที่ได้รับอนุมัติ
- (3) แบบฟอร์มเอกสารประกอบโครงการบ้านพอเพียง
- (4) จำนวนครัวเรือนที่ได้รับการช่วยเหลือในโครงการบ้านพอเพียง
- (5) รายงานตัวอย่างรูปธรรมการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านพอเพียงที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

10. การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ

10.1 การพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

○ จัดทำแผนการจัดการความรู้และการสื่อสารของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และขบวนองค์กรชุมชน ประจำปีงบประมาณ 2566 เสนอต่อคณะกรรมการสถาบันฯ ในการประชุมครั้งที่ 17/2565 วันที่ 23 พฤศจิกายน 2565 และมีการรายงานผลการดำเนินงานจัดการความรู้ ปี 2566 เสนอต่อคณะกรรมการสถาบันฯ ในการประชุมครั้งที่ 9/2566 วันที่ 18 สิงหาคม 2566

○ ร่วมกับ สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) และมหาวิทยาลัยอุบลราชธานีจัดอบรมหลักสูตร “นักสื่อสารภัยพิบัติ” ให้กับชุมชนริมแม่น้ำมูลริม แม่น้ำโขง มีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนจัดทำสื่อ ฝ้าระวัง เตรียมความพร้อม ช่วยเหลือ ให้กับพี่น้องในชุมชนได้รับผลกระทบน้อยที่สุดจากสถานการณ์น้ำท่วม โดยมีตัวแทนจากชุมชน เยาวชน นักศึกษา ภาคประชาสังคม เข้าร่วมอบรมกว่า 50 คน ณ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

○ ส่งเสริมกระบวนการ Idea Hacks Young Phayao ร่วมกับภาคีหน่วยงานและวิชาการ ได้แก่ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (NIA) ทีมวิชาการจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง (สจล.) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) และขบวนองค์กรชุมชน นักวิชาการ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาครัฐ รวมถึงคนรุ่นใหม่ในจังหวัดพะเยา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในพื้นที่ นำมาสู่กระบวนการส่งเสริมขบวนองค์กรชุมชนจัดทำระบบข้อมูลและความต้องการเพื่อเชื่อมโยงกับภาคีวิชาการที่จะพัฒนานวัตกรรมชุมชน และงานวิจัย

○ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี 3 หน่วยงาน ในการพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมชุมชน ได้แก่

(1) วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : ดำเนินการภายในความร่วมมือกับสถาบัน ในโครงการถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง ประจำปี 2566” จำนวน 20 พื้นที่/ตำบล เพื่อให้ได้องค์ความรู้ของการขับเคลื่อนงานพัฒนาที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ และเกิดต้นแบบในการนำไปขยายผลการพัฒนาต่อไปในอนาคต

(2) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) หรือ NIA : ดำเนินการโครงการ “Social Innovation Village Idea Hacks 2023” มีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมชุมชนของขบวนองค์กรชุมชน โดยการเชื่อมโยงกับภาคีหน่วยงานและภาคีวิชาการเข้าร่วม ยกกระดับและต่อยอดนวัตกรรมชุมชน และผลักดันขบวนองค์กรชุมชนให้สามารถออกแบบและสร้างนวัตกรรมชุมชนในบริบทพื้นที่ของตนเอง

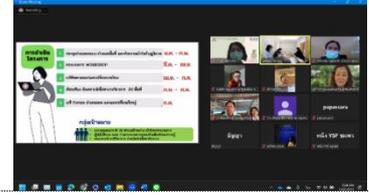
(3) สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) : ดำเนินงานในเชิงวิชาการและข้อมูล เพื่อสร้างกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เครือข่ายสังคม สุขภาวะและนโยบาย โดยในแต่ละเวทีมีการหยิบยกประเด็นสำคัญเชิงสาธารณะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาต่อยอดเป็นแนวทางหรือองค์ความรู้ในการพัฒนาประเด็นดังกล่าว

○ การดำเนินการโครงการถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง ประจำปี 2566 โดยความร่วมมือกับนักวิชาการ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ป๋วย อึ๊งภากรณ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสร้างกระบวนการถอดบทเรียนการพัฒนาแบบโมเดลการพัฒนาตำบลเข้มแข็ง และกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ซึ่งเกิดชุดองค์ความรู้ใน 20 พื้นที่ ประกอบด้วย

<p>❖ พื้นที่ประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี</p> <p>10 ตำบลใน 3 จังหวัด ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ตำบลนาขา อำเภอลำสนธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา 2) ตำบลบ้านควน อำเภอลำสนธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา 3) เทศบาลตำบลวังตะกอก อำเภอลำสนธิ จังหวัดฉะเชิงเทรา 4) ตำบลบ้านแพรก อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5) ตำบลคลองน้อย อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 6) ตำบลลำพะเนียง อำเภอบ้านแพรก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 7) ตำบลปากช่อง อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 8) ตำบลท่ากระทะ อ.ปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา 9) ตำบลโนนสมบูรณ์ อ.เสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา 10) ตำบลสามเมือง อำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา 	<p>❖ พื้นที่ตำบลเข้มแข็งมีดีคนมีคุณภาพ</p> <p>10 ตำบลใน 7 จังหวัด ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ตำบลเขื่อน อำเภอกอสุ่มพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 2) ตำบลดงใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม 3) ตำบลท่าหมื่นราม อำเภอนาทอง จังหวัดพิษณุโลก 4) ตำบลท้อแท้ อำเภอวัดโบสถ์ จังหวัดพิษณุโลก 5) ตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 6) ต.หนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 7) ตำบลนาทอน อำเภอทุ่งหว้า จังหวัดสตูล 8) ตำบลตะลุมพันธ์ อ.สายบุรี จังหวัดปัตตานี 9) ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 10) เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
<p>รูปแบบของเนื้อหาในการถอดองค์ความรู้ที่สำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> • การบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ การสร้างเครื่องมือ Smart Farm IOT ของพื้นที่ • ผลจากการทดลองใช้นวัตกรรมราคาประหยัด สามารถช่วยลดต้นทุน ลดเวลา เพิ่มผลผลิต ให้กับพื้นที่ได้ อย่างไรก็ตาม • ผลของการทดลองใช้นวัตกรรมที่สำเร็จ และไม่สำเร็จมาจากสาเหตุใด และหากจะทำให้สำเร็จต้องดำเนินการอย่างไร 	<p>รูปแบบของเนื้อหาในการถอดองค์ความรู้ที่สำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ศึกษาผลการประเมินตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง มีดีคนมีคุณภาพ • ผู้นำขบวนองค์กรชุมชน มีหลักคิด (mindset) ทักษะ (skillset) เครื่องมือ (toolset) อะไรในการทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • ผู้นำใช้กระบวนการ ทำอย่างไร (what) ทำเมื่อไหร่ (when) ทำอย่างไร (How) ทำร่วมกับใคร (who) ในการดำเนินงานพัฒนาในพื้นที่ • ระบุธรรมความสำเร็จ ผลงานที่เกิดขึ้นและการขยายผลการดำเนินงาน
<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="flex: 1; background-color: #fff9c4; padding: 10px; border-radius: 10px;"> <p>รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการ “การศึกษาเพื่อถอดองค์ความรู้การพัฒนาตำบลเข้มแข็งมีดีคนมีคุณภาพและมิติการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเชิงพื้นที่” ประจำปี 2566</p> </div> <div style="flex: 0.5; text-align: center;"> </div> </div>	

โดยมีขั้นตอนการทำงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 : สร้างความเข้าใจ และวางแผนการดำเนินการในพื้นที่เป้าหมาย ร่วมกับภาควิชาการ ขบวนการองค์กรชุมชน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 : กระบวนการฝึกอบรมรับฟังความคิดเห็นจากบทเรียนที่ผ่านมา และการจัดเวที workshop 3 ฝ่าย ได้แก่ (1) วิทยากร / นักวิชาการ (2) พื้นที่ตำบลเป้าหมาย 20 พื้นที่ และ (3) เจ้าหน้าที่ พอช. ในการนำเครื่องมือไปใช้ในการทดลองทำจริง

ขั้นที่ 3 : วิเคราะห์ ประมวลผล และติดตามผลการดำเนินงาน โดยนำผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้น รวบรวมจากการลงพื้นที่ การ workshop สะท้อนกลับไปยังพื้นที่เพื่อให้พื้นที่ได้เพิ่มเติมและรวบรวมผลการดำเนินงานสำหรับการจัดทำชุดความรู้

ณ ตำบลท้อแท้ อำเภอดงหลวง จังหวัดพิษณุโลก
วันที่ 21 เมษายน 2566

ณ ตำบลดงใหญ่ อำเภอลำปาง จังหวัดมหาสารคาม
วันที่ 25 เมษายน 2566

ขั้นที่ 4 : จัดเวที Forum ชุดความรู้ รับฟังข้อคิดเห็นและขยายผลการศึกษา

พอช. ขับเคลื่อน “ชุมชนเข้มแข็ง” ผ่านมิติคนมีคุณภาพ ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและและเทคโนโลยีดิจิทัล

เวทีการขับเคลื่อนนวัตกรรมชุมชนเข้มแข็ง ส่งเสริมการประยุกต์เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล ระหว่างวันที่ 24-25 สิงหาคม 2566 เพื่อลดต้นทุน ลดเวลา เพิ่มผลผลิต ด้วยนวัตกรรมราคาประหยัด” ในการทำเกษตรกรรม โดยมีผู้เข้าร่วมจากตำบลเป้าหมายทั่วประเทศ 20 ตำบล จำนวนกว่า 100 คน ณ สหกรณ์การเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดินปากช่อง (คทช.)/ภูวิ รีสอร์ท ตำบลปากช่อง อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์คือการสร้างกระบวนการพัฒนารูปแบบ (Model) การพัฒนาตำบลต้นแบบเข้มแข็งมิติคนมีคุณภาพ และการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ข้ามพื้นที่ ในการยกระดับตำบลเข้มแข็ง ร่วมกันของขบวนการองค์กรชุมชน ในการจัดกระบวนการครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมได้ลงพื้นที่เรียนรู้การใช้ Smart Farm IOT 3 ฐาน คือ 1.ระบบให้อาหาร กำจัดศัตรูพืช 2.ระบบการดูแลฝรั่งไร้แดงอินทรีย์ 3.ระบบการดูแลผักสลัดยกพื้นและฟาร์มไส้เดือน การนำ IOT มาประยุกต์ใช้เป็นการพัฒนาระบบการรดน้ำอัตโนมัติที่สามารถควบคุมผ่านระบบมือถือและรีโมทคอนโทรล เพื่อบริหารจัดการการใช้น้ำเพื่อการเกษตรของชุมชน ร่นระยะเวลาในการให้น้ำพืช เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และลดภาระค่าใช้จ่ายให้แก่เกษตรกร เป็นการลดต้นทุนในการผลิต

เป้าหมายในการจัดเวที ทำให้องค์กรชุมชนและภาคประชาสังคมมี Model นวัตกรรมชุมชน เพื่อเป็นต้นแบบในการขยายผล สู่พื้นที่รูปธรรมในมิติต่างๆ พร้อมทั้งการนำข้อมูลยกระดับสู่การพัฒนาเชิงวิชาการ เกิดการพัฒนาศักยภาพขบวนองค์กรชุมชน ผ่านกระบวนการถอดองค์ความรู้ “การพัฒนาตำบลเข้มแข็ง” ใน 20

พื้นที่/ตำบล การพัฒนา “Smart Farm IOT” เกิดการปฏิบัติการจริงและผลิตเครื่องมือผ่านนวัตกรรม “ระบบการจัดการน้ำ” เพื่อใช้ในแปลงเกษตรในพื้นที่ การถอดบทเรียน “คนมีคุณภาพ” ทำให้เห็นถึงเครื่องมือในการประเมินและบ่งชี้ถึงความเข้มแข็งของชุมชนมากขึ้นเกิดนวัตกรรม และขยายผล สู่การยกระดับการพัฒนา

เชื่อมโยงภาคีเข้ามาช่วยหนุนเสริมความเข้มแข็งของชุมชน

การพัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน	
<p>โครงการ ‘พัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน สื่อสารงานพัฒนาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน’ ประจำปี 2566 จัดอบรมระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม 2566 ในรูปแบบอบรมในห้องประชุมหรือ ‘Onsite’ และผ่านระบบ Zoom แบบ Online มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้นำ ผู้แทนขบวนองค์กรชุมชน คนรุ่นใหม่ ผู้ปฏิบัติงาน พอช. และผู้ที่สนใจทั่วไปที่มีความสนใจพัฒนาศักยภาพ เพื่อเป็น ‘นักสื่อสารชุมชน’ จำนวน 823 คน แบ่งเป็น (1) บุคลากร พอช. 56 คน และ (2) ขบวนองค์กรชุมชน/นักศึกษา/ผู้สนใจ/สาธารณชน 767 คน โดยมีหลักสูตรต่างๆ ดังนี้</p>	
<p>❖ หลักสูตร สร้างแรงบันดาลใจ “เรื่องเล่าจากชุมชน” และสร้าง Contents ให้โดน ให้สร้างสรรค์ โดย คุณปรัชญา ปิ่นแก้ว ผู้กำกับภาพยนตร์องค์บาก ต้มยำกุ้ง ซ็อกโกแลต วันพุธที่ 17 พฤษภาคม 2566 เวลา 09.00-12.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วมออนไลน์ 283 คน และผู้เข้าร่วมห้องประชุม 78 คน</p>	<p>❖ หลักสูตร การเล่าให้เป็นเรื่อง : การเล่าเรื่องผ่านคลิป “ชื่อ สื่อ ชื่อ สื่อ” เรียนทำสื่อแบบเริ่มต้นให้ประชาชนเป็นนักสื่อสาร โดย นายโกวิท โทธิสาร บรรณาธิการ The Isaan Record อาชวิษฐ์ อินทร์หา ผู้ช่วยบรรณาธิการ The Isaan Record และกชกร บัวล้ำล้ำ เจ้าของเพจ แก้วใส Daily Life Story วันพฤหัสบดีที่ 15 มิถุนายน 2566 เวลา 09.00 - 16.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) มีผู้เข้าร่วมออนไลน์ 114 คน และผู้เข้าร่วมห้องประชุม 70 คน</p>
<p>❖ หลักสูตร นักการตลาดชุมชน “ขายยังงัยให้สุดปัง!” โดย นายอนุรักษ์ สรรฤทัย หรือ บังฮาซัน สูดยอดนักขายออนไลน์ "บังฮาซัน" อาหารทะเลตากแห้ง จ.สตูล สูดยอดขายกว่า 10 ล้านบาทต่อเดือน วันพฤหัสบดีที่ 6 กรกฎาคม 2566 เวลา 09.00 น. -</p>	<p>❖ หลักสูตร “จากรากหญ้าสู่อินฟลูเอนเซอร์” ในโลกโซเชียลมีเดีย โดยนายภาส คนเพียร หรือ ‘ดร.ตุ๋’ TikTok Influencer ผู้โด่งดังในโลกออนไลน์ เป็นวิทยากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ วันเสาร์ที่ 22 กรกฎาคม 2566 เวลา 08.30 - 16.00 น. โดยมี ดร.กอบศักดิ์ ภู</p>

<p>12.00 น. ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) และระบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Zoom Meeting) มีผู้เข้าร่วม 99 คน ซึ่งมีผู้เข้าชมย้อนหลังผ่านช่องทาง FB เพจสถาบัน รวม 863 คน</p>	<p>ตระกูล ประธานบอร์ด พอช. ให้เกียรติเป็นผู้ปิดอบรม หลักสูตรนักสื่อสารชุมชน ประจำปี 2566 และประกาศ 3 รางวัลแก่ผู้เข้าอบรมที่ส่งผลงานเข้าประกวด มีผู้เข้าร่วม 92 คน ซึ่งมีผู้เข้าชมย้อนหลังผ่านช่องทาง FB เพจสถาบัน รวม 890 คน</p>
---	---

10.2 การผลิตสื่อและการสื่อสารสู่สาธารณะ

สถาบันได้มีการจัดทำและนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี โดยมีการวางแผนการสื่อสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และวิเคราะห์ พร้อมทั้งเปิดพื้นที่การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในทุกรูปแบบหรือช่องทาง ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และสื่อ Social Media ล้วนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มเป้าหมาย ชุมชน ประชาชน สังคม หรือ ระหว่างองค์กรชุมชนกับหน่วยงาน ก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญ โดยมีการดำเนินงาน ดังนี้

❖ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน และกำกับการดำเนินงานด้านการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ และมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย โดยส่วนงานในสถาบันฯ ร่วมออกแบบ วางแผน กำหนดประเด็นการสื่อสาร และจัดส่งประเด็น/ข้อมูล งานพัฒนาในพื้นที่หรือการขับเคลื่อนงานตามนโยบายของสถาบันฯ ทั้งรายวัน/รายสัปดาห์/รายเดือน/รายไตรมาส/รายปี เพื่อนำมาสู่การจัดทำเนื้อหาข้อมูลข่าวสาร สื่อสารภายใน สื่อสารชุมชน และสื่อสารสาธารณะ โดยรายงานผ่านช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย ทั้งสื่อวิทยุ โทรทัศน์ สิ่งพิมพ์ และออนไลน์

พร้อมทั้งการรวบรวมประมวลข้อมูลข่าวสาร หรือกิจกรรมสำคัญบนเว็บไซต์ เพจ facebook รวมถึงช่องทางต่าง ๆ ของสถาบันในรอบเดือนเผยแพร่และสื่อสารต่อคณะทำงาน และอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ได้รับทราบข้อมูลอย่างต่อเนื่องและกว้างขวางมากขึ้น

❖ การพัฒนาระบบการสื่อสาร/ประชาสัมพันธ์ พัฒนาระบบ Line Official Account ของสถาบันฯ ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิก 1,303 คน นับเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

❖ มีช่องทางที่บุคคลภายนอกสามารถขอรับบริการตามอำนาจหน้าที่ภารกิจของหน่วยงานผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอรับบริการ ผ่านช่องทางเว็บไซต์สถาบัน <https://web.codi.or.th/recommendation/> และเชื่อมโยงผ่านแพลตฟอร์ม/ช่องทางการสื่อสารในรูปแบบ Social Media ในรูปแบบต่างๆ

11. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการและการกำกับติดตาม

11.1 การพัฒนาการกำกับ ดูแล การประเมินองค์กร และระบบงานสำคัญ

11.1 ระบบตรวจสอบภายใน มีวัตถุประสงค์การตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจในความครบถ้วน ถูกต้อง เพียงพอ และเชื่อถือได้ในการปฏิบัติงาน สอบทานความเพียงพอเหมาะสมของระบบการควบคุมภายใน และการบริหารจัดการความเสี่ยง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุ้มค่า เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการตรวจสอบภายใน หน่วยรับตรวจมีการปฏิบัติตามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ พร้อมทั้งมีกระบวนการติดตามการปรับปรุง แก้ไขตามข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปสาระสำคัญของการตรวจสอบภายในตามแผนงานการตรวจสอบ ประจำปีงบประมาณ 2566 ดังนี้

○ **การตรวจสอบการเงิน** จากการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานด้านการเงินของส่วนงานปี 2566 เปรียบเทียบกับปีก่อนๆ ที่ผ่านมา พบว่า ส่วนงานต่างๆ มีการปฏิบัติงานดีขึ้น โดยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่กำหนด มีข้อผิดพลาดเพียงเล็กน้อยที่เกิดจากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้การปฏิบัติด้านการเงินมีความถูกต้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวข้อง

○ **การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ** พบว่า สำนักบริหารงานกลางควรวางระบบการติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานด้านการบริหารงานพัสดุที่กระจายการบริหารแก่ส่วนงานให้ครบถ้วน และวางระบบควบคุมวัสดุคงคลังส่วนกลาง ส่วนงาน และสำนักงานภาค ให้สอดคล้องกับการดำเนินงาน และมีการสอบทานรายการผลตรวจสอบพัสดุให้ถูกต้องตรงกันกับรายการในทะเบียนควบคุมครุภัณฑ์ – ครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วย การจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

○ **การตรวจสอบสินเชื่อ** เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นก่อนดำเนินโครงการ (การพัฒนาโครงการฯ) ควรสนับสนุนให้ความรู้ คำแนะนำเรื่องระบบการบริหารจัดการที่ดี และช่วงดำเนินโครงการควรมีกระบวนการติดตามหนุนเสริมและพัฒนาฟื้นฟูคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่ออย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง หากองค์กรชุมชนได้รับการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูองค์กรแล้ว จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรชุมชนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการ โดยเฉพาะประเภทสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย (โครงการบ้านมั่นคง)

○ **การตรวจสอบการสนับสนุนการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสำนักงานภาค** สถาบันต้องเร่งดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานและรายงานข้อมูลความก้าวหน้า เพื่อปิดโครงการในระบบ

โปรแกรมบริหารจัดการโครงการ (CODI Project Management System) ให้ครบถ้วน และมีการปฏิบัติตามคู่มือการบริหารโครงการต่างๆ ของสถาบัน พร้อมทั้งมีการเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดีให้กับองค์กรชุมชน

○ **การตรวจสอบระบบงานบุคลากร** เพื่อให้การปฏิบัติงานด้านบุคลากรสอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ควรมีกำหนดข้อบังคับหรือระเบียบสถาบันว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน และมีการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

○ **การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน (CSA)** ของหน่วยงานภายใน 17 ส่วนงาน เป็นไปตามรายงานผลการสอบทานการประเมินการควบคุมภายใน แบบ ปค.6 จากผลการสอบทานดังกล่าว การควบคุมภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีความเพียงพอ ปฏิบัติตามอย่างต่อเนื่อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561

○ **การสอบทานรายงานการเงิน** ประจำปีงบประมาณ 2565 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 – 4) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า มีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

11.2 ระบบการบริหารความเสี่ยง : แผนบริหารความเสี่ยงของสถาบัน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีแผนบริหารความเสี่ยง 2 ด้าน คือ ด้านการดำเนินงาน (Operational Risk) และด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) ใน 4 ประเด็น โดยจากผลการบริหารจัดการความเสี่ยง มีระดับความเสี่ยงลดลงและมีความเสี่ยงคงเหลือระดับปานกลางใน 4 ประเด็นหลัก คือ

(1) **การดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง** ได้แก่ กระบวนการได้ใช้ประโยชน์จากที่ดินของรัฐมีความล่าช้าเนื่องจากข้อจำกัดด้านกฎหมาย งานก่อสร้างในบางพื้นที่ยังไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ และการบริหารสัญญาเช่าที่ดินการรถไฟแห่งประเทศไทยในโครงการบ้านมั่นคงไม่เป็นไปตามข้อกำหนด

(2) **การดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง** ได้แก่ มีกลุ่มผู้ต่อต้านไม่เข้าร่วมโครงการ และแผนการก่อสร้างเชื่อมคลองลาดพร้าวของ สำนักระบายน้ำ กทม. หยุดดำเนินการส่งผลต่อแผนงานและเป้าหมายการพัฒนาที่อยู่อาศัย

(3) **การพัฒนาศักยภาพกองทุนสวัสดิการชุมชน** ได้แก่ คุณภาพของการบริหารจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระเบียบ โครงสร้างกองทุน การบริหารเงินกองทุน เป็นต้น

(4) การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่o ได้แก่ คุณภาพของการบริหารจัดการองค์กรผู้ใช้สินเชื่oยังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด เช่น ระบบการบริหารจัดการที่ดี การจัดทำงบการเงินประจำปี เป็นต้น

ทั้งนี้ ความเสี่ยงคงเหลือในปี 2566 ทั้ง 4 ประเด็นหลัก จะดำเนินการต่อเนื่องในปี 2567 โดยจะสรุปปัญหา อุปสรรค ข้อจำกัด พร้อมทั้งประเมินและวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยง ระดับความเสี่ยง ทั้งที่เป็นโอกาสและผลกระทบในแต่ละด้าน เพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงในปี 2567 ต่อไป

11.3 แผนการควบคุมภายใน : แผนการควบคุมภายใน (CSA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามแผนงาน/โครงการ จำนวน 56 แผนงาน/โครงการ จาก 17 ส่วนงาน ตามโครงสร้างองค์กร จากแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงระดับสูง – ปานกลาง จำนวน 40 แผน/โครงการ

ผลการดำเนินงานตามแผนการควบคุมภายใน มีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงลดลง จำนวน 22 แผนงาน/โครงการ คิดเป็นร้อยละ 55 ของแผน/โครงการที่มีการควบคุมภายใน และมีแผนงาน/โครงการที่มีความเสี่ยงคงเหลือในปี 2566 จำนวน 18 แผนงาน/โครงการ เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง

11.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการ โดยคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยกลุ่มเป้าหมายในการสำรวจ ประกอบด้วย (1) กลุ่มผู้รับบริการหรือกลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ภายใต้อ 4 โครงการหลัก จำนวน 664 คน และ (2) กลุ่มคณะอนุกรรมการ จำนวน 120 คน รวมทั้งสิ้น 784 คน สรุปผลการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการของสถาบันฯ ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้รับบริการ จำนวน 664 คน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถาบัน ในภาพรวมระดับมากที่สุด ค่าคะแนนร้อยละ 87.40 โดยด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช. ค่าคะแนนร้อยละ 88.03 รองลงมา คือ ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล) และด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ) มีค่าคะแนนใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 87.09 และร้อยละ 87.03 ตามลำดับ

ตาราง แสดงค่าเฉลี่ยความพึงพอใจของผู้รับบริการ ปี 2566 จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ			
	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่า STD.	ผลประเมิน
ความพึงพอใจภาพรวมของผู้รับบริการ	87.40	4.48	0.47	มากที่สุด
1. ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	87.09	4.42	0.52	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	87.03	4.41	0.54	มากที่สุด
3. ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	88.04	4.61	0.49	มากที่สุด

ระดับความพึงพอใจแยกตามโครงการ พบว่า โครงการบ้านพอเพียงและโครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้

- 1) โครงการเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชน ร้อยละ 88.05

2) โครงการบ้านพอเพียง	ร้อยละ 87.75
3) โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยฯ	ร้อยละ 87.70
4) โครงการสนับสนุนสวัสดิการชุมชน	ร้อยละ 87.40

ระดับความพึงพอใจแยกตามพื้นที่ดำเนินงานโครงการ (ภาค) พบว่า ระดับความพึงพอใจภาพรวมใน 5 ภาค อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับ ดังนี้

1) ภาคกลางและตะวันตก	ร้อยละ 87.55
2) ภาคเหนือ	ร้อยละ 87.45
3) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	ร้อยละ 87.41
4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ร้อยละ 87.41
5) ภาคใต้	ร้อยละ 87.26

นอกจากนี้ จากการสำรวจความพึงพอใจของคณะกรรมการ จำนวน 120 คน พบว่า มีความพึงพอใจโดยเฉลี่ยในภาพรวมที่ 7.90 คะแนนจากเต็ม 10 คะแนน ซึ่งคะแนนความพึงพอใจในแต่ละด้านต่างกัันเล็กน้อย โดยด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจากพอช. (ประสิทธิผล) และด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของพอช. มีคะแนนความพึงพอใจโดยเฉลี่ยสูงกว่าด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)

ตารางค่าคะแนนความพึงพอใจของคณะกรรมการ (คะแนนเต็ม 10 คะแนน) จำแนกรายด้าน

ประเด็นการประเมินความพึงพอใจ	คะแนน	ค่า STD
ความพึงพอใจภาพรวมคณะกรรมการ	7.90	1.16
ด้านผลที่ได้รับการสนับสนุนจาก พอช. (ประสิทธิผล)	7.94	1.21
ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ (ประสิทธิภาพ)	7.79	1.20
ด้านเจ้าหน้าที่/ ผู้ส่งเสริมงานพัฒนาของ พอช.	7.96	1.31

11.5 การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีคะแนนรวม 93.82 คะแนน ระดับผ่าน โดยสรุปผลการประเมิน ดังนี้

แบบวัดการประเมิน	ผลคะแนน
1. แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	98.29 คะแนน
2. แบบวัดความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	
ส่วนที่ 1 ผู้รับบริการหรือติดต่อราชการเข้าตอบด้วยตนเองทางระบบ ITAS (Eit Public)	91.59 คะแนน
ส่วนที่ 2 ผู้ประเมิน (สำนักงาน ป.ป.ช.) จัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง (Eit Survey)	83.94 คะแนน
3. แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	95.00 คะแนน

โดยมีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานสถาบันฯ ใน 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

แบบวัด	ที่	รายละเอียดตัวชี้วัด	ปี 2566
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายใน (IIT)	1	การปฏิบัติหน้าที่	99.86
	2	การใช้งบประมาณ	97.93
	3	การใช้อำนาจ	98.21
	4	การใช้ทรัพย์สินของราชการ	97.66
	5	การแก้ไขปัญหาการทุจริต	97.80
ความรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ภายนอก (EIT)	6	คุณภาพการดำเนินงาน	90.36
	7	ประสิทธิภาพการสื่อสาร	85.67
	8	การปรับปรุงการทำงาน	87.26
การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	9	การเปิดเผยข้อมูล	100.00
	10	การป้องกันการทุจริต	90.00
สรุปคะแนนรวม			93.82

12. การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

ปี 2566 กรอบอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานสถาบันฯ จำนวน 310 อัตรา ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 ผู้ปฏิบัติงานที่บรรจุอยู่ จำนวน 300 คน แบ่งตามกลุ่มงานได้ ดังนี้

อัตรากำลัง	ผู้บริหาร ระดับสูง	กลุ่ม บริหาร องค์กร	กลุ่ม นโยบาย	กลุ่มที่อยู่ อาศัยและ สินเชื่อ	กลุ่มยุทธศาสตร์ และขบวน ชุมชนเข้มแข็ง	กลุ่มงาน พื้นที่	ผู้ตรวจสอบ ภายใน	รวม
กรอบอัตรากำลัง	11	35	39	56	13	150	6	310
จำนวนผู้ปฏิบัติงาน (คน)	8	34	36	54	13	149	6	300

12.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล โดยมีแผนบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบันฯ 5 ปี (พ.ศ.2566 - 2570) และแผนปฏิบัติงานด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อเป็นเครื่องมือในการออกแบบระบบการบริหารทรัพยากรบุคคลของสถาบันฯ ครอบคลุมทั้งด้านบริหารงานบุคคล และด้านการพัฒนาบุคลากร

+ **หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน** โดยคณะกรรมการสถาบันฯ มีมติในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2566 เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำหรับรอบปีแรกของสัญญาจ้าง และการกำหนดค่าตอบแทนของผู้อำนวยการ และเห็นชอบผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการในรอบ 6 เดือน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการต่อไป

✚ การจัดทำ/ทบทวน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการสถาบันมีมติในการประชุมครั้งที่ 3/2566 เมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2566 เห็นชอบการ จัดทำ/ทบทวน ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อให้มีความเหมาะสม ทันสมัย รวม 4 ฉบับ

✚ ทบทวนโครงสร้างเงินเดือนและสมรรถนะ (Competency) ของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่ง ดำเนินการร่วมกับ ศ.ดร.กัลยาณี สেনาสู คณะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) โดยมีรายงานแผนการดำเนินโครงการความร่วมมือเพื่อทบทวนอัตราเงินเดือนแรกรับ โครงสร้าง เงินเดือน และระบบการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

12.2 การพัฒนาบุคลากร

✧ สำรวจความคิดเห็นต่อการนำระบบ IT Digital มาปรับใช้ในระบบงานบริหารและ พัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อตอบสนองนโยบายภาครัฐที่มุ่งสู่การเป็น หน่วยงานรัฐ 4.0 เช่น ระบบสารสนเทศ การบริหารทรัพยากรบุคคล (HRIS) การจัดทำแบบสำรวจการพัฒนาบุคลากรผ่าน Google Form การขอ หนังสือรับรองผ่าน QR Code และการรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีผ่าน Google Drive เพื่อให้ระบบ บุคลากรที่นำสารสนเทศมาปรับใช้ มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีผู้ตอบแบบสำรวจส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำ ระบบสารสนเทศมาใช้ในงานบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล

✧ การพัฒนาบุคลากรตามตำแหน่งงาน ตามสมรรถนะและทักษะ ของผู้ปฏิบัติงานทุกระดับ รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานใหม่ ตัวอย่างเช่น

โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการผู้ปฏิบัติงานใหม่ประจำปีงบประมาณ 2566 เตรียมความพร้อม ปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนท้องถิ่น “คนรุ่นใหม่กับการมุ่งสร้างชุมชนเข้มแข็ง” ระหว่างวันที่ 16 - 19 ธันวาคม 2565 ณ ห้องประชุมไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และพื้นที่เรียนรู้ เขตวังทองหลาง กรุงเทพฯ และ จังหวัดกาญจนบุรี มีผู้ปฏิบัติงานใหม่เข้าร่วม จำนวน 20 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 100 ของ จำนวนผู้ปฏิบัติงานใหม่ที่ผ่านการคัดเลือกในรอบปี พ.ศ. 2566

โครงการอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. การเสริมพลังในตัวคุณด้วย ภาพลักษณ์ (Image) ความประทับใจ (Impress) ผลลัพธ์ (Impact) ในวันที่ 27 - 28 มีนาคม 2566 ณ ห้องโพลีลย์ วัฒนศิริธรรม ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ถนนนวมินทร์ คลองจั่น บางกะปิ กรุงเทพมหานคร มีผู้ปฏิบัติงาน เข้าร่วม จำนวน 36 คน หรือ คิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งหมดของสถาบัน

พัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. หลักสูตร “การเขียนหนังสือราชการและการจัดทำงานรายงานการประชุมอย่างมืออาชีพ” ระหว่าง วันที่ 26 - 27 เมษายน 2566 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 45 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 12 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของสถาบัน

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. : กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ปฏิบัติการพื้นที่ ประชุมเชิงปฏิบัติการ “ทิศทางข้างหน้ากับการทำงานแนวใหม่ภายใต้การปฏิรูปองค์กร พอช.” ระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 2 มิถุนายน 2566 โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วม จำนวน 140 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 37 ของผู้ปฏิบัติงานทั้งหมดของสถาบัน

การพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. เรียนรู้ แลกเปลี่ยน งานพัฒนา ว่าด้วยเรื่อง “สินเชื่อเพื่อการพัฒนา ชุมชน และ พอช.ต้องเข้มแข็งไปพร้อมกัน”

เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานด้านสินเชื่อและการสนับสนุนงานด้านสินเชื่อให้กับองค์กรชุมชน ความเข้าใจด้าน“สินเชื่อเพื่อการพัฒนา” เจตนารมณ์กับความจริงในปัจจุบัน และเพิ่มพูนความรู้จากหน่วยงานที่มีประสบการณ์ เกี่ยวกับการส่งเสริมและให้บริการประชาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐกับการบริหารสินเชื่อเพื่อประชาชน ได้แก่ เรื่องการสนองนโยบายกับการรักษาองค์กร และเรื่องศาสตร์และศิลป์ของการแก้ปัญหาหนี้เสีย ตลอดจนความรู้มาตรการกฎหมายในกระบวนการสินเชื่อเพื่อประโยชน์ของชุมชนและพอช. โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ปฏิบัติงาน พอช. เข้าร่วม จำนวน 50 คน ณ ห้องโพลีลย์ วัฒนศิริธรรม

โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ปฏิบัติงาน พอช. : กลุ่มผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนระบบงานพื้นที่ “ถอดบทเรียนการทำงานและการออกแบบการพัฒนาระบบงานสนับสนุนงานพื้นที่” ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 23 - 24 มิถุนายน 2566 เพื่อ 1) ถอดบทเรียนระบบงานสนับสนุนงานพื้นที่ ได้แก่ ระบบการบริหารโครงการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ข้อมูล โปรแกรม) ระบบตัวชี้วัด การรายงาน และระบบการเงิน เบิกจ่าย 2) ออกแบบการพัฒนาระบบการบริหารโครงการ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (ข้อมูล โปรแกรม) ระบบตัวชี้วัด การรายงาน และระบบการเงิน เบิกจ่าย ในการจัดทำเป็นคู่มือการสนับสนุนงานพื้นที่ โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 85 คน

12.3 การส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมองค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานรับทราบและรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมขององค์กร ผ่านการสื่อสารช่องทางหรือรูปแบบต่างๆ เข้าใจภารกิจองค์กร บทบาทของตนเองที่สัมพันธ์กับการบรรลุเป้าหมายขององค์กร และสถาบันมีคู่มือหรือสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับค่านิยมองค์กร และผู้ปฏิบัติงานได้รับการยกย่องเป็นคณบดี ศรี พอช. ที่เป็นแบบอย่างที่ดีในองค์กร

✧ ดำเนินงานตามแนวทางการดำเนินงาน ข้อกำหนดว่าด้วยกระบวนการรักษาจริยธรรม : โดยจัดทำข้อกำหนดจริยธรรมสำหรับกรรมการผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2565 และมีการสื่อสารแจ้งเตือนให้ผู้ปฏิบัติงาน

✧ การแต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อกำกับติดตาม และให้ข้อเสนอแนะการประเมินผลคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

✧ จัดทำแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำ (Dos & Don'ts) โดยมีรายละเอียดจากข้อกำหนดจริยธรรมข้อกำหนดจริยธรรมสำหรับกรรมการ ผู้อำนวยการ และผู้ปฏิบัติงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2566

กิจกรรมประกาศเจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริต ภายใต้แนวคิด “พอช.โปร่งใส ร่วมใจต่อต้านการทุจริต” และประกาศเจตนารมณ์นโยบายไม่รับของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ในวันศุกร์ที่ 9 ธันวาคม 2565 ณ ห้องสมุด ชั้น 1 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน โดยมีผู้บริหาร พอช. นำโดยนายกฤษดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการ พอช. ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมประมาณ 100 คน

กิจกรรมพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณเพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน และถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ 71 พรรษา วันที่ 28 กรกฎาคม 2566 ของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 10 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 ณ ห้องโถงบุญ วัฒนศิริธรรม โดยมีคณะเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของสถาบันเข้าร่วมพิธีการเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งมีนายฤชดา สมประสงค์ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เป็นประธาน โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 78 คน

กิจกรรมภายใต้โครงการ กิจกรรมจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ของผู้ปฏิบัติงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ 2566 เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2566 เพื่อถวายเป็นพระราชกุศล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 28กรกฎาคม 2566 ส่งเสริมการสร้างกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสังคม ของผู้ปฏิบัติงานของสถาบัน เชื่อมสัมพันธ์กับชุมชนและการอยู่ร่วมกันของหน่วยงานและชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงานในการทำความดี และสามารถข้อมูลการบันทึกข้อมูลการทำความดีของตนเอง โดยมีผู้บริหารและ ผู้ปฏิบัติงานพอพร้อมเป็นจิตอาสาด้วยการบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดบริเวณชุมชนรอบที่ตั้งขององค์กร โดยมีผู้ปฏิบัติงานเข้าร่วมจำนวน 78 คน

3.2 งานตามนโยบายรัฐบาล

การสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนดำเนินการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทภายใต้ **แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579)** มุ่งเน้นการส่งเสริมและสร้างโอกาสด้านที่อยู่อาศัย พร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่กลุ่มผู้มีรายได้น้อย โดยการแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐาน มีสภาพแวดล้อมที่ดี สร้างโอกาสในการเข้าถึงระบบการเงินและสินเชื่อเพื่อการอยู่อาศัย และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกระดับเพื่อนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ภายใต้วิสัยทัศน์ **“คนไทยทุกคนมีที่อยู่อาศัยถ้วนหน้าและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในปี 2579 (Housing For All)”**

โดยยึดโยงกับปฏิญญาสากลที่ประเทศไทยให้การรับรอง ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป้าหมายที่ 11 ของสหประชาชาติ และวาระใหม่แห่งการพัฒนา ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ในการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมและยั่งยืนสำหรับทุกคน โดยเน้นการแบ่งระดับตามรายได้ และการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่สอดคล้องกับวงจรชีวิต (Life-cycle)

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 มีผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท ดังนี้

1 “โครงการบ้านมั่นคง”

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยในชุมชนแออัด/ชุมชนบุกรุก โดยมีเป้าหมายแก้ปัญหาความไม่มั่นคงในการอยู่อาศัย เพื่อสร้างชุมชนที่มั่นคงตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งดำเนินงานต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2546 นอกจากสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยแล้ว ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนให้ดีขึ้น รวมถึงการจัดระบบดูแลเพื่อรักษาดินและบ้านให้มั่นคงยั่งยืน หรือที่เรียกว่า การทำ “บ้าน” ที่ให้มากกว่าคำว่า “บ้าน” พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานของขบวนชุมชน ให้เกิดการเชื่อมโยงเครือข่ายและขับเคลื่อนการทำงานระดับภาคและส่วนกลาง อาทิ การจัดงานวันที่อยู่อาศัยโลก การส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัย และการพัฒนาเมืองในทุกมิติ

จากการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาชุมชนเมืองและชนบทระหว่างขบวนองค์กรชุมชน ท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส่งผลให้ **ชุมชนเกิดการรวมกลุ่มในลักษณะกลุ่มออมทรัพย์หรือสหกรณ์เพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสู่การสร้าง ความมั่นคงในการอยู่อาศัย**

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและที่อยู่อาศัย 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชน ใน 14 จังหวัด ส่งผลให้ผู้มีรายได้น้อยมีความมั่นคงในการอยู่อาศัย มีคุณภาพชีวิตและการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด ชุมชนบุกรุก สร้างสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ของเมืองและชุมชน รวมทั้งสมาชิกชุมชนใน

โครงการมีระบบการออมทรัพย์ที่จะต้องดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการโครงการ เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะจากผู้บุกรุกที่ดินของรัฐ/เอกชนซึ่งผิดกฎหมาย เป็นสถานะผู้อยู่อาศัยในชุมชนอย่างถูกกฎหมายและสามารถเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิต (Well – Being) ที่ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ยังเกิดการขยายกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านที่มากกว่าคำว่า.....บ้าน” เป็นจุดเริ่มต้นไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตทุกด้าน ทั้งสิทธิสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อาชีพ และรายได้ โดยเกิดการพัฒนาอาชีพในชุมชน เช่น การใช้บ้านเป็นที่ประกอบอาชีพ การใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผักเพื่อลดค่าใช้จ่าย มีอาหารปลอดภัย การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด การจัดการขยะและพลังงานทดแทน เป็นต้น

ปี 2566

 เป้าหมาย 3,750 ครัวเรือน เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวน 4,143 ครัวเรือน 146 ชุมชน ใน 14 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 110.48 ของเป้าหมาย โดยดำเนินการบ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 1,362 ครัวเรือน และพื้นที่ชนบท 2,781 ครัวเรือน วงเงินงบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยรวม 349.22 ล้านบาท จำแนกเป็น

- งบประมาณอุดหนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย 303.71 ล้านบาท
- สนับสนุนการดำเนินงานของภาคี ท้องถิ่น และชุมชนเมือง 45.51 ล้านบาท

พื้นที่	จำนวนจังหวัด	จำนวนชุมชน	จำนวนครัวเรือน
● ภาคเหนือ	3	58	1,312
● ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2	19	328
● ภาคใต้	-	-	-
● ภาคกลางและตะวันตก	1	12	214
● ภาคกรุงเทพ ปริมณฑลและตะวันออก	2	22	718
● สำนักบ้านมั่นคงและที่ดิน	4	11	659
● ที่อยู่อาศัยชุมชนริมรางฯ	2	24	912
รวม	14	146	4,143

ปี 2560 - 2566

ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัย ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2566

 เป้าหมายตามงบประมาณในช่วงปี 2560 – 2566 รวม 36,210 ครัวเรือน
 เกิดการสนับสนุนการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและพัฒนาที่อยู่อาศัย 38,466 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 106.23 สามารถดำเนินการได้สูงกว่าเป้าหมาย

ผลการดำเนินงานสะสม นับตั้งแต่ปี 2546 – ปัจจุบัน (ณ 30 ก.ย. 2566)

เกิดการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย “โครงการบ้านมั่นคง” รวม 132,557 ครัวเรือน ใน 1,156 ชุมชน 75 จังหวัด ประกอบด้วย บ้านมั่นคงในพื้นที่เมือง 110,309 ครัวเรือน 1,156 ชุมชน และพื้นที่ชนบท 22,248 ครัวเรือน 481 ชุมชน

จากการศึกษามูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ จำนวน 11 ชุมชน 7 จังหวัด 815 ครัวเรือน **เกิดมูลค่าที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาที่อยู่อาศัยในชุมชนที่สร้างบ้านแล้วเสร็จ** โดยเปรียบเทียบจากการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคงของสถาบันฯ และเงินสมทบจากชุมชน งบประมาณรวม 206,134,076 บาท กับมูลค่าที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยในรูปแบบสิ่งปลูกสร้างและที่ดินของชุมชน มูลค่ารวม 569,045,700 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่า **มูลค่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 362,911,624 บาท คิดเป็นร้อยละ 176.06** เป็นการใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและพัฒนาศักยภาพคน” ตามแนวทางการดำเนินงาน 3 ลักษณะคือ

- 1) สนับสนุนแบบให้เปล่า โดยพัฒนาระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา เพื่อเปิดโอกาสให้เข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างเท่าเทียม
- 2) สนับสนุนในรูปแบบทุนหมุนเวียนกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำระยะเวลาในการผ่อนชำระยาว ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้
- 3) สนับสนุนด้านการบริหารจัดการและงานพัฒนาศักยภาพคนและผู้นำ ซึ่งเป็นรูปแบบของการกระจายเม็ดเงินลงสู่ชุมชนควบคู่กับกระบวนการพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งสามารถจัดการตนเองได้ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของการแก้ไขปัญหา

ผลจากการศึกษาผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่เป้าหมาย 11 ชุมชน พบว่า

- **ชุมชนมีความมั่นคงในที่ดินและที่อยู่อาศัย** มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินร่วมกันผ่านการรวมกลุ่มอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งในรูปแบบของการซื้อที่ดินเพื่อสร้างชุมชนใหม่ การรับรองการอยู่อาศัยในที่ดินรัฐและภาคเอกชน การขอเช่าที่ดินรัฐระยะสั้น/ยาว
- **สมาชิกโครงการบ้านมั่นคงเกิดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างทุนหมุนเวียนในชุมชน** ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย สหกรณ์เคหสถาน กองทุนชุมชน/กองทุนเมือง กองทุนสวัสดิการชุมชน/กองทุนวันละบาท และกองทุนรักษาดินรักษาบ้าน เพื่อให้เกิดทุนหมุนเวียนในทุกชุมชนสำหรับการพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัย รวมทั้งการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และบรรเทาความจำเป็นเร่งด่วนของสมาชิกในชุมชน
- **สมาชิกในชุมชนเกิดทักษะ และศักยภาพในงานพัฒนาเพิ่มขึ้น** เช่น ด้านการบริหารงานก่อสร้าง ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคงมีการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง หรือสมาชิกเจ้าของบ้านที่จะอยู่อาศัยเป็นผู้ตรวจรับบ้านเอง จึงทำให้มีความเชี่ยวชาญด้านงานก่อสร้างเพิ่มมากขึ้น ด้านการบริหารจัดการงานบัญชี/การเงิน โดยชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการงบประมาณที่ภาครัฐสนับสนุน สถาบันฯ มีหน้าที่ในการส่งเสริมการจัดระบบเอกสารการเงิน การใช้จ่ายให้ถูกต้องตามระเบียบ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น การติดต่อประสานงานราชการ การบริหารจัดการที่ดี การเกษตรในชุมชน การจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น
- **เกิดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานและภาคีต่างๆ** ในการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยสถาบันฯ เป็นกลไกกลางเชื่อมโยงให้เกิดการบูรณาการการทำงานของทุกหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น การไฟฟ้า การประปา สนับสนุนการติดตั้งระบบโครงสร้างพื้นฐานให้กับโครงการบ้านมั่นคง โรงพยาบาลส่งเสริม

สุขภาพตำบล (รพ.สต.) สนับสนุนเรื่องหลักประกันทางสุขภาพ การตรวจเยี่ยมโดยเครือข่าย อสม. ในพื้นที่ชุมชน เป็นต้น

โครงการบ้านมั่นคงในที่ดิน ส.ป.ก.บ้านดงกล้วย ตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมรวมทั้งหน่วยงานต่างๆ สนับสนุนการสร้างที่อยู่อาศัย พัฒนาอาชีพ แหล่งน้ำ สาธารณูปโภค ในที่ดิน ส.ป.ก. จำนวน 12 จังหวัด เช่น กาฬสินธุ์, อุทัยธานี, ลพบุรี, นครราชสีมา และชุมพร เป็นต้น

โดยจังหวัดกาฬสินธุ์มีเกษตรกรยากไร้ที่ได้รับการจัดสรรที่ดิน และรวมตัวกันเป็น 'สหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย จำกัด' แปลงที่ดิน ส.ป.ก.อยู่ที่ ต.นาจำปา อ.ดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ เนื้อที่ 881 ไร่ จัดสรรให้เกษตรกรจำนวน 75 ครัวเรือน แบ่งเป็นที่อยู่อาศัยจำนวน 225 ไร่ ครอบครัพละ 2.5 ไร่ ทำให้เกษตรกรยากไร้มีบ้านใหม่ ชีวิตใหม่ โดยมีการแบ่งพื้นที่แปลงรวมใช้ในการปลูกหญ้า เลี้ยงสัตว์ และไม้ยืนต้น อีกทั้งยังมีการแบ่งพื้นที่ส่วนกลางในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ทำให้เกษตรกรที่ยากไร้ มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีที่ดินทำกิน และมีอาชีพจนนำไปสู่การมีรายได้จากการทำเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ ทำให้มีชีวิตที่ดีกว่าเดิม

ความสำเร็จของบ้านมั่นคง ตำบลนาจำปา ระบบการเงินของสหกรณ์ต้องดี สมาชิกต้องมีส่วนร่วม ซึ่งนางเศศราภรณ์ โพธิ์ศรี ผู้แทนสหกรณ์การเกษตรบ้านดงกล้วย กล่าวว่า หัวใจหลักการทำงาน คือ สร้างความเชื่อมั่น และมั่นใจในการบริหารสหกรณ์ คณะกรรมการ และระบบการเงิน แก่สมาชิกให้มากที่สุด ทำให้สมาชิกมีส่วนร่วม และเข้าร่วมธุรกิจสหกรณ์ เมื่อสมาชิกเชื่อใจ สหกรณ์จะกระตุ้นการมีส่วนร่วม หาช่องทางตลาด โดยใช้ธุรกิจสหกรณ์ และทำให้สหกรณ์ดำเนินงานได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำไปสู่การประสานกลไกร่วมกับ ส.ป.ก. และหน่วยงานรัฐต่างๆ ในเรื่องขอเช่าที่ดิน และนำไปสู่การสร้างบ้านที่มั่นคงได้สำเร็จ โดยปัจจุบันบ้านมั่นคงนาจำปา ถือเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง มีกลุ่มมีสหกรณ์ มีอาชีพมีรายได้

"คนบ้านดงกล้วย มั่นคง บ้แม่บ้านแต่บ้าน"

วิถีทัศน์โครงการบ้านมั่นคง
ตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน
จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการบ้านมั่นคงชนบทตำบลดอยเต่า อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่

สถานการณ์ในพื้นที่

- มีผู้ที่เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากประสบปัญหาด้านการถือครองที่ดินในพื้นที่ที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย 350 ครัวเรือนอยู่ในที่ป่าสงวน
- ปัญหาที่ดินหลุดมือ เนื่องจากหนี้สินจากการผลิตในภาคการเกษตร
- ปัญหาการเข้าถึงสาธารณูปโภคต่างๆ ถนน ไฟฟ้า และแหล่งน้ำไม่ทั่วถึง

กระบวนการ

- ▶ ประชุมทำความเข้าใจกับผู้นำ ท้องถิ่น ท้องที่ ชุมชน แต่งตั้งกรรมการเมืองและทำความเข้าใจระดับหมู่บ้าน กำหนดเกณฑ์การซ่อมแซมบ้าน
- ▶ สืบสวนข้อมูลความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกิน ทั้ง 6 ตำบล (43 หมู่บ้าน)
- ▶ จัดทำแผนเศรษฐกิจ พัฒนาที่อยู่อาศัย และด้าน สังคม เพื่อให้เกิดแผนในการขอรับงบประมาณ ในการสนับสนุน
- ▶ ดำเนินการขออนุญาตการใช้ประโยชน์ที่ดินจาก คทช. และ ขอเช่าที่ดินระยะยาวกับกรมธนารักษ์เพื่อรองรับกับการสร้างที่อยู่อาศัยใหม่

กลไกความร่วมมือร่วมมือ : MOU การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาที่ดินที่อยู่อาศัยเศรษฐกิจ สังคม และพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน อำเภอดอยเต่า จังหวัดเชียงใหม่ มีหน่วยงานเข้าร่วมเช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย กรมปศุสัตว์ กระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและที่อยู่อาศัยที่ดินทำกินให้กับคนในชุมชน มีสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และเกิดคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติแบบมีส่วนร่วม

รูปธรรม/ความสำเร็จ

- 🏠 ที่อยู่อาศัยที่ได้รับการปรับปรุงมีความมั่นคง และมีการวางแผนการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ครอบคลุมครัวเรือนที่ได้รับความเดือดร้อน

2
โครงการพัฒนาที่อยู่
อาศัยชุมชนริมคลอง

เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลในการกำหนดมาตรการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดและการสร้างที่อยู่อาศัยรुकกล้าแนวลำคลองและทางระบายน้ำ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2559 โดยดำเนินการในพื้นที่คลองลาดพร้าวและคลองเปรมประชากร เน้นหลักการสำคัญคือ “การจัดการร่วมกันของชุมชนในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์”

2.1 โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง เป็นการดำเนินงานในพื้นที่คลองเปรมประชากร : เป้าหมายรวม 38 ชุมชน 6,386 ครั้วเรือน (กทม. ดำเนินการใน 3 เขต 32 ชุมชน และพื้นที่เทศบาลตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี 6 หมู่บ้าน) จำแนกเป็น

- เขตดอนเมือง 2,695 ครั้วเรือน
- เขตหลักสี่ 2,519 ครั้วเรือน
- เขตจตุจักร 402 ครั้วเรือน
- จังหวัดปทุมธานี 770 ครั้วเรือน

จากการดำเนินการนับตั้งแต่ปี 2563 ถึงปัจจุบัน สามารถดำเนินการพัฒนาใน 17 ชุมชน 1,503 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.32 ของกลุ่มเป้าหมายทั้งหมด จำแนกเป็น

- บ้านที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ 1,034 ครั้วเรือน
- บ้านที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง 368 ครั้วเรือน
- พื้นที่รื้อย้ายแล้วพร้อมก่อสร้างบ้าน 101 ครั้วเรือน

เขต	ชุมชนเป้าหมาย	ครั้วเรือนเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน		
			ก่อสร้างเสร็จ	กำลังก่อสร้าง	พร้อมก่อสร้าง
จตุจักร	5	608	489	-	-
หลักสี่	13	2,098	176	112	26
ดอนเมือง	4	2,506	151	170	75
ต.หลักหก	6	929	218	86	-
รวม	38	6,141	1,034	368	101

ปี 2566 เป้าหมาย 100 ครั้วเรือน ผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 มีการอนุมัติโครงการและงบประมาณ จำนวน 100 ครั้วเรือน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ของเป้าหมาย

ผลจากการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง ก่อให้เกิดระบบจัดการร่วมในรูปแบบของกลุ่มออมทรัพย์และสหกรณ์ เกิดการออมทรัพย์ร่วมกัน สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของร่วมกัน เป็นการขยับบ้านเรือน/ ครั้วเรือนที่รुकกล้าคลองขึ้นมาจัดระเบียบร่วมกัน โดยมีรูปแบบการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่หลากหลาย เช่น การปรับปรุงในที่ดินเดิม มีการเช่าที่ดินร่วมกัน จัดระเบียบการอยู่อาศัยเพื่อรองรับครั้วเรือนที่รुकกล้าคูคลอง การสร้างชุมชนในที่ดินใหม่ที่ชุมชนจัดการที่อยู่อาศัยร่วมกันในลักษณะการซื้อหรือเช่าที่ดินและปลูก

สร้างที่พักอาศัยร่วมกัน ในกรณีที่ไม่สามารถปรับปรุงในที่เดิมได้ และเกิดการแก้ไขปัญหาการรुक้าของชุมชนริมคลองและพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยผู้มีรายได้น้อยสามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง มีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการและสิ่งแวดล้อมที่ดีสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน ส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนสถานะ จากผู้รูก้า/ก่อสร้างไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็น “ผู้อยู่อาศัยถูกกฎหมาย” และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐ ส่งผลให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีบ้านที่มั่นคง และอยู่อาศัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงชุมชนวัดรังสิต จำกัด ตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี

ชุมชนวัดรังสิต ตั้งอยู่ในพื้นที่ตำบลหลักหก จังหวัดปทุมธานี มีสมาชิกมาจาก 2 หมู่บ้าน (หมู่ที่ 5/หมู่ 7) ชุมชนมีพื้นที่ 1,650 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร ปัจจุบันสร้างบ้านแล้วเสร็จ 218 หลัง

สหกรณ์เคหสถานชุมชนประชาร่วมใจ 1 จำกัด เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ชุมชนประชาร่วมใจ 1 ตั้งอยู่หลังวัดเสมียนนารี เขตจตุจักร มีพื้นที่ชุมชน 1,166 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร ปัจจุบันอยู่ สร้างบ้านแล้วเสร็จ 291 ครัวเรือน

สหกรณ์เคหสถานประชาร่วมใจ 2 จำกัด เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

ชุมชนประชาร่วมใจ 2 ตั้งอยู่ใกล้กับวัดเสมียนนารี บริเวณถนนเทศบาลสงเคราะห์ เขตจตุจักร มีพื้นที่ชุมชน 772 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร มีสมาชิกจำนวน 203 ครอบครัว ดำเนินการเช่าที่ดินนารักษ์ 10 ไร่ 2 งาน 9 ตารางวา ปัจจุบันสร้างบ้านแล้วเสร็จ 198 หลัง

สหกรณ์เคหสถานพัฒนา 99 มีสุขร่วมใจ จำกัด เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ชุมชนหลักสี่พัฒนา 99 ตั้งอยู่ติดกับศูนย์การค้าไอทีสแคว์และวัดหลักสี่ เขตหลักสี่ มีพื้นที่ชุมชน 260 เมตร ได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร มีสมาชิกจำนวน 98 ครอบครัว ดำเนินการเช่าที่ดินนารักษ์ 3 ไร่ 1 งาน 45 ตารางวา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรื้อย้ายและกำลังก่อสร้างบ้าน

วิดิทัศน์ รักษ์ที่คลองเปรม
ชุมชนเปรมประชาสมบูรณ์
เขตดอนเมือง

3
โครงการบ้านพอเพียง

เป็นการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้กับประชาชนที่มีรายได้น้อยประสบปัญหาความเดือดร้อนที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านที่ก่อสร้างมานานแล้วมีสภาพชำรุดทรุดโทรม ก่อสร้างด้วยวัสดุที่ไม่มั่นคง ไม่ได้ปรับปรุงซ่อมแซม และครอบครัวขยายที่มีความจำเป็นต้องก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ แต่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีรายได้น้อยเพียงพอนำมาใช้ในการเติมซ่อมแซม ปรับปรุง ต่อเติมบ้าน หรือการสร้างใหม่แทนบ้านเดิมที่มีสภาพทรุดโทรม ซึ่งอาจเป็นภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อยู่อาศัย โดยมีหลักการสำคัญในการดำเนินงาน คือ ใช้กระบวนการทำงานที่ชุมชนเป็นแกนหลักในการร่วมกันแก้ไขปัญหา เชื่อมโยงเครือข่าย กลุ่ม/องค์กรชุมชนในตำบลหรือองค์กรชุมชนตำบลที่มีทุนด้านการพัฒนาต่างๆ เช่น สภาองค์กรชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน องค์กรการเงินชุมชน ฯลฯ กับกลุ่มผู้เดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในการจัดการปัญหาร่วมกัน

การดำเนินงานโครงการบ้านพอเพียง ภายใต้แผนแม่บทการพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2579) มีเป้าหมายรวม 352,000 ครัวเรือน จากการดำเนินงานในปี 2560 - 2566 เกิดการพัฒนาที่อยู่อาศัยในการปรับปรุง ซ่อมแซมและก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยครอบคลุม 77 จังหวัด 129,434 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 36.77 ของเป้าหมายรวม

ในปี 2566 เกิดการซ่อมแซม/ปรับปรุง/สร้างที่อยู่อาศัยให้กับครัวเรือนยากจน 25,655 ครัวเรือน 2,248 ตำบลใน 77 จังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนยากจนที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัยในชุมชน มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคงและคุณภาพชีวิตในการอยู่อาศัยที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลต่อสุขภาวะของผู้อยู่อาศัยที่เป็นครัวเรือนยากจนภายใต้แนวคิด “สร้างบ้าน สร้างสุข สร้างความมั่นคงในชีวิต” โดยการสนับสนุนให้ชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้าง/ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้เดือดร้อนในพื้นที่ ทำให้ชุมชนต่างๆ เกิดการตื่นตัวร่วมกันดำเนินงานในทุกขั้นตอนของการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย ตั้งแต่การสำรวจ กลั่นกรองข้อมูล ผู้เดือดร้อน การคัดเลือก การรวมกลุ่มผู้เดือดร้อน จัดซื้อวัสดุและดำเนินการก่อสร้างร่วมกัน ซึ่งทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ภายใต้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน โดยการสมทบ/ร่วมแรงก่อสร้างของผู้เดือดร้อนและคนในชุมชน และเกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน หน่วยงานท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคประชาสังคมในการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรร่วมดำเนินการ ทำให้ผู้มีรายได้น้อยสามารถเข้าถึงสวัสดิการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัย อันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิต เป็นการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคมตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อันเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและแก้ไขปัญหาความยากจนตามเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลด้านการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานรากในการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและสร้างชุมชนที่น่าอยู่

รูปธรรมบ้านพอเพียง

บ้านพอเพียงตำบลสบง อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดพะเยา โดย สภาองค์กรชุมชนตำบลสบง

บริบทพื้นที่/เป้าหมายสำคัญการพัฒนาที่อยู่อาศัย : ตำบลสบง มีพื้นที่ 23,125 ไร่ หมู่บ้านทั้งหมด 12 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 3,567 ครัวเรือน ประชากร 8,146 คน โดยมีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาประกอบด้วย (1) ครัวเรือนยากจนในพื้นที่ชนบทที่มีปัญหาความเดือดร้อนด้านที่ดินและที่อยู่อาศัย (2) สภาพที่อยู่อาศัยไม่มั่นคงแข็งแรง รวมทั้งพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติ ไล่อื้อ และที่อยู่อาศัยได้รับความเสียหาย (3) คนยากจน/รายได้น้อย เดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย/บ้านทรุดโทรม/แออัด

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อนทั้งตำบล โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับท้องที่ ท้องถิ่น ภาคี ในการจัดทำแผนงานข้อมูล กลไก และงบประมาณดำเนินการ
2. กำหนดเป้าหมายสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยจัดทำแผนระยะยาว 3-5 ปี ภายใต้หลักคิด “สบงน่าอยู่ ยั่งยืน” ใช้ข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน 5 ปี จำนวน 74 ครัวเรือน ในการจัดทำแผนงานและให้คนทั้งตำบลเป็นเจ้าของร่วมแก้ไขปัญหา
3. โครงการบ้านพอเพียง เป็นเครื่องมือในการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และเชื่อมโยงขบวนการอย่างบูรณาการ ทั้งผู้เดือดร้อน กลุ่ม/องค์กรชุมชน ท้องที่ ท้องถิ่น หน่วยงานภาคเอกชน และภาคีพัฒนาต่าง ๆ ร่วมหนุนเสริม ใช้ความรู้ความสามารถและทรัพยากรจากทุกประเด็นงาน บูรณาการการทำงานและบริหารร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้ใหม่และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น
4. บูรณาการแผนการพัฒนาครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านที่อยู่อาศัย คุณภาพชีวิต และด้านอื่น ๆ โดยแผนของชุมชนได้รับการบรรจุในแผนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ความร่วมมือการพัฒนาในพื้นที่และการบูรณาการทุนร่วม

- พอช. สนับสนุนงบประมาณ 250,800 บาท
- กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) สนับสนุนบูรณาการกลุ่มเป้าหมายร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาอาชีพ
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยาสนับสนุนการสำรวจข้อมูลผู้เดือดร้อน โดยความร่วมมือการสำรวจ อพม.และสภาองค์กรชุมชนตำบลสบง
- หน่วยงานท้องถิ่น สนับสนุน สถานที่/บุคคลากร/แผนงาน
- กองทุนสวัสดิการชุมชน สนับสนุนค่าแรง/ค่าอาหาร งบประมาณ 20,000 บาท
- ร้านค้าวัสดุก่อสร้าง สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ 5,000 บาท
- ผู้รับผลประโยชน์ เครือญาติ ผู้นำชุมชน สนับสนุน ค่าอาหาร/ค่าแรง 10,000 บาท

ตัวอย่าง ภูมิธรรม/ความสำเร็จ

นางสุข ต๊ะใจ

บ้านเลขที่ 499 หมู่ที่ 1 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1 คน

จุดซ่อมแซม ผนังบ้าน/ระเบียบหน้าบ้าน

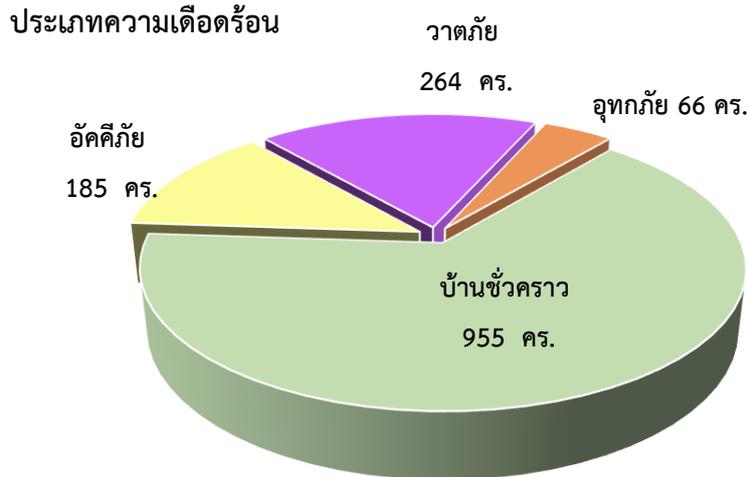

4 โครงการพัฒนา ที่อยู่อาศัยชั่วคราว/ ภัยพิบัติ

ปัญหาไฟไหม้ไลรื้อที่อยู่อาศัยและภัยพิบัติต่างๆ เป็นภาวะฉุกเฉินที่ชุมชนมักประสบในปัจจุบัน มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนค่อนข้างมาก โดยเฉพาะการเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ซึ่งเป็นปัญหาที่ชุมชนไม่อาจคาดการณ์ได้ เป็นความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ทั้งนี้ในกระบวนการเตรียมความพร้อมจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ ต้องใช้ระยะเวลานาน ชุมชนที่ประสบเหตุจึงมีความจำเป็นต้องมีที่พักอาศัยชั่วคราวรองรับ

โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไลรื้อ ภัยพิบัติ เป็นการสนับสนุนชุมชนที่ประสบภัยพิบัติ ไฟไหม้ ไลรื้อ หรือจำเป็นต้องรื้อย้ายเพื่อสร้างชุมชนใหม่ ในปี 2566 เกิดการสนับสนุนที่อยู่อาศัยชั่วคราวให้แก่ชุมชนที่ประสบภัย 1,470 ครัวเรือนใน 30 จังหวัด วงเงิน 26.46 ล้านบาทครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ดังนี้

(1) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10 จังหวัด 60 ครัวเรือน
(2) ภาคใต้	6 จังหวัด 163 ครัวเรือน
(3) ภาคกรุงเทพฯ ปริมณฑลและตะวันออก	7 จังหวัด 951 ครัวเรือน
(4) ภาคกลางและตะวันตก	1 จังหวัด 10 ครัวเรือน
(5) ภาคเหนือ	6 จังหวัด 286 ครัวเรือน

ผลจากการสนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว ส่งผลให้กลุ่มคนด้อยโอกาสหรือคนจนที่สุดในสังคมและเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเร่งด่วน/เฉพาะหน้าจากกรณีเพลิงไหม้ ไล่อื้อ หรือต้องรื้อย้ายได้รับการดูแลในกรณีที่อยู่อาศัยรองรับเฉพาะหน้าและได้รับโอกาสในการพัฒนา เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยที่มั่นคงต่อไป

พอช. ช่วยเหลือผู้ประสบภัยเหตุเพลิงไหม้ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

เกิดเหตุเพลิงไหม้บ้านเรือนประชาชนในชุมชนหลังวัดกาญจนสิงหาสน์ (วัดทอง) ถ.วัดแก้ว-เงินทอง แขวงคลองชักพระ เขตตลิ่งชัน กทม. ที่เกิดเหตุเป็นชุมชนที่ปลูกสร้างหนาแน่น ลักษณะเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น เก้าแก่ ติดกับคลองชักพระ ทางเข้าชุมชนคับแคบ รถบรรทุกน้ำไม่สามารถเข้าถึงได้ หลังจากควบคุมไฟได้เรียบร้อยตรวจสอบพบว่า มีครัวเรือนที่ได้รับความเสียหายทั้งสิ้น 9 ครัวเรือน โดยจากสภาพความเป็นอยู่ พบว่าจุดต้นเพลิงมาจากบ้านเช่าที่เป็นไม้ทั้งหลังซึ่งสภาพบ้านเป็นบ้านไม้ติดกัน เมื่อเกิดประกายไฟ ทำให้ลุกลามไปห้องเช่าข้างเคียงอย่างรวดเร็ว

คณะกรรมการสภาองค์กรชุมชนเขตตลิ่งชัน ร่วมกับสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ลงพื้นที่สำรวจพื้นที่เพื่อประเมินสถานการณ์วางแผนให้ความช่วยเหลือ และเริ่มต้นทำความเข้าใจกับผู้เดือดร้อน พร้อมทั้งประสานหน่วยงานในพื้นที่เพื่อเยียวยาความเดือดร้อนอย่างเร่งด่วน พร้อมมอบงบประมาณโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราวกรณีไฟไหม้ไล่อื้อแก่ชุมชนเขตตลิ่งชัน จำนวน 9 ครัวเรือน ครัวเรือนละ 18,000 บาท รวม เป็นเงิน 162,000 บาท

3.3 สรุปผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เทียบกับเป้าหมายใน 13 แผนงาน ดังนี้

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
1. การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง		
1.1 การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล	1,050 ตำบล	↑ 1,135 ตำบล (ร้อยละ 108.10)
1.2 การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น	1,162 ตำบล	↑ 1,366 ตำบล (ร้อยละ 117.56)
2. การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น		
2.1 การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้ร้อยละในเมืองและชนบท	500 ตำบล/เมือง	↑ 512 ตำบล (ร้อยละ 102.40)
3. การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท	29,850 ครั้วเรือน	↑ 31,368 ครั้วเรือน (ร้อยละ 105.09)
3.1 การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัย “บ้านมั่นคง”	3,750 ครั้วเรือน	↑ 4,143 ครั้วเรือน (ร้อยละ 110.48)
3.2 บ้านพอเพียง	25,000 ครั้วเรือน	↑ 25,655 ครั้วเรือน (ร้อยละ 102.62)
3.3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร	100 ครั้วเรือน	↑ 100 ครั้วเรือน (ร้อยละ 100.00)
3.4 การพัฒนาที่อยู่อาศัยชั่วคราว กรณีไฟไหม้ ไล่อื้อ ภัยพิบัติ	1,000 ครั้วเรือน	↑ 1,470 ครั้วเรือน (ร้อยละ 147.00)
4. การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ	210 ตำบล/เมือง	↑ 343 ตำบล (ร้อยละ 163.33)
5. การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	50 หน่วยงาน/องค์กร	↑ 65 หน่วยงาน (ร้อยละ 130.00)
6. การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนรุ่นใหม่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนา	ร้อยละ 80 (2,910 คน)	↑ 5,327 คน (ร้อยละ 183.06)
7. การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	1,050 ตำบล	↑ 1,162 ตำบล (ร้อยละ 110.67)
8. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน		
8.1 โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน	780 กองทุน	↑ พัฒนาและสมทบงบประมาณกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,663 กองทุน (ร้อยละ 213.21) ครอบคลุมสมาชิก 1,130,315 คน
8.2 รับรองมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน	500 กองทุน	↑ 1,005 กองทุน (ร้อยละ 201.00)
9. การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้สินเชื่อ		
9.1 การพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารจัดการขององค์กรผู้ใช้สินเชื่อ	ร้อยละ 80 (เป้าหมาย 100 องค์กร)	↑ ร่วมกับกรมตรวจบัญชีสหกรณ์และกรมส่งเสริมสหกรณ์อบรมบัญชีให้กับกลุ่ม/สหกรณ์ รวม 243 คน จาก 141 องค์กร (ร้อยละ 141.00)
9.2 การฟื้นฟูและแก้ไขปัญหาสินเชื่อผิดนัด	NPL ร้อยละ 10	↑ NPL ร้อยละ 9.29
10. การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
10.1 พัฒนาและส่งเสริมการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการปฏิบัติงาน	4 ระบบ	↑ พัฒนาศักยภาพการใช้ระบบสารสนเทศ 4 ระบบผ่านการอบรมการใช้งานโปรแกรมของ

แผนงาน	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน
		สถาบันให้กับเจ้าหน้าที่และขบวนองค์กรชุมชน
10.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสู่การเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ	75 คะแนน	 พัฒนาระบบข้อมูลให้เป็นดิจิทัล เพื่อการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐ (Open data) ในข้อมูลบ้านพอเพียงสามารถจัดทำชุดข้อมูลได้ครบถ้วนตามเกณฑ์การประเมินขั้นสูง (100 คะแนน)
11.การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ		
11.1 การพัฒนาองค์ความรู้/นวัตกรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	20 ชุด	 ชุดองค์ความรู้ 20 พื้นที่ ประกอบด้วย ชุดพื้นที่พัฒนากระบวนการประยุกต์ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี 10 พื้นที่ใน 3 จังหวัด และชุดพื้นที่ตำบลเข้มแข็งคนมีคุณภาพ 10 พื้นที่ใน 7 จังหวัด
11.2 การผลิตสื่อและการสื่อสารสู่สาธารณะ		- พัฒนาศักยภาพนักสื่อสารชุมชน 823 คน - ผลิตและสื่อสารผ่านรายการ วิทย์ สื่อโทรทัศน์ และระบบ Line Official Account ของสถาบัน ปัจจุบันมีสมาชิก 1,303 คน นับเป็นช่องทางในการสื่อสารกับชุมชนและสาธารณะอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง
12. การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม		
12.1 รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการบริหารเงินทุน	166.34 ล้านบาท	 195.72 ล้านบาท (ร้อยละ 117.66)
12.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	400 คะแนน	 456.11 คะแนน
12.3 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุม ดูแลกิจการของคณะกรรมการฯ	100 คะแนน	 95 คะแนน (ร้อยละ 95.00)
13. การบริหารและพัฒนาบุคลากร		
ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับ การพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90		 พัฒนาศักยภาพบุคลากร โดยหน่วยงานภายนอกและภายในหน่วยงาน จำนวน 144 คน และศึกษา ทบทวนระบบการประเมินสมรรถนะผู้ปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กร ดังนั้น การประเมินสมรรถนะบุคลากรจึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนงานและเป้าหมาย

3.4 สรุปผลการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการสถาบันฯ

3.4.1 การสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก

เป็นการริเริ่มขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติใหม่ๆ โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นเครื่องมือในการเปิดพื้นที่การทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่าง ๆ ที่กว้างขวางขึ้น อันเป็นการสร้างและพัฒนาคนในพื้นที่ และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายองค์กรชุมชนในการพัฒนาผ่านศูนย์เด็กเล็ก ซึ่งมีพื้นที่เป้าหมายใน 44 จังหวัด 89 อำเภอ/เขต 116 ท้องถิ่น 179 ศูนย์ โดยคณะอนุกรรมการบ้านมั่นคงและการจัดการที่ดิน มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2566 เห็นชอบโครงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยการใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน วงเงิน 6,000,000 บาท

ดร.กอบศักดิ์ ประธานบอर्ड พอช. : เดินหน้าเปลี่ยนประเทศไทย !! สร้างชุมชนเข้มแข็ง ใช้ศูนย์เด็กเป็นฐาน พัฒนาคนตั้งแต่ปฐมวัย นวัตกรรม 60 แห่งทั่วประเทศ

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล พร้อมด้วยผู้บริหาร พอช. ผู้นำ ขบวนการองค์กรชุมชน รวมทั้งภาคีเครือข่าย ได้ริเริ่มขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนในมิติใหม่ๆ หลายด้าน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ เชิญชวนภาคเอกชน หน่วยงานรัฐ องค์กรต่างประเทศ มาร่วมกันสนับสนุนชุมชน มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน โดยมีแนวคิดในการสร้างผู้นำรุ่นใหม่ๆ ให้มีความรู้ สามารถใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมมาพัฒนาชุมชน นำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชน ใช้ศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน พัฒนาคนตั้งแต่ปฐมวัย หากจะพัฒนาคนในประเทศก็ต้องเริ่มพัฒนาคนตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะในช่วง 6 ปีแรกของชีวิต เพราะเป็นช่วงที่เด็กกำลังมีพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

ในช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2566 ดร.กอบศักดิ์ พร้อมด้วยผู้บริหาร พอช. และผู้นำชุมชนได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรบริหารส่วนตำบลบางคู้อ.ท่าวัง จ.ลพบุรี จากนั้นจึงนำไปสู่การ นำร่องพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก 60 แห่งทั่วประเทศ ผ่าน ‘โครงการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเป็นฐาน’ ขึ้นมาเพื่อทำงานร่วมกับผู้นำชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพอช.จะเปิดเวทีทำความเข้าใจกับชุมชนที่มีความสนใจและมีความพร้อมที่จะพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเข้ามาร่วมดำเนินการต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566

จัดทำบันทึกความร่วมมือการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชนผ่านการพัฒนาคน โดยใช้การพัฒนาศูนย์เด็กเล็กเป็นฐาน ร่วมกับ 4 หน่วยงาน วันที่ 7 มิถุนายน 2566 ร่วมกับ 4 หน่วยงาน ได้แก่ (1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (3) สถาบันพัฒนาระบบบริการสุขภาพองค์รวม (สพบ.) (4) มูลนิธิยุวพัฒน์ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กปฐมวัย/เด็กเล็กในชุมชน ส่งเสริม สนับสนุน สร้างการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานรัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน ซึ่งแต่ละศูนย์จะใช้ระยะเวลา 10 วัน ในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 5 วันแรกในการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม และ 5 วันต่อมา จะเป็นเสริมสร้างการเรียนรู้การสอนเพื่อพัฒนาการที่สมวัย ภายใต้แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบบูรณาการโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง ในรูปแบบการจัดการเรียนการสอน Active learning ตามแนวทาง Hing Scope / RIELE Thailand และเด็กได้เรียนรู้ ผ่านการลงมือกระทำอย่างสร้างสรรค์

การดำเนินการปรับสภาพแวดล้อมของศูนย์เด็ก

มุมนิทาน มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมบล็อก การจัดพื้นที่ของศูนย์เด็กเล็ก พลิกโฉมห้องเรียน โดยแบ่งเป็น 4 โซนหลัก คือ โซนหน้าเสาธง จุดล้างมือ โซนเช็คอิน จุดเก็บของ โซนกิจกรรม 5 มุม โซนโรงอาหารและห้องน้ำ

การดำเนินการปรับการเรียนการสอน

1.การพัฒนาครู 81 คน - ฝึกกระบวนการโดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางตามแนวทางเรียนรู้ของ ICAP

2. การพัฒนาเจ้าหน้าที่ภาคสนาม 8 คน - ฝึกอบรมความรู้ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดของ High Scope ซึ่งเป็นการสอนที่เน้นการลงมือทำผ่านมุมเล่นที่หลากหลาย ด้วยสื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก

3. การพัฒนาเด็กปฐมวัยในชุมชน 1,548 คน - มีการพัฒนาทักษะสมองส่วนหน้า (Executive Function: EF) และวินัยเชิงบวก

จากเป้าหมายการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กจำนวน 60 ศูนย์ ประกอบด้วย ศูนย์ต้นแบบ 20 ศูนย์และศูนย์ขยายผล 40 ศูนย์ ความสำเร็จในปี 2566 มีการดำเนินการใน 37 ศูนย์ ดังนี้

ภาค	เป้าหมาย ศูนย์ต้นแบบ	ผลการดำเนินงาน พัฒนาศูนย์ต้นแบบ	เป้าหมาย ศูนย์ขยายผล	ผลการดำเนินงาน พัฒนาศูนย์ขยายผล
เหนือ	5	4	12	8
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4	4	2	2
ใต้	5	3	14	4
กลางและตะวันตก	3	2	9	6
กทม.และตะวันออก	3	2	3	2
รวม	20	15	40	22

ตัวอย่างกิจกรรม : ลงพื้นที่ทำความเข้าใจโครงการ เพื่อปรับกายภาพห้องเรียน ปรับหลักสูตรการเรียนรู้ และสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับเด็กเล็ก ณ ศูนย์เด็กเล็กชุมชนเย็นอากาศ 2 เขตยานนาวา กรุงเทพฯ ร่วมกับคุณครูศูนย์เด็กเล็ก เจ้าหน้าที่เขตยานนาวา และคณะกรรมการชุมชนเย็นอากาศ 2

ตัวอย่างกิจกรรม : เยี่ยมชมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลเนินกว่า อำเภอกอกรพระ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อให้กำลังใจและพบปะผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงทีมงานผู้ดูแลศูนย์เด็ก พร้อมทั้งวางแนวทางการขยับงานเรื่องศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบต่อไป

3.4.2 การขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิต

ป่าชุมชนและฝายมีชีวิต เป็นอีกโครงการหนึ่งที่ พอช.และหน่วยงานภาคีเครือข่ายร่วมกันขับเคลื่อน โดยมีการแต่งตั้ง คณะทำงานสนับสนุนการขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิต ซึ่งมีนายเดโช ไชยทัก ที่ปรึกษา คณะกรรมการสถาบันฯ เป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนหน่วยงานร่วมเป็นคณะทำงาน ได้แก่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักจัดการป่าชุมชน กรมป่าไม้ มูลนิธิชุมชนไท ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า ประเทศไทย สถาบันการเรียนรู้จัดการตนเอง และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร มีบทบาทหน้าที่กำหนดแนวทางในการสนับสนุนการขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญ และจัดทำแผนปฏิบัติการร่วมกับภาคีพัฒนา พร้อมทั้งออกแบบเครื่องมือในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งในการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิต เพื่อเป็นไปตามแนวทางที่กำหนด

ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา มีการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ป่าต่างๆ ทั่วประเทศก่อนจะมี พ.ร.บ. ป่าชุมชน และหลังจากมีพ.ร.บ. แล้วจนถึงปัจจุบัน มีประมาณ 12,000 แห่ง เนื้อที่รวมประมาณ 6.6 ล้านไร่ และกรมป่าไม้มีเป้าหมายภายในปี 2570 จะเพิ่มจำนวนป่าชุมชนที่ความพร้อมและอยากจัดตั้งป่าชุมชน รวมทั้งชุมชนที่มีการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว จัดทำแผนจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิต และใช้ประโยชน์จากป่าตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพื่อเป็นพื้นที่นำร่องประมาณ 15 แห่งภายในปีนี้ และนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆต่อไป

ข้อมูลจากกรมป่าไม้ระบุว่า ปัจจุบันกรมป่าไม้ได้ส่งเสริมการจัดตั้งป่าชุมชนทั่วประเทศแล้วจำนวน 12,117 แห่ง ชุมชนมีส่วนร่วม 13,855 หมู่บ้าน เนื้อที่รวม 6.6 ล้านไร่ จากการประเมินกรมป่าไม้ มีประชาชนได้รับประโยชน์จากป่า 3,948,675 ครัวเรือน เกิดมูลค่าการพึ่งพาป่าชุมชน ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ จำนวน 4,907 ล้านบาท การกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ในป่าชุมชนเพื่อช่วยลดภาวะโลกร้อน รวม 42 ล้านตันคาร์บอน การกักเก็บน้ำในดินและการปล่อยน้ำท่า 4.562 ล้านลูกบาศก์เมตร และการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศน์ของป่า 595,857 ล้านบาท

นอกจากการสนับสนุนการจัดตั้งป่าชุมชนแล้ว พอช.และภาคีเครือข่ายร่วมกันสนับสนุนการสร้างฝายชะลอน้ำเพื่อกักเก็บน้ำเอาไว้ใช้ยามฤดูแล้ง นอกจากนี้ยังมีประโยชน์มากมาย เช่น

(1) ช่วยชะลอการไหลของน้ำ ทำให้น้ำซึมลงไปใต้ดิน จากเดิมที่ฤดูน้ำหลาก น้ำจะไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็ว

(2) ชะลอความแรงของน้ำ ช่วยลดการกัดเซาะของตลิ่ง

(3) ช่วยดักตะกอน กิ่งไม้ เศษไม้ ดิน หิน โคลน ททราย ทำให้น้ำหลังฝายตื่นเงินข้างลง

(4) ช่วยเก็บกักน้ำ ทำให้เกิดความชุ่มชื้นบริเวณและพื้นที่เหนือฝาย ช่วยป้องกันไฟป่า

(5) ช่วยให้เกษตรกรมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เช่น ปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำนา ทำสวน

(6) เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เช่น ปลา ปู กุ้ง หอย

(7) เป็นแหล่งอาหารของชาวบ้าน มีเห็ด หน่อไม้ สมุนไพร บนพื้นที่ริมตลิ่ง ริมห้วย

(8) เก็บความชุ่มชื้น เพิ่มปริมาณน้ำใต้ดิน ใช้ประโยชน์ในการทำประปาหมู่บ้าน

ส่วนวิธีการสร้างฝายชะลอน้ำนั้น มีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ และภูมิปัญญาของชาวบ้าน เช่น ภาคเหนือพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขา ชาวบ้านจะช่วยกันสร้างฝายในลำห้วยที่ไหลมาจากดอย โดยใช้ไม้ นำมาปักขวางกันลำห้วย ใช้ดิน หิน และปูนซีเมนต์มาเสริมความแข็งแรงเพื่อดำเนินงานกระแสน้ำ เป็น ภูมิปัญญาชาวบ้านที่สืบทอดกันมานาน เรียกว่า ฝายแม้ว เพราะมีที่มาจากชาวม้ง ที่คิดค้นสร้างฝายชนิดนี้ขึ้นมา

หนุนเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ส่งเสริมปลูกไม้มีค่าไร่ละ 2 ล้านบาท-สร้างป่าชุมชน-ฝายมีชีวิต

ประธานบอร์ด พอช. หนุนโครงการส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง สร้างเศรษฐกิจชุมชน โดยส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า ต้นละ 2-3 หมื่นบาท ไร่ละ 2 ล้านบาท พร้อมร่วมมือกับกรมป่าไม้ส่งเสริมป่าชุมชน ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2570 สร้างป่าชุมชน 15,000 แห่งทั่วประเทศ เนื้อที่รวม 10 ล้านไร่ เพื่อเป็นแหล่งอาหาร สร้างระบบนิเวศน์ ดิน น้ำ ป่า

ส่วนการสร้างฝายมีชีวิตนั้น ประธานบอร์ดได้ให้ความสำคัญตั้งแต่สมัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในปี 2561 โดยสนับสนุนโครงการ ‘ประชารัฐร่วมใจสร้างฝายมีชีวิต’ เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำ สร้างความชุ่มชื้นให้ผืนดิน ตามแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เรื่องการพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้ โดยใช้ “ฝายกันน้ำ” และมีการนำนโยบายนั้นมาทำต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมให้เกิดฝายกันน้ำ ช่วยสร้างความชุ่มชื้น เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้ ต้นน้ำลำธาร คืนความอุดมสมบูรณ์ให้แก่แผ่นดิน

ความคืบหน้าการดำเนินงานในปี 2566

โครงการฯ มุ่งเน้นค้นหาพื้นที่ที่มีต้นทุนและศักยภาพ เพื่อให้เกิดศูนย์ประสานงานในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยให้ความสำคัญเรื่องระบบบริหารจัดการที่มีความพร้อมในการทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงานบริหารจัดการป่าชุมชน พร้อมการขยายผลขับเคลื่อนงานใน 4 มิติ

มิติที่ 1 กลไกทางด้านสังคม ผ่านคณะทำงานระดับต่างๆ

มิติที่ 2 การสร้างเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้จากท่องเที่ยวสมุนไพร เรือนแพะซ่า 8 จุด

มิติที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการฟื้นฟู/ฝายชะลอน้ำ/แนวกันไฟ การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการปลูกป่า 2,400 ไร่ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสิ่งแวดล้อมโลก

มิติที่ 4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในระดับชุมชน จังหวัด ภาคและระดับประเทศ นำไปสู่การพัฒนาศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนป่าชุมชนฯ ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่ ประกอบด้วย

1. ภาคเหนือ : จ.เชียงใหม่ จ.น่าน จ.นครสวรรค์ และจ.อุทัยธานี

- 1.1. ป่าชุมชนบ้านยางเปียง ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่
- 1.2. ป่าชุมชนบ้านนาเลา ต.พงษ์ อ.สันติสุข จ.น่าน
- 1.3. ป่าชุมชนแม่เป็น-แม่วังก์-ชุมตาบง อ.แม่เป็น จ.นครสวรรค์
- 1.4. ป่าชุมชนตำบลแก่นมะกรูด อ.บ้านไร่ จ.อุทัยธานี

2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : จ.สกลนคร จ.อุดรธานี และจ.เลย
 - 2.1. ป่าชุมชนบ้านดอนกอย ต.สว่าง อ.พรรณานิคม จ.สกลนคร
 - 2.2. ป่าชุมชน ต.กุดหมากไฟ อ.หนองวัวซอ จ.อุดรธานี
 - 2.3. ป่าชุมชนสะนาแป ป่าชำเตย บ้านน้ำพุ ต.โป่ง อ.ด่านซ้าย จ.เลย
3. ภาคกลางตะวันตก : จ.ราชบุรี จ.เพชรบุรี และจ.กาญจนบุรี
 - 3.1. ป่าชุมชนบ้านสระสี่มุม ต.เขาขลุ่ย อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี
 - 3.2. ป่าชุมชนบ้านถ้ำเสือ ต.แก่งกระจาน อ.แก่งกระจาน จ.เพชรบุรี
 - 3.3. ป่าชุมชนบ้านหนองหิน-เขาสูง ต.เขาสามสิบหาบ อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี
4. ภาคกลางตะวันออก : จ.ฉะเชิงเทรา จ.ระยอง และจ.ตราด
 - 4.1. ป่าชุมชนบ้านร่มโพธิ์ทอง ต.คอลตะเกรา อ.ท่าตะเกียบ จ.ฉะเชิงเทรา
 - 4.2. ป่าชุมชนบ้านหนองม่วง ต.ชุมแสง อ.วังจันทร์ จ.ระยอง
 - 4.3. ป่าชุมชน ต.ท่ากุ่ม อ.เมืองตราด จ.ตราด
5. ภาคใต้ : จ.สุราษฎร์ธานี จ.นครศรีธรรมราช
 - 5.1. ป่าชุมชนทุ่งจอบ ต.เสวีต อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี
 - 5.2. ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช

ชุมชนต้นแบบ 15 พื้นที่

ที่มีการจัดทำข้อมูลประเมินสถานะ ทุนและศักยภาพ ความพร้อมของพื้นที่ป่า พร้อมการขยายผลขับเคลื่อนงานใน 4 มิติ

- กลไกทางด้านสังคม ผ่านคณะทำงานระดับต่างๆ
- การสร้างเศรษฐกิจจากการบริหารจัดการทรัพยากรป่าชุมชน เพื่อสร้างรายได้จากท่องเที่ยว สมุนไพร เรือแพะเช่า อ. จุด
- ด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่องการฟื้นฟูสายชะลอน้ำ/แนวกันไฟ การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการปลูกป่า 2,400 ไร่ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ที่รองรับต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ของสิ่งแวดล้อมโลก
- การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในระดับชุมชน จังหวัด ภาคและระดับประเทศ

ทั้งนี้ ในปี 2566 ภายใต้การขับเคลื่อนป่าชุมชนและฝ่ายมีชีวิต มีการสนับสนุนการจัดการความรู้และพัฒนานโยบายสาธารณะ ผ่านการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อสร้างเครือข่ายหนุนเสริมการทำงานระดับภาคีเครือข่าย และการขับเคลื่อนเวทีรณรงค์ในเครือข่าย เพื่อการพัฒนาแผนชุมชนด้านการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝ่ายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นเครื่องมือในการบูรณาการงานในพื้นที่

เวทีที่ 1 ระหว่างวันที่ 22- 23 มิถุนายน 66 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับกรมป่าไม้ ได้มีการจัดเวทีประชุมเชิงปฏิบัติการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการจัดการป่าชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดแผนพัฒนายุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายป่าชุมชน ในระดับพื้นที่ ในระดับจังหวัด และในระดับชาติ ก่อให้เกิดการบูรณาการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในการสนับสนุนงานพัฒนาป่าชุมชน และให้เกิดกลไกการพัฒนาแนวทาง/นวัตกรรม ในการขับเคลื่อนการจัดการบริหารป่าชุมชนและฝายมีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และตอบโจทย์ด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น โดยมีภาคีเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะทำงานป่าชุมชนฯ ใน 15 พื้นที่ทั่วประเทศ จำนวนกว่า 60 คน ณ โรงแรมเอปี่น่า เฮ้าส์ กรุงเทพมหานคร

ในการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบ ที่จะมีการเสริมการพัฒนาความเข้มแข็งของคณะกรรมการป่าชุมชน ด้วยการสร้างต้นแบบการจัดการ และนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้วยกลไกการพัฒนาที่ยั่งยืนและมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการบุคคลชุมชน หรือการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะในระดับพื้นที่และเครือข่าย ทำให้สังคมเล็งเห็นความสำคัญหรือของการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายอย่างยั่งยืน รวมทั้งปัจจัยเสี่ยงสุขภาพที่เป็นผลจากสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ว่าถ้าหากไม่มีการจัดการป่าชุมชนที่ดีและเข้มแข็งแล้วนั้น สุดท้ายก็จะกลายเป็นวิกฤตสิ่งแวดล้อม “Climate Crisis” หรือวิกฤตโลกร้อน ที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดสร้างรายได้ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์โดยชุมชน ในพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยว และให้บริการ ซึ่งรูปแบบการดำเนินการต้องดำเนินการในรูปแบบกลุ่ม/วิสาหกิจชุมชน และการใช้ไม้ต้องไม่ใช่การใช้ไม้หวงห้ามในพื้นที่ป่าสงวน เพื่อนำมาใช้ในการขายไม้ท่อน การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจชุมชนจากฐานราก (BCG) เป็นต้น

เวทีที่ 2 วันที่ 7 ก.ค. 2566 ที่ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) กรุงเทพฯ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ร่วมกับ พอช. กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ศูนย์วนศาสตร์ชุมชนเพื่อคนกับป่า-ประเทศไทย (RECOFTC-Thailand) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มูลนิธิชุมชนไท และมูลนิธิสืบนาคะเสถียร ร่วมลงนามในบันทึกความร่วมมือ (MOU) โดยมี ดร. กอบศักดิ์ ภูตระกูล ประธานกรรมการ พอช. ร่วมเป็นสักขีพยานการลงนาม มีผู้แทนหน่วยงานต่างๆ และผู้แทนชุมชนที่จะขับเคลื่อนโครงการป่าชุมชนนำร่อง 15 แห่งทั่วประเทศร่วม รวมกว่า 80 คน เพื่อสนับสนุนและขับเคลื่อนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน มุ่งมั่นร่วมกันสนับสนุนการบริหารจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตในพื้นที่ป่าชุมชน สร้างความตระหนักให้ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญของการจัดการป่าชุมชนและฝายมีชีวิตให้เกิดความยั่งยืน เสริมความเข้มแข็งชุมชน เสริมรายได้ครัวเรือน และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น

3.5 การประเมินการปฏิบัติงาน และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ

3.5.1 การประเมินการปฏิบัติงาน : เป็นการประเมินผลการปฏิบัติขององค์การมหาชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เป็นการดำเนินงานใน 4 องค์ประกอบ 10 ตัวชี้วัด โดยสรุปผลประเมินภาพรวมองค์กรอยู่ในระดับดีมาก ค่าคะแนน 99.50 คะแนน

สรุปผลการประเมินระดับองค์กรของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต่ำ (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
Performance Perspective							
องค์ประกอบที่ 1 ประสิทธิภาพการดำเนินงาน							
1.1 ร้อยละของกองทุนสวัสดิการชุมชนได้รับการรับรองมาตรฐานการสร้างหลักประกันความมั่นคงในชีวิตให้กับชุมชน (ตัวชี้วัดใหม่)	9	-	ร้อยละ 9.09 (500/5,500 กองทุน)	ร้อยละ 18.18 (1,000/5,500 กองทุน)	ร้อยละ 18.27 (1,005/5,500 กองทุน)	100	9
1.2 ร้อยละตำบลรูปธรรมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นสู่การพึ่งพาตนเองได้อย่างมั่นคงและสมดุล	8	ร้อยละ 24.71 (1,000/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 25.94 (1,050/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 27.18 (1,100/4,047 ตำบล)	ร้อยละ 28.04 (1,135/4,047 ตำบล)	100	8
1.3 ร้อยละของตำบลต้นแบบชุมชนเข้มแข็งในการจัดการตนเอง	10	ร้อยละ 16.99 (1,000/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 19.75 (1,162/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 22.50 (1,324/5,885 ตำบล)	ร้อยละ 23.21 (1,366/5,885 ตำบล)	100	10
1.4 จำนวนครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบทมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	10	28,175 ครัวเรือน	28,750 ครัวเรือน	29,325 ครัวเรือน	29,444 ครัวเรือน	100	10
1.5 จำนวนตำบล/เมืองที่องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชนมีความเข้มแข็งในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต (ตัวชี้วัดใหม่)	3	145 ตำบล/เมือง	210 ตำบล/เมือง	275 ตำบล/เมือง	343 ตำบล/เมือง	100	3
องค์ประกอบที่ 2 ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าในการดำเนินงาน							
2.1 ตัวชี้วัดที่แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารงาน 2.1.1) รายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการบริหารเงินทุน เพื่อลดภาระงบประมาณภาครัฐ	10	126.23 ล้านบาท	146.29 ล้านบาท	166.34 ล้านบาท	195.72 ล้านบาท	100	10
2.2 ตัวชี้วัดความคุ้มค่าในการดำเนินงาน	20	Result Chain พร้อม	Result Chain พร้อม	Result Chain พร้อมรายละเอียด	Result Chain พร้อมรายละเอียด	100	20

ตัวชี้วัด	น้ำหนัก (ร้อยละ)	เกณฑ์การประเมิน			ผลการดำเนินงาน		
		เป้าหมายขั้นต้น (50)	เป้าหมาย มาตรฐาน (75)	เป้าหมาย ขั้นสูง (100)	ผลการดำเนินงาน	คะแนนที่ได้ (เทียบจาก ค่าเป้าหมาย)	คะแนน ถ่วงน้ำหนัก
<ul style="list-style-type: none"> การจัดทำห่วงโซ่ผลการดำเนินงาน (Result Chain: RC) 		รายละเอียดครบถ้วนตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด	รายละเอียดครบถ้วนตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. กำหนด (เป้าหมายขั้นต้น) ที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่มแล้วเสร็จ	ครบถ้วนที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่ม (เป้าหมายขั้นมาตรฐาน) และคณะกรรมการองค์การมหาชนพิจารณาเห็นชอบ	ครบถ้วนที่ได้รับการปรับปรุงตามความเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องครบทุกกลุ่ม (เป้าหมายขั้นมาตรฐาน) และคณะกรรมการองค์การมหาชนพิจารณาเห็นชอบ		
Potential Perspective							
องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพขององค์การมหาชน (ผลการพัฒนาศักยภาพองค์กรสู่การเป็นระบบราชการ 4.0)							
3.1 การพัฒนาองค์กรสู่ดิจิทัล	10	- มีรายชื่อชุดข้อมูลที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ต่อโดยหน่วยงานพัฒนาประเทศหรือการบริการประชาชน - มีคำอธิบายชุดข้อมูล (Metadata) ที่สอดคล้องตามมาตรฐานที่ สพร. กำหนด (14 รายการ) ของทุกชุดข้อมูล - มีคำอธิบายทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด	- มีระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน (Agency Data Catalog) พร้อมแจ้ง URL ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และชุดข้อมูล ถูกนำขึ้นที่ระบบบัญชีข้อมูลหน่วยงาน และทรัพยากรข้อมูล (Resource) ของชุดข้อมูลเปิดทั้งหมด (15 ชุดข้อมูล) ถูกนำมาลงทะเบียนในระบบบัญชีข้อมูลภาครัฐ (GD Catalog) (10 คะแนน)	- คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด (20 คะแนน) - นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตอบโจทย์การนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล (5 คะแนน)	- คุณภาพทุกชุดข้อมูลเป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะแบบเปิดที่ สพร. กำหนด (20 คะแนน) - นำข้อมูลเปิดไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมตอบโจทย์ตามประเด็นขอบเขตการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ อย่างน้อย 1 ชุดข้อมูล (5 คะแนน)	100	10
3.2 การประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 (PMQA 4.0)	10	428.94 คะแนน	437.69 คะแนน	446.44 คะแนน	456.11 คะแนน	100	10
องค์ประกอบที่ 4 การควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน							
4.1 ร้อยละความสำเร็จของการพัฒนาด้านการควบคุมดูแลกิจการของคณะกรรมการองค์การมหาชน	10	50 คะแนน	75 คะแนน	100 คะแนน	ร้อยละ 100	100	9.50
คะแนนรวม							99.50
สรุปผลการประเมินระดับองค์กร							ดีมาก

หมายเหตุ : สรุปผลการประเมินระดับองค์กร

- ระดับดีมาก หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 90 คะแนนขึ้นไป
- ระดับดี หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 75 – 89.99 คะแนน
- ระดับพอใช้ หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ตั้งแต่ 60 – 74.99 คะแนน
- ระดับต้องปรับปรุง หมายถึง องค์กรมหาชนที่มีผลคะแนนเฉลี่ยทุกองค์ประกอบ ต่ำกว่า 60 คะแนน

3.5.2 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) รับรางวัล ‘เลิศรัฐ’ หน่วยงานรัฐที่มีผลงานเป็นเลิศปี 2566 ประเภท ‘ร่วมใจแก้จน’ บ้านมั่นคงเมืองชุมแพ จ.ขอนแก่น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จัดสัมมนาวิชาการและมอบรางวัลเลิศรัฐ ประจำปี 2566 ในวันที่ 7 กันยายน 2566 อาคารอิมแพคฟอรั่ม ศูนย์ประชุมเมืองทองธานี มีหน่วยงานต่างๆ ส่งผลงานเข้าประกวด 1,946 ผลงาน และมีผลงานที่ได้รับรางวัลรวม 238 รางวัล ทั้งส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน

โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้รับรางวัลเลิศรัฐประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สาขา การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ประเภทร่วมใจแก้จน (Collaboration towards Poverty Eradication) เรื่อง “การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยเมืองชุมแพ บ้านที่มากกว่าคำว่าบ้าน ที่ชุมชนร่วมสร้าง” โดยเป็นการนำเสนอเรื่องราวการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยในเมืองชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งรางวัลเลิศรัฐ เป็นรางวัลที่สำนักงาน ก.พ.ร. มอบให้กับหน่วยงานของรัฐที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารราชการบนพื้นฐานความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

**รายงานผลการดำเนินงาน
คณะกรรมการตรวจสอบ ปีงบประมาณ 2566**

คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระตามขอบเขตที่ระบุไว้ในระเบียบคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบและผู้ตรวจสอบภายในของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 ซึ่งมีการพิจารณาผลการตรวจสอบเป็นไปแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2566 และสอบทานการบริหารความเสี่ยงและระบบควบคุมภายในของสถาบันฯ ตามรายละเอียดดังนี้

1. การสอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน และการบริหารความเสี่ยง

1.1 คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานการประเมินระบบควบคุมภายใน ในการประชุมครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2566 ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบมีข้อคิดเห็น การรายงานผลการสอบทานประเมินการควบคุมภายใน ตามแบบ ปค. 6 ควรมีการวิเคราะห์การประเมินการควบคุมภายใน โดยแยกเป็นปัจจัยภายในองค์กร และปัจจัยภายนอกองค์กร

1.2 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบในช่วงปีที่ผ่านมาในการสอบทานการดำเนินงานของสถาบันฯ จากรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปี พบว่ามีการควบคุมภายในที่เพียงพอ และไม่พบว่ามี การปฏิบัติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์

2. การสอบทานการควบคุมภายในด้านการเงิน

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2565 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2565 และสอบทานรายงานการเงินประจำปีงบประมาณ 2566 รายไตรมาส (ไตรมาส 1 – 3) ซึ่งประกอบด้วย งบแสดงฐานะการเงิน งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน หมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่ามีการดำเนินการถูกต้องตามควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและนโยบายการบัญชีภาครัฐกระทรวงการคลัง รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ

3. การจัดประชุมคณะกรรมการตรวจสอบ

ในปีงบประมาณ 2566 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมรวม 6 ครั้ง มีกรรมการเข้าร่วมประชุม ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	การประชุม ครั้งที่ 1/2566 วันที่ 10 ม.ค. 66	การประชุม ครั้งที่ 2/2566 วันที่ 9 มี.ค. 66	การประชุม ครั้งที่ 3/2566 วันที่ 29 เม.ย. 66	การประชุม ครั้งที่ 4/2566 วันที่ 26 พ.ค. 66	การประชุม ครั้งที่ 5/2566 วันที่ 12 ก.ค. 66	การประชุม ครั้งที่ 6/2566 วันที่ 21 ก.ย. 66
1	นายวิฑูรย์ นวลนุกูล	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	นายนเรศ สติยพงศ์	✓	✓	x	✓	✓	✓
3	นางมุกดา อินต๊ะสาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4	นางสาวเพ็ญรุ่ง เสาะแสวง	x	✓	✓	✓	✓	✓

หมายเหตุ : กรรมการตรวจสอบลำดับที่ 4 นางสาวเพ็ญรุ่ง เสาะแสวง ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจสอบตามคำสั่งที่ 11/2566 เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2566

4. การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

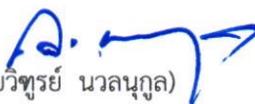
คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานรายงานผลการตรวจสอบตามแผนการตรวจสอบประจำปีงบประมาณ 2566 ได้แก่ 1) การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการเงิน 2) การตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ 3) การตรวจสอบสินเชื่อ 4) การตรวจสอบระบบงานบุคลากร 5) การตรวจสอบการบริหารงบประมาณสนับสนุนของสำนักงานภาค คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่าโดยภาพรวมสถาบันมีการปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ หลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตลอดจนกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถาบันฯ และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานบางประการ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อการทำงานของสถาบันฯ ซึ่งสถาบันฯ รับผิดชอบการปรับปรุงแก้ไขแล้ว

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาบททวนระเบียบว่าด้วยกฎบัตรคณะกรรมการตรวจสอบ กฎบัตรของสำนักตรวจสอบ รวมทั้งสอบทานผลการปฏิบัติงานตามแผนงาน ติดตามความคืบหน้าการแก้ไขหรือการปรับปรุงการดำเนินงานตามข้อตรวจพบตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 กำหนด และได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรของสำนักตรวจสอบตามแนวปฏิบัติการประกันและการปรับปรุงคุณภาพงานตรวจสอบภายในของกรมบัญชีกลาง ในหลักสูตรด้านการตรวจสอบภายใน เพื่อให้งานตรวจสอบมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่างๆ ได้อย่างครบถ้วน

6. การประเมินตนเองของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งคณะและเป็นรายบุคคลประจำปีงบประมาณ 2566 ตามหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการตรวจสอบภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2564 กำหนด ผลการประเมินคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในภาพรวม มีคะแนนรวมคิดเป็นร้อยละ 99.48 ของคะแนนทั้งหมด อยู่ในระดับดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบมีการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล มีคะแนนรายบุคคลคิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 99.43 ของคะแนนทั้งหมด อยู่ในระดับดีเยี่ยม

(นายวิฑูรย์ นวลนุกูล)

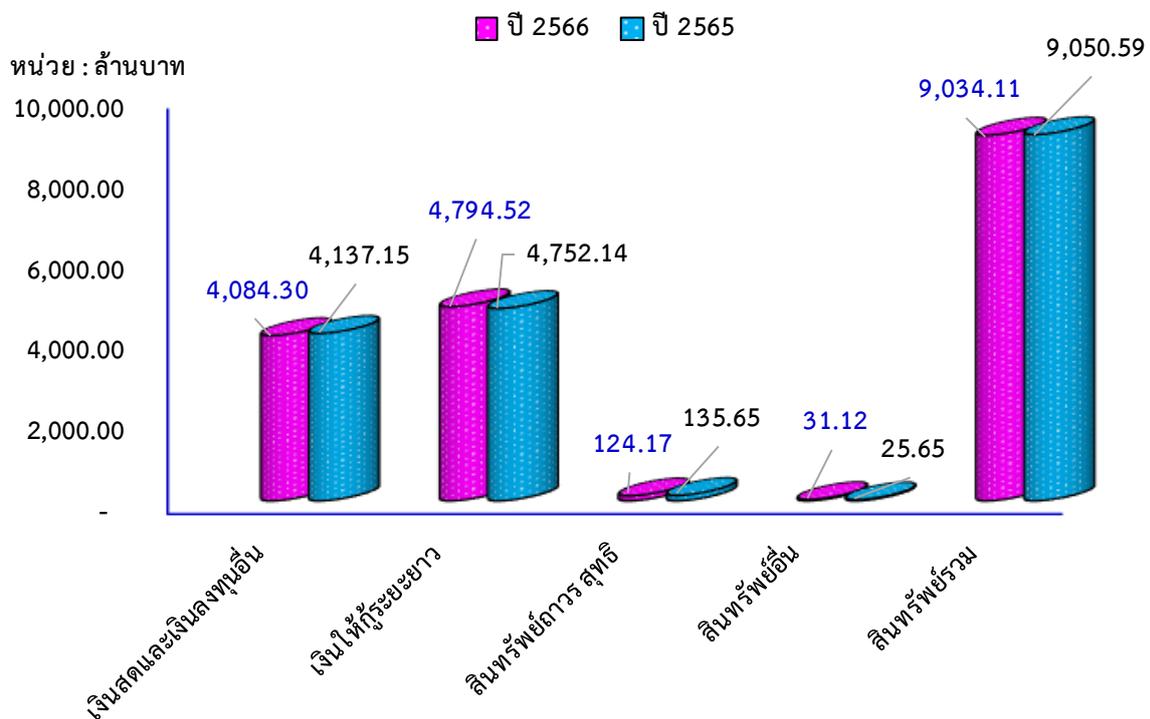
ประธานกรรมการตรวจสอบ

รายงานสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ 2566

1. สถานะการเงิน ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

สินทรัพย์

การเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์

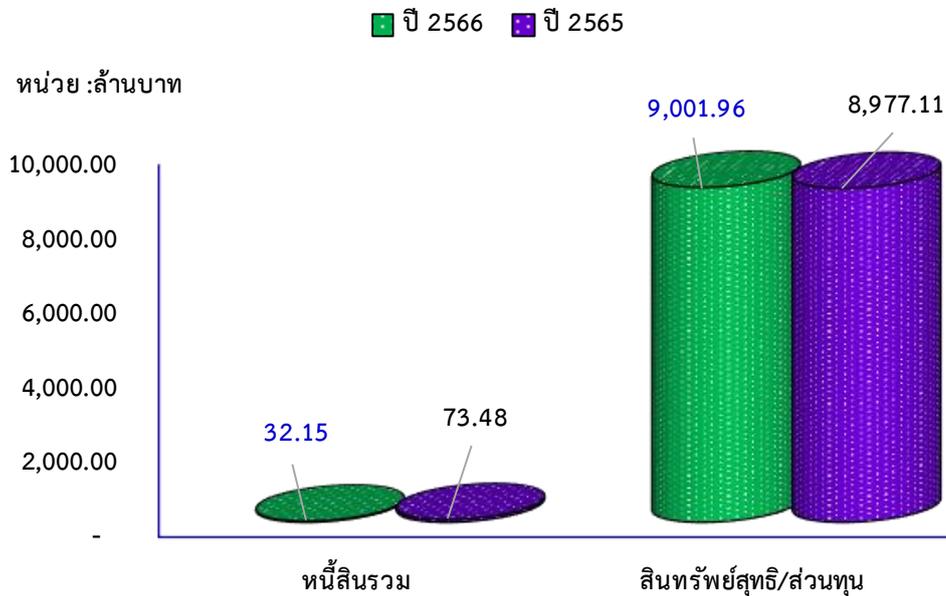
สถาบันมีสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น จำนวน 9,034.11 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 16.48 ล้านบาท โดยสินทรัพย์ส่วนใหญ่เป็นเงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,794.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 53.07 ของสินทรัพย์รวม และเงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,084.30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 45.21 ของสินทรัพย์รวม

เงินให้กู้ระยะยาว จำนวน 4,794.52 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 42.38 ล้านบาท โดยเป็นสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง 4,156.31 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.69 ของเงินให้กู้ระยะยาว ซึ่งสถาบันจ่ายเงินกู้สินเชื่อสะสมในปีงบประมาณ 2566 รวมจำนวน 467.43 ล้านบาท

เงินสดและเงินลงทุนอื่น จำนวน 4,084.30 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 52.85 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.28 เนื่องจากสถาบันมีการจ่ายเงินกู้สินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคงและสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยริมคลองเปรมประชากรเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เงินสดและเงินลงทุนลดลง

หนี้สิน

การเปลี่ยนแปลงหนี้สินและทุน

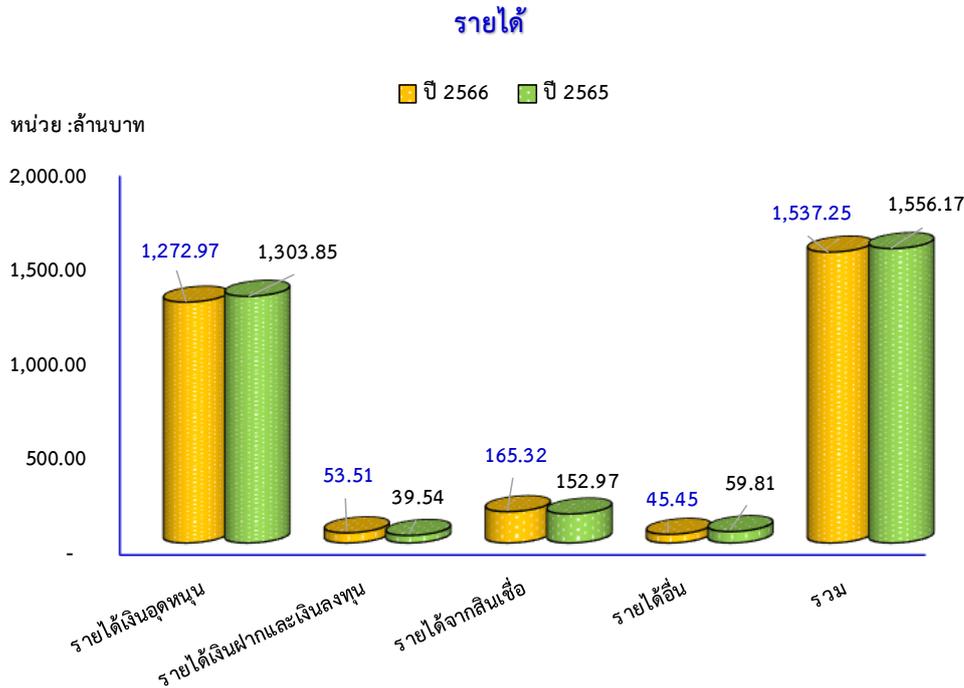

สถาบันมีหนี้สินรวมทั้งสิ้น จำนวน 32.15 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 41.33 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 56.25 ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหนี้อื่นระยะสั้น จำนวน 14.20 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 44.17 ของหนี้สินรวม เนื่องจากในปีงบประมาณ 2566 สถาบันมีการจัดทำโครงการสร้างแรงจูงใจให้กับองค์กรผู้ใช้สินเชื่อที่มีวินัยด้านการชำระคืนสินเชื่อ ซึ่งได้จัดสรรงบประมาณเป็นรางวัลให้แก่องค์กรผู้ใช้สินเชื่อตามกลุ่มเป้าหมายจำนวน 469 องค์กร เป็นเงินจำนวน 7.99 ล้านบาท โดยได้รับรู้ทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายค่าง่ายอื่นทั้งจำนวน และสถาบันมีเงินรับฝากระยะสั้น จำนวน 9.78 หรือคิดเป็นร้อยละ 30.42 ของหนี้สินรวม และหนี้สินหมุนเวียนอื่น จำนวน 8.17 หรือคิดเป็นร้อยละ 25.41 ของหนี้สินรวม

ส่วนทุน

สถาบันมีเงินทุนรวม จำนวน 9,001.96 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.28 จากปีก่อน เนื่องจากมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 24.85 ล้านบาท

2. ผลการดำเนินงานด้านการเงิน

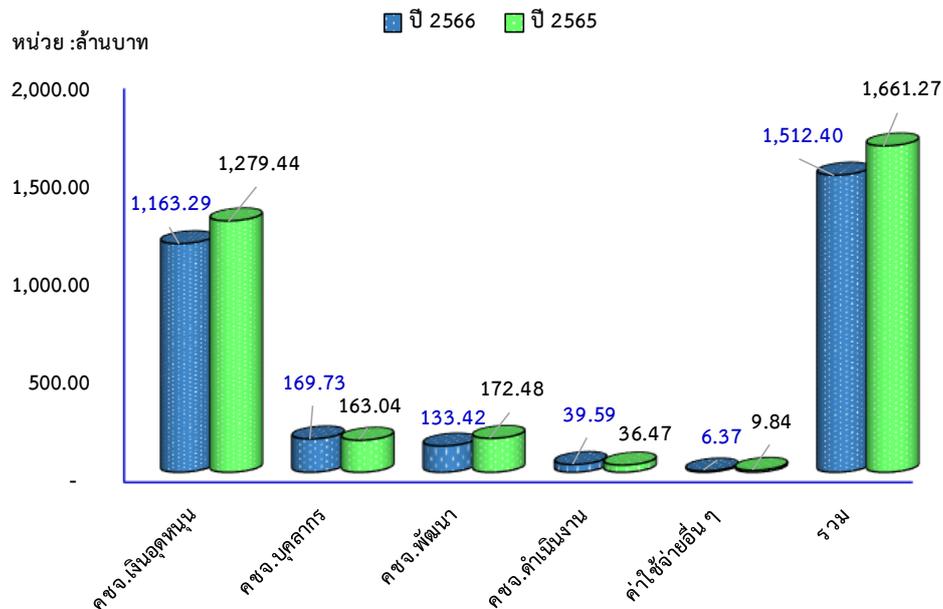

ด้านรายได้

- 1) รายได้เงินอุดหนุนปี 2566 มีจำนวน 1,272.97 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 30.88 ล้านบาท หรือร้อยละ 2.37 โดยรายได้เงินอุดหนุนที่ได้รับการจัดสรรจากรัฐบาลส่วนใหญ่เป็นรายได้เงินอุดหนุนภายใต้โครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท เป็นต้น
- 2) รายได้จากการบริหารกองทุน ประกอบด้วย
 - ❖ รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล และเงินลงทุน จำนวน 53.51 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 13.97 ล้านบาท หรือร้อยละ 35.33 เป็นผลมาจากการลงทุนในเงินฝากประจำและหุ้นกู้เพิ่มขึ้น
 - ❖ รายได้จากสินเชื่อ มีจำนวน 165.32 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 12.35 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.07 ส่วนใหญ่เป็นรายได้ดอกเบี้ยเงินให้กู้เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยโครงการบ้านมั่นคง

- ❖ รายได้อื่น มีจำนวน 45.45 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 14.36 ล้านบาท หรือร้อยละ 24.01 ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการรับคืนเงินสนับสนุนจากองค์กรชุมชนที่เบิกจ่ายให้กับโครงการที่ได้รับอนุมัติของงวดปีก่อนแล้วมีการคืนเงินเหลือจ่ายในปี 2566 จำนวน 43.19 ล้านบาท และรายได้อื่น จำนวน 2.26 ล้านบาท

ค่าใช้จ่าย

ด้านค่าใช้จ่าย

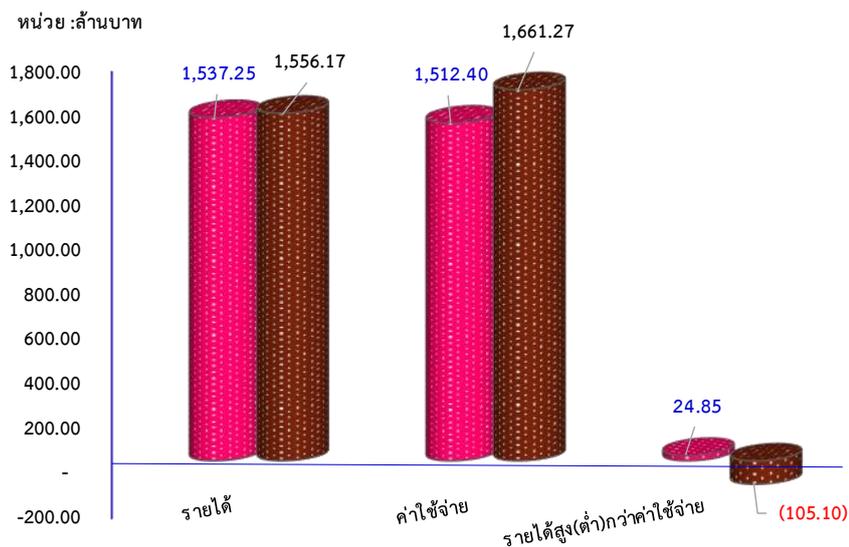
- 1) ค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุน มีจำนวน 1,163.29 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 116.15 ล้านบาท หรือร้อยละ 9.08 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนโครงการบ้านพอเพียง โครงการแก้ไขปัญหาคืออยู่อาศัยบ้านมั่นคง โครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชน และโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองเปรมประชากร เป็นต้น
- 2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ประกอบด้วย
 - ❖ ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายสวัสดิการต่างๆ มีจำนวน 169.73 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 6.69 ล้านบาท หรือร้อยละ 4.10
 - ❖ ค่าใช้จ่ายงบพัฒนา มีจำนวน 133.42 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 39.06 ล้านบาท หรือร้อยละ 22.65

- ❖ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน มีจำนวน 39.59 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 3.12 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.55
- ❖ ค่าใช้จ่ายอื่น ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หนี้สงสัยจะสูญ และ ค่าใช้จ่ายอื่น มีจำนวน 6.37 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 3.47 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 35.26

สรุปผลการดำเนินงาน

รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่าย

■ ปี 2566 ■ ปี 2565

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2566 สถาบันมีรายได้รวม จำนวน 1,537.25 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 18.92 ล้านบาท หรือร้อยละ 1.22 และมีค่าใช้จ่ายรวม จำนวน 1,512.40 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน จำนวน 148.87 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.96 ทำให้ในงวดบัญชีปี 2566 สถาบันมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย จำนวน 24.85 ล้านบาท

3. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการแก้ไข

การจ่ายเงินสนับสนุนโครงการต่างๆ ให้แก่องค์กรชุมชนที่ขอรับเงินสนับสนุนจากสถาบัน โดยสถาบันมีกระบวนการในการกำกับ ติดตาม และเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณทุกโครงการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การบริหารจัดการสถานะโครงการเป็นปัจจุบันตามแผนการบริหารโครงการและแผนการเบิกจ่าย แต่ยังคงพบว่า การดำเนินการภายใต้โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลองและโครงการบ้านมั่นคง มีปัญหาด้านการดำเนินโครงการ ดังนี้

❖ การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชุมชนริมคลอง พบว่า

1. ผู้ไม่เข้าร่วมและต่อต้านโครงการไม่รื้อย้ายบ้านเดิม มีกลุ่มแกนนำต่อต้านโครงการให้ข้อมูลบิดเบือนไม่เป็นความจริง เช่น ที่ดินริมคลองไม่ใช่ที่ดินราชพัสดุและสามารถออกโฉนดได้ การรื้อย้ายบ้านเดิมจะต้องได้รับความชัดเจนจากภาครัฐ เป็นต้น ทำให้ชาวบ้านเกิดความลังเลไม่มั่นใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนาโครงการ ซึ่งในบางชุมชนมีการรวมตัวปิดล้อมพื้นที่งานก่อสร้าง ทำให้ไม่สามารถชี้แจงสร้างความเข้าใจและก่อสร้างตามแผนงานได้
2. ระยะเวลาดำเนินการของหน่วยงานไม่สอดคล้องกับแผนงานของชุมชน การดำเนินการของหน่วยงานร่วมบูรณาการล่าช้ากว่ากรอบระยะเวลาที่ได้มีการกำหนดร่วมกัน อาทิ การอนุญาตให้เช่าที่ดินและก่อสร้างบ้านของกรมธนารักษ์ การลงพื้นที่เพื่อกำหนดขอบเขตที่ดินของกรมที่ดินและกรมธนารักษ์ และการอนุญาตก่อสร้างเงื่อนไขโดยกรมชลประทานไม่สอดคล้องกับการก่อสร้างบ้าน
3. บางชุมชนในพื้นที่คลองลาดพร้าวหยุดดำเนินการ ไม่ดำเนินการตามแผนงานพัฒนาโครงการ เนื่องจากขาดความมั่นใจในแผนการก่อสร้างเงื่อนไขของสำนักการระบายน้ำ กทม.

แนวทางการแก้ไข

1. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันชี้แจงข้อเท็จจริงและสร้างความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง เช่น กรมธนารักษ์ชี้แจงเรื่องขอบเขตที่ดินราชพัสดุ กรมที่ดินชี้แจงยืนยันเรื่องการไม่สามารถออกโฉนดพื้นที่ริมคลอง โดยทุกหน่วยงานให้ข้อมูลกับประชาชนตรงกัน เรื่องแนวทางการดำเนินโครงการตามแผนแม่บทฯ ซึ่งมีเป้าหมายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไปพร้อมกับการจัดระเบียบที่อยู่อาศัย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน และพิจารณาการใช้กฎหมายเพิ่มเติม
2. ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งรัดขั้นตอนการดำเนินงานให้เป็นไปตามกรอบเวลา ซึ่งจะช่วยให้การรื้อย้ายบ้านของประชาชนและการก่อสร้างเงื่อนไขดำเนินการไปได้ตามแผนงาน

3. ประสานงานกับสำนักการระบายน้ำ กทม. ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนและชี้แจงสร้างความเชื่อมั่นกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง

❖ การดำเนินงานตามโครงการบ้านมั่นคง พบว่า

1. องค์กรชุมชนอยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาโครงการ อยู่ในขั้นตอนการเช่าที่ดินและเอกสารหนังสืออนุญาตการใช้ที่ดินจากหน่วยงานเจ้าของที่ดิน เช่น ราชพัสดุ สาธารณประโยชน์ วัด เทศบาล ฯลฯ และอยู่ระหว่างการดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์
2. องค์กรชุมชนเสนอโครงการและได้รับอนุมัติในช่วงระหว่างปลายปีงบประมาณ 2566 ซึ่งอยู่ระหว่างการจัดทำรายละเอียดเอกสารการเบิกจ่ายงบประมาณงวดแรก จึงไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณได้ภายใน 30 กันยายน 2566

แนวทางการแก้ไข

สถาบันมีการประสานหน่วยงานที่ดินระดับนโยบายทุกประเภท เช่น ที่ดินราชพัสดุ สปก. สาธารณประโยชน์ เจ้าท่า ที่ดินรถไฟ ป่าชายเลน ป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องที่อยู่อาศัย และที่ดินทำกินสำหรับผู้มีรายได้น้อย คณะกรรมการนโยบายที่ดินระดับจังหวัด (คทช.) และคณะกรรมการแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยระดับจังหวัด เพื่อนำไปสู่การขอใช้ที่ดินในการพัฒนาเรื่องที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน รวมถึงติดตามคลี่คลายปัญหาข้อติดขัดที่เกิดขึ้นในระดับพื้นที่ดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงและจัดทำแผนการพัฒนาในที่ดินรัฐร่วมกัน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566**	2565
สินทรัพย์		
สินทรัพย์หมุนเวียน		
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	2,469,667,929.25	2,372,522,829.57
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	29,569,828.91	24,168,901.49
เงินให้กู้ยืมระยะสั้น	735,232,843.75	704,026,090.05
เงินลงทุนระยะสั้น	714,628,500.00	764,628,500.00
วัสดุคงเหลือ	1,510,117.80	1,432,087.01
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	40,766.34	51,874.85
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน	3,950,649,986.05	3,866,830,282.97
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
เงินให้กู้ยืมระยะยาว	4,059,288,051.48	4,048,114,866.93
เงินลงทุนระยะยาว	900,000,000.00	1,000,000,000.00
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	116,739,594.15	124,364,755.20
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	7,428,467.82	11,282,526.80
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน	5,083,456,113.45	5,183,762,148.93
รวมสินทรัพย์	9,034,106,099.50	9,050,592,431.90
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
หนี้สิน		
หนี้สินหมุนเวียน		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	14,199,913.06	47,227,428.85
เงินรับฝากระยะสั้น	9,777,192.39	13,772,454.01
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	8,167,101.42	12,484,297.50
รวมหนี้สินหมุนเวียน	32,144,206.87	73,484,180.36
หนี้สินไม่หมุนเวียน		
เจ้าหนี้เงินโอนและรายการอุดหนุนระยะยาว	-	1.00
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน	-	1.00
รวมหนี้สิน	32,144,206.87	73,484,181.36
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		
ทุน	2,979,453,401.47	2,979,453,401.47
รายได้สูงกว่าค่าใช้จ่ายสะสม	6,022,508,491.16	5,997,654,849.07
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,001,961,892.63	8,977,108,250.54
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน	9,034,106,099.50	9,050,592,431.90

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566**	2565
รายได้		
รายได้จากเงินงบประมาณ	1,272,973,500.00	1,303,850,900.00
รายได้จากการดำเนินงาน	165,315,688.40	152,965,599.88
รายได้อื่น	98,961,782.04	99,350,016.45
รวมรายได้	1,537,250,970.44	1,556,166,516.33
ค่าใช้จ่าย		
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	168,992,895.74	162,589,475.13
ค่าตอบแทน	730,200.00	447,031.00
ค่าใช้สอย	26,853,285.48	24,067,221.99
ค่าวัสดุ	4,267,805.04	4,908,989.45
ค่าสาธารณูปโภค	8,469,819.64	7,494,688.80
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17,416,503.30	18,673,869.92
ค่าใช้จ่ายในการพัฒนา	133,423,621.23	172,480,468.67
ค่าใช้จ่ายจากเงินอุดหนุน	1,163,294,402.00	1,279,442,213.60
ค่าใช้จ่ายอื่น	(11,051,204.08)	(8,833,378.03)
รวมค่าใช้จ่าย	1,512,397,328.35	1,661,270,580.53
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	24,853,642.09	(105,104,064.20)

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

งบกระแสเงินสด

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หน่วย : บาท

	2566**	2565
กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน		
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ	24,853,642.09	(105,104,064.20)
รายการปรับกระทบรายได้สูง(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิเป็นเงินสดรับ(จ่าย) จากกิจกรรมดำเนินงาน		
(กำไร)ขาดทุนจากการจำหน่ายสินทรัพย์	(114,857.24)	(305,423.74)
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	17,416,503.30	18,673,869.92
หนี้สงสัยจะสูญ	(13,411,451.81)	(14,693,721.91)
รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ย	-	(3,139,262.96)
รายได้จากการบริจาค	(1.00)	-
รายได้สูง (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายจากการดำเนินงานก่อนการเปลี่ยนแปลง ในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน	28,743,835.34	(104,568,602.89)
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์และหนี้สินดำเนินงาน		
สินทรัพย์ดำเนินงาน(เพิ่มขึ้น)ลดลง		
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	(4,705,232.19)	760,629.38
วัสดุคงเหลือ	(78,030.79)	100,676.32
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	11,108.51	132,839.00
เงินให้กู้ยืม	(29,664,181.67)	11,377,479.90
หนี้สินดำเนินงานเพิ่มขึ้น(ลดลง)		
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	(33,027,515.79)	34,937,835.77
เงินรับฝากระยะสั้น	(3,995,261.62)	(2,341,835.35)
หนี้สินหมุนเวียนอื่น	(4,317,196.08)	4,068,986.13
เงินสดสุทธิใช้ไปในกิจกรรมดำเนินงาน	(47,032,474.29)	(55,531,991.74)
กระแสเงินสดจากกิจกรรมลงทุน		
เงินสดรับจากการจำหน่ายสินทรัพย์ถาวร	163,910.00	305,888.00
เงินสดจ่ายซื้อที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	(5,526,336.03)	(1,335,296.29)
เงินสดจ่ายซื้อสินทรัพย์ไม่มีตัวตน	(460,000.00)	(3,338,245.00)
เงินสดรับจากเงินลงทุนระยะสั้นครบกำหนด	50,000,000.00	150,000,000.00
เงินสดรับ (จ่าย) จากเงินลงทุนระยะยาวครบกำหนด	100,000,000.00	(400,000,000.00)
เงินสดสุทธิได้มาจาก (ใช้ไปใน) กิจกรรมลงทุน	144,177,573.97	(254,367,653.29)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดเพิ่มขึ้น(ลดลง)สุทธิ	97,145,099.68	(309,899,645.03)
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันต้นปี	2,372,522,829.57	2,682,422,474.60
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดคงเหลือ ณ วันปลายปี	2,469,667,929.25	2,372,522,829.57

หมายเหตุ : ** งบการเงินนี้ยังไม่ได้ผ่านการตรวจสอบของผู้ตรวจสอบบัญชี

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

หมายเหตุประกอบงบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2566

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) (พอช.) (Community Organizations Development Institute (Public Organization) CODI) เป็นองค์การมหาชนตามกฎหมายว่าด้วยองค์การมหาชน สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2543 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2543 มีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป) โดยให้ยุบรวมสำนักงานพัฒนาชุมชนเมือง สังกัดการเคหะแห่งชาติและสำนักงานกองทุนพัฒนาชนบท สังกัดสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเข้าด้วยกัน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.1 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ การพัฒนาอาชีพ การเพิ่มรายได้ การพัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท โดยยึดหลักการพัฒนาแบบองค์รวมหรือบูรณาการ และหลักการพัฒนาที่สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมเป็นแนวทางสำคัญ ทั้งนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและประชาสังคม

1.2 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือทางการเงินแก่องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

1.3 สนับสนุนและให้การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนตลอดจนประสานงานการสนับสนุนการให้การช่วยเหลือดังกล่าวจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความร่วมมือขององค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ฉบับนี้จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังประกาศใช้ และการจัดทำรายงานการเงินถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 และแสดงรูปแบบในการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563

รายงานการเงินนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เกณฑ์ราคาทุนเดิม เว้นแต่จะได้เปิดเผยเป็นอย่างอื่นในนโยบายการบัญชี

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 การนำเสนอรายงานการเงิน

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) นำเสนอรายงานการเงินในภาพรวม โดยรวมรายงานการเงินของโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ไว้ด้วยกัน

3.2 การบันทึกบัญชี

การบันทึกบัญชีของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดทำขึ้นตามเกณฑ์คงค้าง ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐ พ.ศ. 2561 ส่วนโครงการกองทุนพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) แยกการบันทึกบัญชีต่างหาก

3.3 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ดราฟต์และธนาคณัติ หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน

รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

3.4 ลูกหนี้

ลูกหนี้โครงการคอมพิวเตอร์ หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการจัดหา ซ่อมแซมหรือปรับปรุงคอมพิวเตอร์หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

ลูกหนี้โครงการซ่อมแซมรถยนต์ หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานยืมเงินในการซ่อมแซมรถยนต์ที่ใช้ปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของสถาบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการช่วยเหลือแบ่งเบาภาระและความเดือดร้อนให้กับผู้ปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียม แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

3.5 เงินให้กู้

เงินให้กู้ หมายถึง เงินที่หน่วยงานให้องค์กรชุมชนและบุคคลภายนอกกู้ยืม โดยมีสัญญาการกู้ยืมเป็นหลักฐาน และมีการคิดดอกเบี้ย แสดงรายการตามมูลค่าสุทธิตามบัญชี โดยมีการประมาณการค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญสำหรับเงินให้กู้ส่วนที่คาดว่าจะไม่สามารถเรียกเก็บเงินได้

3.6 ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) กำหนดหลักเกณฑ์การประมาณค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญตามหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง สำหรับยอดเงินให้กู้และดอกเบี้ยเงินให้กู้ค้างรับส่วนที่เกินมูลค่าหลักทรัพย์ที่นำมาคำนวณตามระเบียบสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นสินทรัพย์และการกันเงินสำรอง พ.ศ. 2552 ดังนี้

ระดับ	ลูกหนี้จัดชั้น	ระยะเวลาค้างชำระ	อัตราการกันเงินสำรองร้อยละ
1	จัดชั้นปกติ	ไม่เกิน 1 เดือน	-
2	จัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ	เกิน 1 เดือนไม่เกิน 3 เดือน	-
3	จัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	เกิน 3 เดือนไม่เกิน 12 เดือน	25
4	จัดชั้นสงสัย	เกิน 12 เดือนไม่เกิน 24 เดือน	75
5	จัดชั้นสงสัยจะสูญ	เกินกว่า 24 เดือน	100
6	จัดชั้นสูญ	ไม่มีทางที่จะได้รับชำระหนี้แล้ว	100

3.7 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน

หน่วยงานจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาว ดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

ตราสารหนี้ หมายถึง ตราสารที่แสดงว่าผู้ออกตราสารมีภาระผูกพันทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะต้องจ่ายเงินสดหรือสินทรัพย์อื่นให้แก่ผู้ถือตราสารตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยชัดเจนหรือโดยปริยาย หน่วยงานจัดประเภทดังนี้

ตราสารหนี้ที่จะถือจนครบกำหนด หมายถึง เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทตราสารหนี้ที่หน่วยงานมีความตั้งใจแน่วแน่และมีความสามารถที่จะถือไว้จนครบกำหนดไถ่ถอน โดยที่หน่วยงานจะไม่ขายตราสารดังกล่าว ก่อนครบกำหนดหรือจะไม่โอนเปลี่ยนแปลงตราสารดังกล่าว หน่วยงานวัดมูลค่าเงินลงทุนในตราสารหนี้ทุกชนิดที่หน่วยงานตั้งใจจะถือจนครบกำหนด ด้วยราคาทุนตัดจำหน่ายหักด้วยค่าเผื่อการด้อยค่า ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.8 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร หน่วยงานวัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

หน่วยงานแสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

หน่วยงานรับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเองประกอบด้วยต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ ดังนี้

อาคารและส่วนประกอบ	20 ปี
ครุภัณฑ์สำนักงาน	5 ปี
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5 ปี
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5 ปี
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุสื่อสาร	5 ปี
ครุภัณฑ์ยานพาหนะ	5 ปี
ครุภัณฑ์งานบ้าน	5 ปี
เครื่องตกแต่งสำนักงาน	5 ปี

ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง

3.10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ ต้นทุนที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ รวมถึงระบบงานต่าง ๆ และต้นทุนเว็บไซต์ ทั้งที่ได้มาจากการจัดซื้อ และการจ้างพัฒนาขึ้น โดยหน่วยงานมีสิทธิ์ควบคุมการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์นั้น และคาดว่าจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการจากสินทรัพย์นั้นเกินกว่าหนึ่งปี หน่วยงานแสดงรายการสินทรัพย์ไม่มีตัวตนตามราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม

ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการให้ประโยชน์โดยประมาณ 5 ปี

3.11 รายได้รอการรับรู้ระยะยาว ประกอบด้วย

(1) สินทรัพย์ได้รับบริจาค บันทึกเป็นรายได้รอการรับรู้และทยอยรับรู้เป็นรายได้คู่กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องตามอายุการใช้งานของสินทรัพย์นั้น

(2) รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยรอรับรู้ จะบันทึกเมื่อ พอช. ได้มีการอนุมัติสินเชื่อแล้วและทยอยรับรู้เป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี้ยตามสัดส่วนการเบิกจ่ายจริงตลอดอายุของสัญญา

3.12 สัญญาเช่าดำเนินงาน

หน่วยงานรับรู้จำนวนเงินที่จ่ายตามสัญญาเช่าดำเนินงานเป็นค่าใช้จ่ายตามวิธีเส้นตรงตลอดอายุสัญญาเช่า นอกจากนี้จะมีเกณฑ์อื่นที่เป็นระบบซึ่งสะท้อนถึงระยะเวลาที่ผู้เช่าได้รับประโยชน์ได้ดีกว่า

3.13 ประมาณการหนี้สิน

ประมาณการหนี้สิน หมายถึง หนี้สินที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับจังหวะเวลา หรือจำนวนที่ต้องจ่ายชำระ แต่เป็นภาระผูกพันในปัจจุบันซึ่งมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะต้องจ่ายชำระภาระผูกพันนั้นในอนาคต และสามารถประมาณมูลค่าภาระผูกพันนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ เช่น หนี้สินค่าชดเชยความเสียหาย หน่วยงานจะรับรู้ประมาณการหนี้สินด้วยจำนวนประมาณการที่ดีที่สุดของรายจ่ายที่จะต้องจ่าย ณ วันที่ในงบแสดงฐานะการเงินเพื่อชำระภาระผูกพันนั้น

3.14 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้เงินงบประมาณที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาลประจำปีงบประมาณ ประกอบด้วย

(1) เงินอุดหนุนที่เป็นงบบริหารจัดการโครงการและเงินอุดหนุนที่เป็นงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชนรับรู้เมื่อได้รับอนุมัติเงินจากกรมบัญชีกลาง สำหรับงบสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน พอช. จะดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์กรชุมชนทั้งหมดและรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเงินอุดหนุนเมื่อ พอช. อนุมัติการจ่ายเงินให้แก่องค์กรชุมชนตามงวดที่ขอเบิก

(2) รายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี๋ย เป็นเงินอุดหนุนที่รัฐชดเชยให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เนื่องจาก พอช. ได้ให้องค์กรชุมชนกู้ยืมเงินเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย โดย พอช. คิดดอกเบี๋ยเงินกู้จากองค์กรชุมชนในอัตราร้อยละ 1 ของวงเงินสินเชื่อที่ได้รับอนุมัติจาก พอช. โดย พอช. บันทึกเงินอุดหนุนที่ได้รับจากรัฐบาลเป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี๋ยรับล่วงหน้า เมื่อมีการอนุมัติสินเชื่อจะบันทึกเป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี๋ยรอรับรู้ในส่วนที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อแล้ว และทยอยรับรู้เป็นรายได้เงินอุดหนุนส่วนต่างดอกเบี๋ยตามสัดส่วนการเบิกจ่ายจริงตลอดอายุของสัญญา

3.15 รายได้ดอกเบี๋ยเงินให้กู้ รับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของเวลาโดยคำนึงถึงอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง ยกเว้นดอกเบี๋ยเงินให้กู้ที่ผิดนัดชำระเกิน 3 งวดติดต่อกัน จะยังไม่มีกรรับรู้รายได้ แต่หากเมื่อมีการรับชำระดอกเบี๋ยจริงจะรับรู้ตามเกณฑ์เงินสด

3.16 รายได้ค่าปรับ รับรู้เมื่อรับชำระเงิน

3.17 ค่าใช้จ่าย รับรู้เมื่อเกิดรายการ และบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง

ภาคผนวก

1. นโยบายคณะกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

พ.ศ. 2566 – 2568

ประกอบด้วย ประเด็นการบริหารและพัฒนาใน 6 ด้าน ดังนี้

(1) ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้นำองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

- (1.1) พัฒนาความสามารถในการบูรณาการการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนสู่การพัฒนา โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน
- (1.2) เสริมสร้างผู้นำรุ่นใหม่ให้มีความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- (1.3) สนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ขององค์กรและพัฒนานวัตกรรมงานพัฒนาองค์กรชุมชน (CODI ACADEMY)

(2) ด้านการบริหารงบประมาณให้มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

- (2.1) พัฒนาความสามารถขององค์กร และผู้นำองค์กรชุมชน และเครือข่ายในการเชื่อมโยงการทำงานกับงบประมาณแหล่งอื่น ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน หรือองค์กรชุมชนด้วยกัน
- (2.2) ประสานหาหน่วยงานในการสนับสนุนงบประมาณ ทั้งภายในและต่างประเทศ
- (2.3) ศึกษาแนวทางการร่วมลงทุนเพื่อการพัฒนา

(3) ด้านการบริหารองค์กร

- (3.1) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาลในองค์กรให้เป็นที่ยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (3.2) เชื่อมประสานบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน เพื่อนำศักยภาพและทรัพยากรของแต่ละภาคส่วนมาหนุนเสริมการดำเนินงานของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน เครือข่ายองค์กรชุมชน และประชาสังคมสู่การพัฒนาชุมชนท้องถิ่นฐานราก
- (3.3) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าทางสังคม
- (3.4) เป็นหน่วยประสานในการพัฒนาตัวชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเชิงพื้นที่
- (3.5) ปรับปรุงโครงสร้างและกลไกการบริหารองค์กรที่เอื้อให้องค์กรชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนา
- (3.6) พัฒนาระบบสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรชุมชนและเครือข่าย และสร้างเสริมระบบบริหารจัดการเพื่อให้เกิดชุมชนเข้มแข็งจัดการตนเอง
- (3.7) เพิ่มสมรรถนะของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กร และสนับสนุนการพัฒนาองค์กรชุมชน ประสานให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการพัฒนาองค์กรชุมชนที่ทุกฝ่ายสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(4) ด้านการสื่อสารองค์กร

- (4.1) ยกกระตบการสื่อสารงานพัฒนาสู่สาธารณะเพื่อให้องค์กรเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง
- (4.2) สนับสนุนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ทั้งภายในประเทศและนานาชาติ เพื่อเผยแพร่ผลงานรูปธรรมการพัฒนาของขบวนองค์กรชุมชน

(5) ด้านการพัฒนาปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย

- (5.1) ปรับปรุงระเบียบ กฎหมาย ให้เอื้อต่อการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง และขจัด ลด ปรับระเบียบกฎหมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง
- (5.2) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านระเบียบ กฎหมาย ให้กับองค์กรชุมชนและเครือข่าย

(6) ด้านการสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล

- (6.1) สนับสนุนและเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม
- (6.2) พัฒนานโยบายจากข้อเสนอของขบวนองค์กรชุมชนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

2. แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ประกอบด้วย ประเด็นการพัฒนา 4 เรื่อง 13 แผนงานหลัก ได้แก่

ประเด็นการพัฒนา	แผนงาน
1. การพัฒนาโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง สนับสนุนให้ชุมชนท้องถิ่นมีระบบที่พัฒนาไปสู่การจัดการตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานที่ 1 การพัฒนาชุมชนท้องถิ่น โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง 1,230 ตำบล - แผนงานที่ 2 การพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตชุมชนท้องถิ่น 325 ตำบล - แผนงานที่ 3 การพัฒนาที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อยในเมืองและชนบท 30,918 ครัวเรือน
2. การสานพลังความสัมพันธ์ของชุมชนท้องถิ่นและภาคีเครือข่ายพัฒนาสู่ความเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานที่ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ 210 ตำบล - แผนงานที่ 5 การพัฒนากลไกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 50 หน่วยงาน/องค์กร
3. การพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำ คน และขบวนองค์กรชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานที่ 6 การพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำและคนในขบวนองค์กรชุมชนสู่กระบวนการพัฒนา 2,000 คน - แผนงานที่ 7 การพัฒนาคุณภาพและเสริมสร้างศักยภาพสภาองค์กรชุมชนเป็นกลไกกลางในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 800 ตำบล - แผนงานที่ 8 การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานกองทุนสวัสดิการชุมชน 1,600 กองทุน - แผนงานที่ 9 การพัฒนาคุณภาพองค์กรผู้ใช้นิยมนโยบาย ร้อยละ 80
4. การพัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	<ul style="list-style-type: none"> - แผนงานที่ 10 การยกระดับการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น 77 จังหวัด - แผนงานที่ 11 การพัฒนานวัตกรรมและองค์ความรู้สื่อสารสู่สาธารณะ 20 ชุด - แผนงานที่ 12 การเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการและกำกับติดตาม ร้อยละ 85 - แผนงานที่ 13 การบริหารและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ร้อยละ 30 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาและมีค่าคะแนนสมรรถนะไม่น้อยกว่าร้อยละ 80